

Møte torsdag den 27. mars kl. 10

President: K a r i L i s e H o l m b e r g

D a g s o r d e n (nr. 66):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om innenlands bruk av naturgass mv. (Innst. S. nr. 167 (2002-2003), jf. St.meld. nr. 9 (2002-2003))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om tiltak for å sikre snarlig bygging av gasskraftverk i Norge (Innst. S. nr. 166 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:70 (2002-2003))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal, Øyvind Korsberg og Per Sandberg om statlig myndighetsansvar for å bygge hovedrørledninger for naturgass til bruk i Norge (Innst. S. nr. 165 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:59 (2002-2003))
4. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åslaug Haga om bedre kontroll med matvarer og tydelig merking av hvilket land matvarene kommer fra (Innst. S. nr. 164 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:28 (2002-2003))
5. Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om endringer i straffeprosessloven for å gi utvidet adgang til bruk av DNA-bevis i straffesaker (Innst. S. nr. 148 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:41 (2002-2003))
6. Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om å innføre forenklet forelegg som straffereaksjon på ordensforstyrrelser og andre forseelser med enkelt hendelsesforløp (Innst. S. nr. 147 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:42 (2002-2003))
7. Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Haga og Endre Skjørestad om å gjeninnføre den midlertidige loven om rett til innsyn i overvåkingspolitiets arkiver fram til 31. desember 2003 (Innst. S. nr. 155 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:45 (2002-2003))
8. Innstilling fra næringskomiteen om forslag om støtte til skipsbyggingsindustrien (Innst. S. nr. 163 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 47 (2002-2003))
9. Referat

Presidenten: Representanten Inge Ryan vil framsette et privat forslag.

Inge Ryan (SV): Jeg vil på vegne av Øystein Djupe- dal, Ingvild Vaggen Malvik, Heidi Sørensen og meg sjøl

framsette forslag om opprettelse av et fond for nyetable- ringer og innovasjon basert på miljøteknologi.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på regle- mentsmessig måte.

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presiden- ten foreslå at sakene nr. 1, 2 og 3 behandles under ett – og anser det for vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om innen- lands bruk av naturgass mv. (Innst. S. nr. 167 (2002- 2003), jf. St.meld. nr. 9 (2002-2003))

S a k n r . 2

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaks- dal og Øyvind Korsberg om tiltak for å sikre snarlig byg- ging av gasskraftverk i Norge (Innst. S. nr. 166 (2002- 2003), jf. Dokument nr. 8:70 (2002-2003))

S a k n r . 3

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal, Øyvind Korsberg og Per Sandberg om statlig myndighetsansvar for å bygge hovedrørledninger for naturgass til bruk i Norge (Innst. S. nr. 165 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:59 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 ti- mer og 40 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 40 minutter, Høyre 35 minutter, Fremskrittspartiet 25 minutter, Sosialistisk Venstreparti 20 minutter, Kristelig Folkeparti 20 minutter, Senterpar- tiet 10 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 mi- nutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem re- plikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regje- ringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Sylvia Brustad (A) (ordfører for sakene): «Politikk er å ville», sa Olof Palme. Det var kloke ord, som jeg er helt enig i.

Dessverre ser det ikke ut til at det er det å ville som har vært flertallets fremste mål når det gjelder å ta en større del av gassen i bruk. Stortingets behandling av gassmeldinga kunne blitt en viktig start på en ny industri- epoke i landet vårt de neste 50 til 100 åra. En avgjørende

forutsetning for å få dette til og få gassen fram til de stedene vi trenger den og bruke den i industrielle sammenhenger, er å bygge infrastruktur. Det er derfor skuffende at et flertall, bestående av regjeringspartiene, SV og Senterpartiet, setter foten på bremsen i stedet for på gassen, for flertallets vedtak om nye utredninger og flere vurderinger blir det ikke særlig mange arbeidsplasser av – i hvert fall ikke nå. Mange steder i landet er det miljøer som ønsker å ta gass i bruk til ulike formål, områder som har venta lenge. Grenland er ett av disse. Det fikk vi ikke minst oppleve da energi- og miljøkomiteen besøkte Grenland tidligere i vinter. 6 000 mennesker i fakkeltog for å få gass til Grenland viste et engasjement for arbeidsplasser som vi svært sjelden opplever. Grenland er ett av flere områder som ønsker tilgang på naturgass, og som bør få det. I Østfold, flere steder på Vestlandet, i Trøndelag og på Sørlandet ønsker industrien å ta i bruk gass. På mange av disse stedene er det foretatt utredninger, og det foreligger planer. Man venter nå bare på klare signaler om hvordan staten vil bidra til å få realisert disse planene. Da trengs det handling. Dagbladet skrev i sin lederartikkel den 25. mars:

«Nå trengs det politisk handlekraft og framsynthet, ikke flere utredninger.»

Det er jeg enig i.

Bare 1 pst. av den gassen vi produserer, brukes i Norge. 99 pst. går ut av landet. Trolig vil vi produsere gass i nærmere 100 år til. Å skape nye industriarbeidsplasser basert på naturgass vil derfor være å skape sårt tiltrengte langsiktige arbeidsplasser. I en tid da arbeidsledigheten stiger hver eneste dag, er det derfor svært underlig at regjeringspartiene, SV og Senterpartiet ikke er seg sitt ansvar bevisst og bruker denne muligheten til å gi industrien en viktig vitamininnsprøyting, for signalene fra industrien har vært helt klare: nøkkelen er infrastruktur. Og for å klare å finansiere det må staten bidra. Arbeiderpartiets forslag om å opprette et statlig selskap som i første omgang skulle få 3 milliarder kr i egenkapital, og som skulle ha i oppgave å medfinansiere infrastruktur, er en omplassering av statens formue i langsiktige investeringer. Dette er ikke subsidiering som vil belaste statsbudsjettets utgiftsside.

Denne vinteren har vist oss at vi også trenger gassen til energiformål for å hindre at folk må betale så vanvittig høye strømgninger. Gapet mellom det vi bruker, og det vi produserer, må tettes. I tillegg til fornybar energi er det viktig å få gasskraftverk på plass, slik at folk og industrien kan få lavere strømutgifter. Et flertall i denne salen vil heller ikke bidra til det.

For Arbeiderpartiet er det en forutsetning at økt bruk av naturgass skal skje innenfor våre internasjonale klimapliktelser. Økt bruk av naturgass i Norge vil kunne bidra til å redusere bruken av mer forurensende energikilder. Likevel er det et mål å utvikle så miljøvennlige teknologier som mulig, slik at utslippene blir tilnærmet null. Det er derfor behov for økt forskning og utvikling på dette området. Selv om det er forsket mye på dette feltet, mener de fleste at det er langt fram til mål. Det er brei enighet om å opprette et innovasjonsselskap i Grenland,

men det er uenighet om hvor fort det skal igangsettes, om mandatet og om penger. Innovasjonsselskapet skal ha ansvar for å samordne innsatsen, og drive fram teknologier og pilotprosjekter for miljøvennlig bruk av gass til energiformål, til petrokjemi og for hydrogen som energibærer. Det er nå snart to år siden vi tok til orde for å opprette dette selskapet, og jeg er glad for at alle partier i dag støtter dette. Vi skulle likevel ønske at flertallet ville forplikte seg når det gjelder finansieringa av selskapet, og at selskapet kunne bli etablert allerede fra 1. januar 2004. Heller ikke her vil flertallet være helt konkret. Vi ønsker å gi klarsignal til at selskapet skal tilføres egenkapital som kan gjøre at det i den andre enden kommer ut 250 mill. kr i ti år, som kunne brukes til dette formålet. Det å få fortgang i utvikling av miljøvennlig gassteknologi er viktig for miljøet vårt, men det er også viktig for å skape framtidige norske arbeidsplasser basert på denne teknologien. Ikke minst kan teknologien i seg selv bli etterspurt og bli en viktig eksportvare. Jeg synes det er underlig at regjeringspartiene, som mener at gasskraftverk med CO₂-håndtering er svaret, ikke er med på å gi klarsignal for penger til dette for å få det fortere fram, ei heller å støtte et forslag om støtte tilsvarende hel elavgift til slike kraftverk.

Derimot er det brei enighet om å etablere et senter for sluttbrukerteknologi i Rogaland. Å bygge videre på det miljøet som er der, vil være svært fornuftig.

Også innenfor transportsektoren er det et stort potensial for å ta i bruk mer naturgass. Vi har flere vellykkede prosjekter med gassbusser, som bør videreføres, og vi ønsker også nye prosjekter velkomne. Da er det nok også behov for å gi noe økonomisk støtte til busser og fyllestasjoner. Jeg er noe overrasket over at Regjeringa i stortingsmeldinga er så negativ til dette, for der sies det:

«Samlet sett ligger det derfor ikke til rette for å utvide satsingen på gass i vegtrafikken.»

Dette er en underlig holdning når det beviselig har gitt så gode resultater, f.eks. i Bergen, når det gjelder bedring av luftkvaliteten.

Flere steder ligger det også godt til rette for å ta i bruk gassferjer. Strekningen Haljem–Sandvikvåg sør for Bergen er et eksempel på det. Ved å bygge tre gassferjer på denne strekningen vil NO_x-utslippene bli redusert med om lag 80 pst. i forhold til alternativet, som er konvensjonelle ferjer. Det aktuelle ferjerederiet, HSD, ønsker å bygge gassferjer, men trenger rammebetingelser som gjør dette mulig.

Jeg hadde håpet at vi gjennom arbeidet med denne meldinga kunne ha fått til et forpliktende vedtak som hadde gjort det mulig å realisere flere gassferjer. Men også her ber stortingsflertallet om flere vurderinger fra Regjeringa før det skal fattes konkrete vedtak.

Bruk av naturgass kan være brua over til hydrogen-samfunnet. De fleste mener nok at det er et stykke fram til vi har den teknologien som gjør det økonomisk mulig å ta i bruk hydrogen i stor skala. Men det foregår mange interessante prosjekter flere steder i landet. Jeg vil f.eks. nevne prosjektet Grønn Hydrogen på Notodden, og jeg er

glad for at det er brei støtte til at dette prosjektet skal videreføres.

På punktet om grønne sertifikater for ny fornybar energi blir det nå forpliktende vedtak, og det er helt nødvendig. Regjeringa foreslår i meldinga at etableringa av et pliktig grønt sertifikatmarked skal legges på is inntil vi har på plass et internasjonalt marked. Det er stikk i strid med hva både miljøbevegelsen og kraftbransjen ønsker. Jeg er derfor glad for at det er så brei støtte for å etablere et pliktig grønt sertifikatmarked for ny fornybar energi, og at Regjeringa blir pålagt å legge fram et konkret forslag så snart som mulig, senest våren 2004. Dette vil skytte fart i utbygginga av fornybar energi, og det vil også kunne være et viktig bidrag i kraftforsyninga.

Arbeidet med gassmeldinga har vært et spennende og interessant arbeid. Ikke minst har det enorme engasjementet rundt om i landet gjort et sterkt inntrykk på meg, og jeg tror også på mange andre. Jeg skulle derfor håpe at vi hadde kommet enda lenger i å gjøre konkrete og forpliktende vedtak. Men Arbeiderpartiet vil fortsatt være pådrivere for å ta en større del av naturgassen i bruk også i tida framover.

Odvar Nordli skrev i boka «Vi så kormmoglansen – om drøm og hverdag»:

«Arbeidsløshet er sløsing med den største rikdommen et samfunn rår over, menneskets egen evne og vilje til å skape noe.»

Det er dette kampen står om. Derfor er det viktig å handle nå, og ikke innta en vente og se-holdning, slik flertallet legger opp til på vesentlige punkter.

Til slutt vil jeg ta opp de forslag som Arbeiderpartiet står alene eller sammen med andre partier om, og jeg vil også ta opp det forslaget som er omdelt i salen, men der er det en trykfeil. Det forslaget er ikke bare fra Arbeiderpartiet, det er på vegne av hele komiteen.

Presidenten: Representanten Sylvia Brustad har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Øyvind Halleraker (H): Det er oppsiktsvekkende at Brustad bruker store deler av sitt innlegg til å kritisere Regjeringa og regjeringsfraksjonen her i denne sal for vegring og mangel på politisk vilje. Jeg må få minne Brustad om at det er denne regjeringa som har lagt fram tidenes første gassmelding, nettopp fordi man ønsker å utvikle framtidsrettede strategier for innenlands bruk av gass. Regjeringsfraksjonen følger opp og tar i dagens innstilling ansvarlige grep som tåler dagslys. Arbeiderpartiregjeringer for oss, som Brustad selv har vært medlem av, har hatt full mulighet til å være like offensive, uten at så skjedd. Men det har skjedd noe med Arbeiderpartiet og deres tidligere statsråder. Omvendt proporsjonalt med partiets oppslutning, øker populismen. Det blir jo aldeles galt, både saklig sett og overfor dem som har seriøs forventning om staten som samarbeidspart, hvis vi skulle synse i milliardklassen om hva eksempelvis gassrør til Grenland skal koste, og gjøre vedtak på et så vagt grunnlag.

Har ikke Arbeiderpartiet lært noen ting av politiske næringsprosjekter som Mongstad, Flytoget og nå sist Fornebu? Ikke minst av hensyn til samarbeidsaktørene har staten en forpliktelse til å gå forsvarlig fram og opp-tre ryddig. Populisme egner seg dårlig i industribygging, og har vist seg å være smertefullt for dem som rammes. Det har verken Grenland eller andre steder i landet for-tjent.

Konkret er derfor spørsmålet: Er det Hydros kostnads-anslag på gassrør til Grenland på 3,7 milliarder kr eller Statoils anslag på 6–7 milliarder kr som ligger til grunn for Arbeiderpartiets forslag om 3 milliarder kr over bor-det?

Sylvia Brustad (A): Det mest oppsiktsvekkende i denne replikken og i denne saken er ikke Arbeiderparti-ets holdning, men det er kanskje Høyres holdning. Jeg tror kanskje det angrep som nå kommer fra Høyres representanter, kommer fordi Høyre innerst inne egentlig er ganske enig med Arbeiderpartiet, men er blitt overkjørt av andre i egen regjering, for å inngå i et annet forlik.

Jeg ser i Fædrelandsvennen fra 25. mars at Vest-Agder Høyres fylkesleder, Kirsten Huser Leschbrandt – hun viser da til den utredning som regjeringspartiene er gått sammen med SV og Senterpartiet om – sier følgende:

«Utsettelsen som nå kommer, virker som et vikarie-rende argument. Egentlig ønsker man å si nei, og det er ille.»

Poenget i denne saken er at her har det vært utredninger i en årrekke. Her står det miljøer klar over hele landet til å ta gassen i bruk. Vi vet mer enn nok til å starte. Vi vet at 99 pst. av denne gassen går rett ut av landet uten at vi greier å bruke noe av den til å skape arbeidsplasser i Norge. Og så blir svaret fra regjeringspartiene, sammen med SV, at nei, nå skal vi utrede enda mer. Det skjer i en tid da arbeidsledigheten stiger hver eneste dag. Jeg vil minne om at med Bondevik-regjerin-ga har vi fått 75 nye ledige hver eneste dag. Det betyr at vi har ingen dager å miste i forhold til å skape nye arbeidsplasser.

Det som også gjør meg mistenksom, er at regjeringspartiene velger å gå sammen med SV i denne saken. Jeg har svært mye godt å si også om SV, men i denne saken er det vel ingen tvil om at SV kanskje er det partiet i Norge som er interessert i å bruke minst gass. Derfor er det grunn til å være bekymret for det utredningsforslag de nå er blitt enige om. Jeg tror at Høyre nå forsøker å angripe Arbeiderpartiet fordi de ikke befinner seg veldig godt i dette selskapet og med det forliket de nå har inngått. Jeg mener vi med rak rygg kan si at dette er fram-tidsrettet og helt nødvendig for landet vårt.

Øyvind Korsberg (FrP): Etter å ha hørt representan-ten Brustad kan man stille spørsmål om Arbeiderpartiet vet hva de vil i gass- og energipolitikken. Arbeiderpartiet sparker berettiget til Regjeringa, og ønsker å bygge gasskraftverk umiddelbart. Samtidig må Arbeiderpartiet ta hensyn til sin egen klimapolitikk, som i praksis setter

en stopper for gasskraftverk ved krav om CO₂-håndtering.

Dette følger også Arbeiderpartiets leder, Jens Stoltenberg, opp, når han uttaler til Telemarksavisa den 20. mars at det viktige ikke er hvor mange gasskraftverk som bygges, men at utslippene er innenfor de rammene som Norge er forpliktet til å holde.

Med andre ord: Konsekvensen av Arbeiderpartiets politikk er at CO₂-utslipp fra gasskraftverk må inngå i dagens kvoteutslipp. Dermed må norsk næringsliv og industri foreta ytterligere utslippsreduksjoner, med betydelige kostnader, dersom det blir bygd gasskraftverk. Samtidig er Arbeiderpartiet en forkjemper for at brorparten av utslippsreduksjonene skal tas i Norge, altså redusere muligheten for å gjøre rimelige utslippsreduksjoner i utlandet.

Spørsmålet til representanten Brustad blir derfor: Gjelder fremdeles Arbeiderpartiets klimapolitikk, eller er det bare festtaler Stoltenberg kommer med når det gjelder bygging av gasskraftverk?

Sylvia Brustad (A): Det er ikke festtaler vi driver med, ei heller når det gjelder gasskraftverk, og det tror jeg mange har fått med seg. Vi har sagt klart fra at all bruk av gass i Norge, både når det gjelder industrien og når det gjelder energiformål, skal skje innenfor våre klimaforpliktelser og våre internasjonale forpliktelser generelt i forhold til miljøet – og det skulle bare mangle. Der skiller Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet veldig lag, for det er jo ikke noe som Fremskrittspartiet er opptatt av i det hele tatt.

Vi mener at når vi er så klare på det ikke minst denne vinteren har vist oss, at det er et utrolig stort gap mellom det vi bruker, og det vi produserer, er det helt nødvendig å få gasskraftverk på plass. Vi er veldig for å få fram gasskraftverk med CO₂-håndtering så fort som overhodet mulig, men det vil ta noe tid. Derfor har vi også gitt et veldig klart signal om at vi skal gå inn med 250 mill. kr over en tiårsperiode for å forske og utvikle den type teknologi, så vi får dette raskere fram. Vi har også sagt at vi skal gi støtte til slike kraftverk, men mens vi venter på det, må vi sørge for at folk slipper å betale så høye strømregninger som de har gjort denne vinteren, og som de kan risikere å betale også neste vinter og vinteren etter der, hvis man ikke gjør noe.

Så skal vi ha en storstilt satsing på fornybar energi, men vi må også bygge gasskraftverk. Det er derfor vi har sagt at hvis de som har fått konsesjon, ikke vil bygge, så må det gis konsesjon til andre som er interessert i å bygge. Og jeg tror det kan finnes energiselskaper i Norge som vil det. Så oppfordringen må være: søk! Da håper jeg også at Regjeringa er innstilt på å innvilge det, og at den ikke sitter fast i en juridisk forestilling om at det ikke er mulig å flytte konsesjoner hvis det skulle bli nødvendig.

Jeg mener det er ganske pinlig at energinasjonen Norge har stilt seg i en situasjon der vi ikke greier å sikre nok kraft til industrien og befolkningen uten at de må

oppleve så høye priser som nå, og dette skal vi også gjøre innenfor de forpliktelsene vi har lovt vi skal holde.

Øystein Djupedal (SV): Det er den siste svarreplikken fra representanten Sylvia Brustad som egentlig forteller hva dette dreier seg om, for det vil være få som vil være uenig i at det å ta gass i bruk til industriformål er fornuftig. Men det er klart at det finnes ikke økonomi i dette, for volumet av gass, hvis man skal bygge gassrørledninger, er så stort at det overhodet ikke vil være økonomisk rentabelt. Det betyr at i andre enden av et gassrør vil det ligge et gasskraftverk.

Når Sylvia Brustad beskylder særlig regjeringspartiene for at de nå inngår et forlik med SV, viser det hvor urimelig dette er. Når Onarheim og andre i Høyre inngår forlik med SV, viser nemlig det balansen og tyngden i det som her vil bli vedtatt, simpelthen fordi jeg tror at de fleste vil forstå at f.eks. representanten Onarheim neppe er spesielt industrifjendtlig – for å bruke et slikt ord.

Det betyr at det som ligger i den andre enden av dette gassrøret, som Arbeiderpartiet ønsker at Stortinget skal subsidiere med 3 milliarder kr over bordet uten å ha noen som helst formening om hvor disse pengene skal gå eller hvordan de skal brukes, er selvfølgelig – om det er populisme – uansvarlig.

Det man her har gått inn på, er en fornuftig tilnærming til dette problemet: Hvordan kan man bruke gass på en fornuftig måte, og som er innenfor rammen at de klimaforpliktelser som Stortinget har pålagt nasjonen? Det betyr at dette er en balansegang. Det betyr at man må ta hensyn til industri og verdiskaping, men på den annen side må man selvfølgelig ta hensyn til miljøet og de samme forpliktelser som Arbeiderpartiet har godtatt og selvfølgelig også kjemper aktivt for. Det betyr at det som kanskje overrasker oss mest i dagens debatt, er at Arbeiderpartiet har valgt en posisjon som gjør at de overhodet ikke har innflytelse på dette og overhodet ikke har innflytelse på hvordan dette skal gå foran, nemlig det å ha disse to tankene eller denne balansen i hodet samtidig. Ingen kan være overrasket over at SV, eller for den saks skyld Regjeringen, ikke ønsker å bygge et stort gasskraftverk uten CO₂-rensing engang, og på toppen av alt med statlige penger i bunnen. Dette er det som burde bekymre Sylvia Brustad.

Det er klart at vi er interessert i å gå videre i en dialog med Regjeringen om disse spørsmålene, for å finne fornuftige løsninger. Men det forutsetter selvfølgelig ikke gasskraftverk.

Sylvia Brustad (A): Det er interessant å bli beskyldt av partiet SV for å være populistisk i en sak der Arbeiderpartiet foreslår penger til dette infrastrukturselskapet for å bygge rør og LNG-mottak som ikke belaster statsbudsjettets utgiftsside, og som ikke konkurrerer med barnehager og sjukehjem – og det bør representanten Djupedal, som sitter i finanskomiteen vite. Og det går helt klart fram av innstillinga, hvis representanten Djupedal hadde lest den nøye.

Jeg synes nå vi har fått katten ut av sekken – eller hva det nå heter. Nå sa nettopp representanten Djupedal at det ikke vil være økonomi i å bygge et rør, hvis det ikke kommer et gasskraftverk i den andre enden. Og gasskraftverk vil ikke SV ha. Med andre ord kan ikke dette tolkes på noen annen måte enn at SV også er imot å bygge rør f.eks. til Grenland. Det er et helt redelig standpunkt. Men det SV har forsøkt i denne saken, er å ri to hester. På den ene sida tør de ikke si klart fra om at det vil de ikke ha, for de er ikke for å bruke gass i Norge, og på den andre sida tør de heller ikke si det motsatte.

Men SV har jo sagt klart fra om hva de mener i flere sammenhenger, og det synes jeg SV bør være ærlige å si. Senest i budsjettinnstillinga for i år sier SV:

«Dette er bakgrunnen for at disse medlemmer går inn for en kraftig økning i bevilgningene til energiforskning, og imot fortsatt satsing på introduksjon av naturgass.»

Bevilgningen ble satt til null, fra 30 mill. kr til null. Er det virkelig slik at regjeringspartiene og Senterpartiet tror at SV vil være med på å bygge infrastruktur for gass i Norge? Jeg tror det ikke. Og det forslaget som Regjeringa opprinnelig hadde på bordet til det, var å bruke Enova i konkurranse med vind, vann og andre ting, og noen få millioner. Alle vi som er i denne salen og har vedtatt statsbudsjett år etter år, vet at det blir ikke noe gass av det. Det blir ingen infrastruktur for gass, hvor det primære er å skape arbeidsplasser. Da synes jeg SV bør være så redelig å si at det er viktigere nå å heise fane med miljøet, noe som jeg mener vi ivaretar meget godt med vårt opplegg, og det er viktigere enn å skape sårt tiltrengte industriarbeidsplasser. Jeg mener det går an å gjøre begge deler.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Leif Frode Onarheim (H): Dagens debatt om innstillingen fra energi- og miljøkomiteen til St.meld. nr. 9 er viktig for Norge. Den er ikke minst viktig for de mange kystsamfunn som ser en mulighet til ny industri, ny verdiskaping, basert på tilførsel av naturgass. Det er gledelig at det er et solid flertall for å ta en større del av naturgassen fra norsk sokkel i bruk innenlands.

Likevel er det synd at komiteen er delt når det gjelder spørsmålet om hvordan en skal sikre at bruk av gass innenlands virkelig blir verdiskaping. Vi må ikke risikere at gode intensjoner ender opp som tapsprosjekter både for de lokale investorer og staten som medinvestor i infrastruktur fordi planleggingen ikke er god nok.

Norge har tradisjonelt først og fremst vært en råvareeksportør. Bare i liten grad har vi maktet å foredle alle de rike naturressurser vi er velsignet med – dette gjelder ikke minst fisk, olje og gass. I tillegg eksporterer vi ganske mye halvfabrikata bl.a. basert på elektrisk kraft. Men bare på noen få områder har vi i Norge klart overgangen til videreforedling og merkevarebygging internasjonalt. Det er ikke tvil om at dette gjør oss mer sårbare for internasjonale konjunkturer enn om vi hadde bygd opp sterke markedsposisjoner på ferdigvarer.

Når det gjelder naturgass, kan den benyttes i industrielle prosesser som råvarer, som energibærere, som grunnlag for biokjemiske prosesser og til å produsere elektrisk kraft. Det er også slik at ved å ta i bruk naturgass i slike prosesser vil det ofte skapes varme/varmt vann som kan være viktig i avledede prosesser. Dette kan f.eks. være i forbindelse med fiskeoppdrett, smolt- og yngelproduksjon. Det er med dette utgangspunkt jeg hilser med glede at det er slik bred oppslutning om de industrielle muligheter som innenlands bruk av naturgass gir.

Samtidig er det slik at selv om naturgass er den minst forurensende fossile energikilde, er det viktig å stille miljøkrav til lavest mulig utslipp av klimagasser i prosessene. Vi må ikke glemme at vi har store utfordringer med å gjennomføre de utslippsreduksjoner som Kyotoprotokollen forplikter oss til.

Skal vi lykkes i å skape ny industriell aktivitet og ny optimisme rundt omkring i landet, må vi finne frem til akseptable måter å få gassen ilandført på. Der hvor det kan etableres og identifiseres et stort behov for gass, vil bygging av transmisjonsrør være det mest naturlige, mens det andre steder vil være fornuftig med LNG-/CNG-anlegg for å kunne ta imot båtlaste med nedkjølt eller komprimert gass. Begge metoder krever store investeringer. Flertallet i komiteen ønsker derfor at Regjeringen raskt setter i gang arbeidet med å kartlegge interessene for å ta i bruk gassen, anslå sannsynlige behov, og vurdere i hvor stor grad og på hvilken måte staten kan medfinansiere slik infrastruktur. Det hittil mest bearbejdede prosjekt er gassrør til Grenland. Det mest lønnsomme og realistiske alternativ, ifølge de lokale interessentene i Telemark Gassforum, er et kombirør for tørrgass og våtgass. Et slikt rør vil dekke et behov til eksisterende industrielle prosesser i Grenland, både til Norsk Hydro og til Borealis, og til priser som bør være rimeligere enn dagens båttransport.

Likevel er det mange spørsmål som må vurderes nærmere også i dette mest modne prosjektet. Hvilke andre industrielle brukere kan bringes på banen? Hvor stort kvantum kan vi regne med på sikt? Hvor skal gassen komme fra? Når det gjelder tørrgass, er det neppe noe problem hvor den skal komme fra, men det må sikres at det også er tilgjengelig våtgass til slike kombirør. Og videre: Hvor skal røret legges for å sikre best mulig trasé, og hvilke muligheter kan legges inn for å kunne bygge grenrør inn til andre mottaksanlegg, f.eks. til Østfold og Vest-Sverige? Og hva vil et slikt rør koste? Anslagene fra våre mest erfarne selskaper, Statoil og Hydro, spriker fra 3,75 milliarder kr til mellom 5 milliarder kr og 6 milliarder kr. Jeg føler at det er helt nødvendig å få mer kunnskap om disse forhold før vi tar investeringsbeslutninger. På øvrige alternative ilandføringssteder må tilsvarende vurderinger gjøres.

På denne bakgrunn er det rart, for å bruke et meget forsiktig uttrykk, at enkelte medrepresentanter i komiteen til media og i foredrag sier at dette er utredet nok, nå må vi bare sette i gang! Jeg forventer at det ikke er den type uansvarlighet i Stortinget når det kommer til realitetene. Men når det gjelder utålmodigheten med å komme i

gang, deler jeg den. Derfor sier flertallet at utredningene må utføres så raskt og effektivt som mulig i samarbeid med interessert industri og industrisammenslutninger. I forslags form har flertallet bedt Regjeringen komme tilbake med slike vurderinger senest i løpet av våren 2004.

Flertallet ber videre om at finansieringsordninger for infrastruktur, bl.a. etablering av et statlig selskap som skal delta i finansieringen, vurderes samtidig. Det er altså ikke slik at flertallet ber om at saken utsettes. Det skal være fullt trykk i saken, og jeg er sikker på at også de interesserte industribedrifter ser nødvendigheten av å vite litt om hva som er lønnsomheten, og hva som er muligheten i disse spørsmål.

Et kjernepunkt for Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet er tydeligvis at de allerede nå vil ha etablert det statlige selskapet med en betydelig kapital. Selv om jeg har forståelse for at 3 milliarder kr på bok nå er bedre enn 3 milliarder kr på taket, er det et anerkjent prinsipp at slike selskap ikke bør opprettes før man vet hva det skal være med på, og hvilke oppgaver det skal få.

Jeg er glad for at komiteen samlet går inn for at det opprettes et statlig innovasjonsselskap lokalisert i Grenland. Komiteen har ønsket å utvide mandatet for selskapet noe, nettopp fordi den industrielle kompetanse i Grenland går utover den rene forskning på CO₂-håndtering i gasskraftverk. Blant annet vil det være naturlig at selskapet får ansvaret for utviklingen av hydrogen og eventuelt petrokjemi. Igjen er det uenighet om når finansieringen av selskapet skal være på plass, og hvilke ressurser det egentlig er snakk om. Også på dette felt mener flertallet at Regjeringen må komme raskt tilbake med finansieringsplan for selskapet. Det er også ønskelig at selskapet kan opprettes raskere enn det som er foreslått i meldingen.

Det er viktig at dette innovasjonsselskapet samarbeider tett med øvrige forskningsmiljøer i landet for å få frem gode løsninger så raskt som mulig. Jeg viser her spesielt til forskningsmiljøene i Trondheim, som ligger langt fremme på disse aktuelle områdene.

Videre er komiteen enig i opprettelsen av et nasjonalt kompetansesenter på Haugalandet. Det er nødvendig at ansvarsforholdet mellom Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern og det foreslåtte senter med hensyn til brann og sikkerhet avklares. Jeg viser i denne forbindelse til det nye forslaget fra komiteen.

Det er også stor enighet om å få etablert et pliktig grønt sertifikatsystem. Flertallet peker på at det er viktig at det skapes et norsk/svensk marked for grønne sertifikater, og med mulighet til senere tilpasning til et bredere internasjonalt system. Et slikt opplegg gjør det mulig å få raskere fremdrift for å få frem nye fornybare energikilder. Det vil være en stor fordel å markedsbasere en slik utvikling. Det vil gi mest mulig ny fornybar energi pr. krone investert. Det vil virke forutsigbart og gi større mulighet for engasjement og nye initiativ for å få frem de prosjekter som raskest fører til målet.

Det er flere muligheter for en mer miljøvennlig ferge- og busstransport med bruk av naturgass. Selv om det ikke gir så store miljøgevinst, kan dette likevel være

gode alternativ til dagens drivstoff i en overgangsperiode frem mot hydrogen/brenselcelleteknologi.

Nå må vi alle være med og skape litt optimisme i industrien rundt omkring i landet. De siste avisartikler har ikke bidratt til det. Et av virkemidlene er å ta i bruk mer gass til innenlands verdiskaping. Arbeiderpartiet forsøker å skape splittelse i regjeringspartiene ved å foreslå en mer aggressiv utbygging av gasskraftverk. Regjeringspartiene står naturligvis fast på Sem-erklæringen, hvor det klart står at de tre konsesjoner til gasskraftverk, med tillegg av Snøhvit, er de som blir gitt med dagens teknologi. Vi viser samtidig til Regjeringens forsikring om at gasskraftverk som bygges på basis av disse konsesjoner, ikke skal ha dårligere rammebetingelser enn tilsvarende verk i EØS-området. Men ytterligere konsesjoner krever CO₂-håndtering. Dette er grunnen til at vi ønsker å satse så sterkt på CO₂-forskning. Så snart det kommer løsninger på CO₂-problemet som også er akseptable ut fra kostnadsforhold, vil vi være klare til å stimulere til bruk av gassen også til elkraft.

Debatten i dag vil vise noe av det mest forvirrende i politikken verden. Hele komiteen, kanskje med noen reserverasjoner fra SV, er meget opptatt av og enige om å ta en større del av naturgassen i bruk innenlands. Alle er enig i at staten må bidra i infrastruktur for å ta gassen i land. Alle er enig i opprettelse av et innovasjonsselskap i Grenland. Alle er enig i fremskyndelse i tid og utvidet mandat. Alle er enig i opprettelsen av et kompetansesenter på Haugalandet. Alle er enig i opprettelse av et pliktig grønt sertifikatmarked. Likevel vil debatten fremstå som vi er helt uenige. Skillet går ved hvor mange penger staten skal inn med, og hvor raskt. Dette er naturligvis helt sentrale spørsmål, og jeg kan forstå Arbeiderpartiets og Fremskrittspartiets utålmodighet. Men la ikke spørsmålet om en grundig saksbehandling og en god planlegging overskygge budskapet til en hardt presset konkurranseutsatt industri. Vi *ønsker* å ta gassen i bruk i Norge, gripe mulighetene til å satse på nye prosesser, nye produkter og nyetableringer. Med en rask og grundig behandling i Regjeringen bør vi kunne starte utbygging av infrastruktur uten forsinkelse og med større sikkerhet for at beslutningene virkelig gir optimisme og økt langsiktig verdiskaping.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sylvia Brustad (A): Jeg skjønner at representanten Onarheim har et sterkt behov for å prøve å skape det inntrykk at alle i komiteen er enig på de fleste punkter i denne saken. Jeg må nok si at det er jeg overhodet ikke enig i, for på det vesentligste punktet, nemlig infrastruktur, er det en klar uenighet. Og nå sa jo representanten Onarheim selv at det partiet som kanskje hadde noen reserverasjoner, for å si det mildt, er i så måte SV, og det er faktisk det partiet som Høyre nå har valgt å samarbeide med.

Det har vært sterke reaksjoner på det kompromisset, også fra Høyre-folk. Jeg viste til én av dem i stad, og jeg har lyst til å nevne to til. Irene Haugaa sa til Fædrelandsvennen den 25. mars at

«hun har mye til overs for den kritikken Aps Sylvia Brustad har kommet med etter at regjeringspartiene inngikk kompromiss med SV i spørsmålet om hvordan norsk gass skal brukes innenlands».

Den samme kritikken blir også fulgt opp av Høyres ordfører i Farsund, Ove Rullestad.

Representanten Onarheim var opptatt av at vi må skape optimisme i industrien, og det kunne faktisk Høyre ha vært med på i dag ved å fatte et forpliktende vedtak på det som dreier seg om infrastruktur. Det blir feil når det her blir framstilt som om det er en dårlig saksbehandling vi nå holder på med. Det er altså sånn at saken om bruk av gass i Norge har vært utredet gjennom mange år mange steder rundt omkring i landet, og jeg tror ikke det bør herske noen som helst tvil om at ved i første omgang å gå inn med 3 milliarder kr i et infrastrukturselskap som skal brukes i hele landet, ville en ha fått meget god avsetning med hensyn til å skape sårt tiltrengte arbeidsplasser.

Representanten Onarheim hørte også nå representanten Djupedal og har selv sett innstillinga og merknadene fra SV, og mitt spørsmål til representanten er: Føler representanten Onarheim seg bekvem ved å ha inngått et forlik med et parti som så klart gir uttrykk for at det å bruke gass i Norge ikke er en særlig farbar vei?

Leif Frode Onarheim (H): Det er interessant å se hvor vi i innstillingen er enig, og hvor er vi uenig. Jeg er helt klar over at det er spørsmål om penger nå eller noe senere, og at det kan være et stort spørsmål for noen. Men når det gjelder hvem vi vil samarbeide med, så er jeg enig i at man skal velge sine venner. På den annen side er det slik at i den politiske verden er det spørsmål om å få flertall. Jeg var raskt ute og forsøkte å invitere Arbeiderpartiet til et samarbeid om disse spørsmålene. Vi kom ikke helt frem, og da måtte vi skaffe et annet flertall, og det har vi lyktes med, og det er jeg glad for.

Men det som jeg ikke forstår, det er når representanten Brustad sier at dette er utredet nok. Hvor skal røret gå? Hvor skal våtgassen komme fra? Hvor mye skal røret koste, bare i Grenland? Hva med de andre stedene? Dette er i det hele tatt ikke utredet på en ordentlig måte. Derfor er det nå viktig at vi ikke kommer i en slik situasjon som vi hadde med Flytoget og Gardermoen. Vi må heller ikke komme inn i Mongstad-situasjoner. Det må ikke være slik at vi først får opp et selskap med penger under streken, og så går det noen år og vi må skrive av det hele, og da går det over streken. Vi må være sikker på at vi nå får gjort dette på en måte hvor både de som skal bidra fra industrien, og staten, føler sikkerhet for at disse prosjektene er lønnsomme. Uten det kommer vi ikke videre.

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg synes det var fornøyeleg å lytte til representanten Onarheims innlegg, spesielt der han forsøkte å bortforklare konsekvensen av alliansen med SV.

Partiet Høyre har gjennom mange år prøvd å framstille seg selv som et parti som står på næringslivets side. Om dette har vært tilfellet tidligere, vet jeg ikke, men konstaterer i alle fall at så ikke er tilfellet nå.

Representanter fra Høyre holder, etter det jeg har hørt, fortsatt festtaler om verdiskaping og industrireising, men stemmer imot i denne sal hver eneste gang det er snakk om konkret handling. Jeg vil derfor spørre representanten Onarheim, som har lang erfaring fra industri- og næringsliv, om han føler seg komfortabel med en situasjon der hans parti Høyre, sammen med SV, nå fremstår som de viktigste bremseklossene for nettopp næringsutvikling, verdiskaping og nye arbeidsplasser.

Leif Frode Onarheim (H): Jeg føler meg meget komfortabel med lønnsomme arbeidsplasser. Jeg føler meg meget ukomfortabel hvis vi lurer noen til å investere i noe som ikke viser seg å være lønnsomt. Derfor er det viktig med planlegging.

Men la oss bare gå litt tilbake og se på noen av de prosjektene vi har hatt. La meg f. eks. ta FATIMA-prosjektet, som er et av dem, hvor en enstemmig kontrollkomitee understreker betydningen av at Stortinget får seg fremlagt gode og gjennomarbeidede prosjekter med realistiske kostnadsrammer. Føler virkelig Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet at det foreligger i denne sak til nå? – Da har i hvert fall ikke det blitt brakt frem til komiteen på en god måte.

La meg videre si at i Budsjett-innst. S. nr. 9 for 2000-2001 var det spørsmål om hva man skulle gjøre for å stimulere til naturgass. Da het det:

«Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er positiv til ønsket om økt bruk av gass innenlands.»

– Det var den gang! FrP strøk da hele bevilgningen, mens alle de andre gikk inn for en økt bevilgning.

Jeg føler meg ganske komfortabel med at hvis departementet klarer å oppfylle de krav som vi nå setter til det, skal de komme tilbake til Stortinget med gode forslag, gode muligheter for å bidra til infrastruktur slik at vi får en god infrastruktur til å ta i bruk gass innenlands.

Ranveig Frøiland (A): Etter å ha hørt innlegget frå representanten Onarheim, i forlenginga av NHO sitt opplegg om å skapa arbeidsplassar, følte eg at det var ei buklanding til slutt. Han vil eigentleg ikkje gjera noko fordi han har slutta seg til eit fleirtal med SV, og heile innstillinga er gjennomsyra av at ein eigentleg ikkje vil ta gassen i bruk.

Det kunne vore ein gledesdag i dag om ein fekk til eit fleirtal for bruk av gass. Eg vil tru at dei som bygde ut vassressursane våre for hundre år sidan, ville snudd seg i grava om dei hadde hørt kva tidlegare NHO-sjef Onarheim sa i sitt innlegg om over og under streken for kva ein kunne investera. Her skulle ein koma til ei semje om at no ville ein gjera noko for industrien. Sjølv sagt skal ein koma tilbake til Stortinget med heilt konkrete prosjekt og med kva kostnader dette vil ha. I dag kunne ein altså sagt ja, vi vil at Stortinget seier til Regjeringa at vi vil vera med og investera i infrastruktur. Tenk for ein ordre det kunne ha vore til Regjeringa om å koma tilbake til Stortinget og seia at så mykje kostar det å leggja det til Grenland, så mykje kostar det om vi skal ha det her. – Så

kunne Stortinget gått i gang seinare og vore heilt konkret, slik at ein ikkje skulle koma i den situasjonen som Onarheim og alle vi andre er opptekne av når det gjeld overskriddingar.

I dag kunne ein altså sagt ja, om ein ikkje hadde slutta seg til eit fleirtal av regjeringspartia og SV, som seier at ein eigentleg ikkje vil ta gassen i bruk.

Eg saknar det offensive Høgre i industripolitikken, slik eg har høyrte Onarheim så mange gonger tidlegare, men det offensive Høgre var i dag fråverande, og han måtte buklanda i forhold til kompromisset.

Leif Frode Onarheim (H): Selv om det er lenge siden jeg var skihopper og tok telemarknedslag, føler jeg ikke at vi her har en buklanding. Tvert om – jeg har gjennom nokså mange år i næringslivet aldri vært med på noe prosjekt hvor man først bevilger pengene, og så ser man etterpå hvordan man skal bruke dem og hva slags prosjekter man har. Vi må ha prosjektene oppe. Vi må se hva det koster. Vi må se på ansvarsdelingen mellom det private og det offentlige. Da får vi se hva vi kan bruke gassen til – på en mest fornuftig måte. Vi må være villig til å ta den runden, og det er klart at det vil også Arbeiderpartiet, det er bare det at de ønsker at man først skal bevilge pengene.

Jeg mener det er helt riktig å ta dette i riktig rekkefølge. Hva skal vi gjøre? Hvor mye trenger vi til infrastruktur? Hvor mye skal staten medvirke? Hvor mange industribedrifter kan vi få opp å stå for å få dette til å fungere bra? Vi må gjøre dette i riktig takt og på en riktig måte. For alle store investeringer på mellom 7 og 20 milliarder kr er det viktig at man har en plan før man setter i gang.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Øyvind Vaksdal (FrP): Dagen i dag kunne vært en gledens dag. Dagen i dag kunne blitt historisk. Dagen i dag kunne vært den dagen Stortinget vedtok en nasjonal strategi for bruk av gass innenlands til industriutvikling, verdiskaping og sysselsetting. Dagen i dag kunne blitt den dagen norsk industri og norsk næringsliv har ventet på i årevis for å få tatt i bruk våre enorme gassressurser både som energikilde og råstoff. Men slik ble det ikke!

Regjeringspartiene og SV har nå inngått en allianse som trenerer utviklingen av Norge som gassnasjon i flere år. Stortinget har ventet i to og et halvt år på at to regjeringer skulle ferdigstille den såkalte gassmeldingen. Resultatet var ikke imponerende, men Stortinget fikk i alle fall en slags virkelighetsbeskrivelse det hadde gått an å bygge videre på. – Og det har også noen av oss gjort.

At partiet SV, som vi alle vet er allergiske mot gass, og som er imot det aller meste av industri i dette landet, motarbeider det å ta gassressursene i bruk, må ikke komme som noen overraskelse på noen.

Når partiet Kristelig Folkeparti, som nærmest har en religiøs motstand mot gasskraft, og som i vinter har vist for all verden at de ikke har noe som er i nærheten av en

energipolitikk, trenerer industriutvikling og verdiskaping, overrasker ikke det heller.

Men at partiet Høyre skulle være med på å hindre utnyttelse av våre gassressurser på denne måten, er både forbausende og skuffende. Partiet Høyre, som gjennom mange år har framstilt seg selv som næringslivspartiet framfor noen, viser nå sitt sanne ansikt, når de bevisst er med på å utsette bruk av våre gassressurser til industriutvikling og verdiskaping i årevis. Og jeg registrerer nå med beklagelse at mange av de planene som industrien hadde, både i Grenland-området og andre steder, må skrinlegges eller i beste fall utsettes.

Fremskrittspartiet vil legge forholdene til rette for at både næringsliv, industri og det norske folk skal få nyte godt av våre enorme gassressurser. Det er derfor nødvendig med infrastruktur for å få distribuert gassen til de steder der industrien og næringslivet kan nyttiggjøre seg den. Vi fremmer derfor forslag om at utbygging av hovedrørledninger for gass gjøres til et myndighetsansvar.

Vi foreslår videre å opprette et statlig selskap som skal foreta vurderinger, utredninger og finansiering av infrastruktur for gass, og at selskapet tilføres 5 milliarder kr i egenkapital i første omgang.

Det er i dag en rekke industribedrifter som er interessert i å ta i bruk gass både som energikilde og som råstoff, og flere vil det bli dersom vi får infrastrukturen på plass. De fleste av disse industribedriftene er ikke på egen hånd i stand til å foreta de investeringer som er nødvendig i infrastruktur, og dette skyldes selvfølgelig at volumene for hver enkelt blir for små. Det er derfor avgjørende at staten stiller opp og tar ansvar for denne infrastrukturen, noe som også staten har gjort når det gjelder infrastruktur på strøm.

Vi ser for oss at det statlige selskapet i stor grad får det samme ansvar for gassdistribusjon som Statnett i dag har for sentralnettet i strømforsyningen. For å få opp volumene i distribusjonen av gass, selvfølgelig i tillegg til å bedre kraftbalansen, må man snarest også bruke gass til kraftproduksjon.

Det er i dag gitt tre konsesjoner på utbygging av gasskraftverk i Norge: i Skogn, på Kårstø og på Kollsnes. Ingen av disse er foreløpig tatt i bruk. Det er flere årsaker til dette. Både gasspriser og strømpriser har selvfølgelig hatt en betydning, men den viktigste årsaken er likevel den politiske usikkerheten bl.a. rundt framtidige utslippskrav og kostnadene ved slike krav. Og i tillegg er selvfølgelig infrastruktur avgjørende for å få i gang Industrikraft Midt-Norges prosjekt i Skogn.

Det er også selvfølgelig avgjørende for dem som skal bygge gasskraftverk, at alle økonomiske fakta er på bordet før en investeringsbeslutning kan foretas.

Stortinget vedtok 9. mars 2000 at norske gasskraftverk skulle ha de samme rammebetingelser som andre innenfor EØS-området. Det virker ikke som om de aktører som har fått konsesjoner, har særlig tillit til dette, og jeg forstår dem veldig godt. Man kan bare lese innstillingen vi behandler i dag, hvor Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet står bak et liknende forslag. Høyre har også her dessverre falt av lasset.

Vi i Fremskrittspartiet vil i tillegg at kostnadene ved eventuelle særnorske utslippskrav må dekkes av dem som lager slike konkurransehennende krav, nemlig den norske stat.

Vi vil i tillegg legge forholdene til rette for ytterligere konsesjoner for gasskraftverk, i tillegg til de tre som er gitt. Interessante områder for dette er eksempelvis Grenland, Østfold, Risavika i Rogaland, Mongstad og Tjeldbergodden, men også andre steder kan være aktuelle.

Det er dessverre et faktum at den politiske usikkerheten rundt gasskraftverkene ikke på noen måte er fjernet ved behandlingen av denne meldingen. Det er meg komplett ubegripelig at flertallet i denne sal ikke vil bruke våre gassressurser til kraftproduksjon. Denne misforståtte symbolpolitiske miljøpolitikk eller, rettere sagt, mangel på miljøpolitikk, er jo den direkte årsak til at vi må importere store mengder sterkt forurensende kullkraft og atomkraft.

Jeg vet ikke om «strutsepolitikk» er et parlamentarisk uttrykk, men jeg finner dessverre ikke noe uttrykk som er like dekkende.

Det er også helt greit for stortingsflertallet å bruke store mengder energi i trykkstøtte for å pumpe gassen ut av landet, for senere å importere kraft som er produsert fra den samme gassen. Og også her forsvinner store mengder energi i overføringsnettet.

Jeg stod på denne talerstolen for litt over tre år siden ved behandlingen av energimeldingen og sa at det lille man hadde fått til med hensyn til gassbruk i Norge, snarere var fått til på tross av sentrale myndigheter enn ved hjelp av sentrale myndigheter. Og jeg beklager at dette er enda mer sant i dag.

Behandlingen av energimeldingen for tre år siden var det som initierte at vi skulle få en skikkelig helhetlig strategi for bruk av gass i Norge. Nå, tre år senere, kan jeg dessverre konstatere at vi fortsatt står på stedet hvil, og vil gjøre det i minst to år til.

Jeg synes det er ganske utrolig at en energistormakt som Norge er, klarer å rote det til for seg på denne måten og ikke griper de enorme muligheter vi har. Vi kunne i dag gitt startskuddet for en stor satsing på bruk av gass i Norge og gjort denne viktige energiressursen tilgjengelig for store deler av landet. Slik ble det dessverre ikke.

Meldingen omhandler også hydrogen som i framtiden skal bli en av våre viktigste energibærere, og jeg er tilfreds med at et enstemmig storting går inn for å nedsette et nasjonalt hydrogenutvalg som skal formulere nasjonale mål og nødvendige tiltak for å utvikle hydrogen som energibærer og virkemiddel for innenlands verdiskaping.

Jeg er også tilfreds med at Stortinget ber Regjeringen om å ta et initiativ til et grønt sertifikatmarked, som skal behandles i Stortinget senere. Vi vil selvfølgelig komme tilbake til dette senere, men det er avgjørende for oss hva som skal omfattes av dette sertifikatmarkedet, og at det internasjonalt er bredest mulig forankret.

Jeg vil med dette ta opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øyvind Vaksdal har tatt opp de forslag han refererte til.

Presidenten kan ellers bekrefte at «strutsepolitikk» ikke er et parlamentarisk uttrykk, og ber således representanten tenke ut noe mer velegnet.

Det blir replikkordskifte.

Ranveig Frøiland (A): Å ta i bruk gass innenlands både til industriføremål, transportføremål og elles andre ting er sjølvsagt grådlig viktig, men det krev langsiktig planlegging av dei som skal gjera det, og ikkje minst krev det òg nokre politiske vedtak om at ein ønskjer å gjera det.

Det er klårt at i denne saka står Framstegspartiet i lag med Arbeidarpartiet om at staten òg må delta når det gjeld infrastruktur, for det er viktig at staten er med dersom ein skal klara å ta i bruk gass innanlands. Men å vera langsiktig er òg viktig. Difor uroar det meg at Framstegspartiet opptrer litt tilfeldig i ulike saker. Vi skal ikkje meir enn to år tilbake, til då ein skulle laga eit statleg organ utanfor Oslo som skulle forvalta midlar og retta inn tiltak mot omlegging av energibruk og energiproduksjon. Då sa Framstegspartiet: Nei, dette vil vi ikkje vera med og bruka statlege midlar på. Her er det den frie konkurransen mellom dei ulike energikjeldene som skal avgjera kor ein skal satsa.

Det er klårt at dersom ein ikkje er villig til å vera langsiktig, er villig til å seia at staten skal vera med, vert det veldig vanskeleg for dei som skal planleggja. Spørsmålet mitt er: Er det slik at Framstegspartiet no heilt har endra haldning, eller kan ein til neste år igjen venta nye forslag om at staten ikkje skal vera med?

Heilt til slutt har eg eit spørsmål som gjeld satsing på bussar og ferjer for å redusera utslepp. Eg ser til mi overrasking at Framstegspartiet ikkje ønskjer å gå så langt som Arbeidarpartiet. Dei er i lag med regjeringspartia f.eks. når det gjeld gassferjer og vurdering av tilskotsordningar. (Presidenten klubbar.) Kunne ein ikkje ha vore litt meir konkret og seia: No skal vi (presidenten klubbar) sørgja for at ferjene skal gå på gass?

Presidenten: Presidenten ber om at representantene stiller spørsmålet før taletiden er ute.

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg er glad for at Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet står sammen om å ville bygge infrastruktur for gass. Jeg er selvfølgelig enig med representanten Frøiland i at vi trenger langsiktighet i slikt arbeid.

Representanten Frøiland stilte spørsmål om etableringen av Enova, som Fremskrittspartiet helt riktig var imot. Det skyldes at Fremskrittspartiet var og er opptatt av at enøk skal basere seg på den enkeltes økonomiske gevinst, at en ikke skal innføre ekstra avgifter for å opprette nasjonale, offentlige og byråkratiske organ.

Så til busser og ferjer. Det er riktig som det ble hevdet, at vi der nok har et litt annet syn. Fremskrittspartiet er opptatt av at vi selvfølgelig skal ta i bruk større gassressurser, men også av at vi i tillegg til det i større grad skal bruke tilbud på slike ting. Her må vi veie kostnadene opp mot gevinsten ved å bruke gass.

Hallgeir H. Langeland (SV): Framstegspartiet hadde ein bra logikk på slutten. Dei sa at dei var einige i det som SV og dei andre bak forliket går inn for når det gjeld eit hydrogenutval. Grunnen til det er at ein ønskjer å få ei utgreiing om dette først, slik at ein ser kva ein skal gjera, ser kor fornuftig det er å satsa på dette, og ser kva slags økonomiske midlar ein treng.

Så er spørsmålet: Kvifor brukar dei ikkje den same logikken når det gjeld infrastruktur? Kvifor er det ikkje slik at ein først skal utgreia og f.eks. sjå kva industrien i Grenland treng? Kva skal staten bidra med? Kva skal eventuelt private bidra meg? Kva slags type rør skal det vera? Skal det vera eit rør frå Grenland til CO₂-deponering? Er det ikkje viktig å få svar på dessa spørsmåla før ein hiv pengar inn i prosjektet?

Mitt første spørsmål er: Bør ein ikkje bruka den same logikken heile vegen, nemleg å finna ut i kva retning ein skal gå, og så sjå kor mykje pengar ein treng, og ut frå det gjera eit vedtak?

Det andre spørsmålet går på Framstegspartiets raljering med alle andre enn seg sjølv i forhold til bl.a. energi-produksjon. No har rett nok Arbeidarpartiet gjennom utsegner i Grenland tydeleg gjort det klart at dei òg vil byggja gasskraftverk. Men det som forundrar meg, er at Framstegspartiet til kvar tid gløymer kven som faktisk bestemmer i dette landet, kven som faktisk vedtek budsjetta i dette landet. Det er nemleg Framstegspartiet. Kvifor i alle dagar har ikkje Framstegspartiet fått gjennomført alt det dei snakkar om i dag, når dei faktisk har fleirtal saman med med Regjeringa? Og kva vil no skje i forhold til budsjettforliket? Vil Framstegspartiet no få gjennomført noko av den politikken dei snakkar om?

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg skjønner at representanten Langeland og SV vil ha ytterligere utredninger når det gjelder infrastruktur for gass, og ikke vil gå rett på sak.

Nå har altså Stortinget ventet i tre år, helt siden vi behandlet energimeldingen, som også representanten Langeland var med på. Vi i Fremskrittspartiet mener at det har vært utredet vegger opp og stolper ned. Nå har vi mer enn nok å forholde oss til. Hvis representanten Langeland hadde lest Dokument nr. 8-forslaget fra Fremskrittspartiet om myndighetsansvar for infrastruktur, hadde han skjont dette.

Når det gjelder budsjettet, er det riktig at Fremskrittspartiet alternativt stemte for et framforhandlet forslag. Det er helt riktig som representanten Langeland sier. Men når det gjelder eksempelvis klimapolitikk, er det SV og Regjeringen som har funnet sammen, og det ser vi også dessverre skjer her i dag. Det betyr at vi dessverre får utsatt enhver utvikling på gassområdet i minimum to år.

Bror Yngve Rahm (KrF): Representanten Vaksdal startet veldig tungt i sitt innlegg, som om han skulle ha vært med og laget Skjebnesymfonien av Beethoven. Det hørtes nærmest slik ut, for maken til måte å prate negativitet og pessimisme inn i norsk industri på har jeg ikke

hørt på svært lenge. Det er et ansvar Fremskrittspartiet selvfølgelig må ta på seg, istedenfor å prøve å prate optimisme inn i industri og næringsliv.

Mange har vært inne på spørsmålet om prosedyrer og saksbehandlingsgang her. Vi har forsøkt å utfordre Arbeiderpartiet uten å få svar, og har heller ikke fått svar fra Fremskrittspartiet. Jeg vil reise følgende spørsmål i forhold til utredningen: Hvem konkret har utredet dette? Det må Vaksdal svare på, for han har hatt god tid til å finne ut hvem som konkret har utredet det. Det er det ene.

Det andre er: Har statlige myndigheter på noe tidspunkt utredet dette ferdig? Det må han svare ja eller nei på. Og anser Vaksdal det som en soleklar plikt for enhver regjering som skal legge mye penger inn i et prosjekt, å foreta utredninger og analyser på forhånd? Eller skal det gå som det gikk i forbindelse med FATIMA, hvor Fremskrittspartiet vurderte å reise riksrett mot daværende statsråd Opseth for dårlig utredningsarbeid i forbindelse med et prosjekt til 625 mill. kr? Nå legger man 5 milliarder kr over bordet uten at staten i det hele tatt har utredet dette. Er dette forsvarlig saksbehandlingsgang?

La meg avslutningsvis igjen få stille spørsmål til Fremskrittspartiet. Er det slik at Fremskrittspartiet har noen nye momenter å legge på bordet, ettersom man har justert summen opp underveis i prosessen – fra 4 milliarder kr til 5 milliarder kr? Hvilke kalkulasjoner legger man i bunnen for den endringen?

La meg også spørre: Var egentlig Fremskrittspartiet interessert i et forlik? Jeg tror neppe det. Det var vel først og fremst en partimarkering som var det viktige for Fremskrittspartiet.

Øyvind Vaksdal (FrP): Representanten Bror Yngve Rahm mente jeg svartmalte situasjonen en smule i mitt innlegg. Det jeg forsøkte å gjøre, var å gi en mest mulig korrekt virkelighetsbeskrivelse. Når det gjelder det som jeg hevdet fra denne talerstol, vet jeg at i store deler av industrien i Grenland i Rahms eget hjemfylke mener man akkurat det samme som jeg.

Så spør han hva konkret jeg baserer meg på. Regjeringen har lagt fram en stortingsmelding som jeg baserer meg på. Fremskrittspartiet har lagt fram et omfattende Dokument nr. 8-forslag. Jeg hadde forventet at komiteens leder iallfall hadde lest disse dokumentene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Vi er svært fornøyd med forliket mellom SV og regjeringspartiene, som vi ser på som en videreføring av klimaforliket i fjor.

SV mener at satsing på energisparing og energiomlegging samt på fornybar energi er viktigere målsettinger enn å bruke mest mulig naturgass. Naturgass kan være et virkemiddel for å redusere miljøbelastning, men økt bruk av gass er ikke noe mål i seg selv.

Norsk industri er allerede en stor bruker av gass som råstoff, og det er naturlig at dette utvikles videre. SV er positiv til bruk av gass som råstoff i industrien, f.eks. til

plastproduksjon, eller en fornuftig bruk av gass til energiformål hvor gass faktisk fortrenger olje eller alternativer som miljømessig er verre. Imidlertid ser vi betenkeligheter ved kostnadskrevede rørprosjekter, bl.a. på grunn av samfunnskostnadene, nedbetalingstiden, oppblåste volumenslag og lite fleksibel transport. Det er også klart at ingen planlagte naturgassrørprosjekter i Norge vil være økonomisk forsvarlige uten at man forutsetter et eller flere gasskraftverk for hvert rørprosjekt. Dette står for øvrig også i innstillingen, så det burde ikke komme som noen overraskelse for representanten Brustad at dette er SV sitt syn. På grunn av Norges geografiske utforming og lave befolkningstetthet vil gass transportert med båt være et langt mer fleksibelt alternativ, noe som vil øke mulighetene for at gass faktisk bidrar til miljøforbedringer gjennom reduserte utslipp, og at naturgass ikke fortrenger eller blokkerer for bioenergi og annen fornybar energi. Disse dilemmaene samt den store teknologiske og markedsmessige usikkerheten rundt gasskraftverk med såkalt CO₂-håndtering tilsier at valg av eventuell infrastruktur må utredes nærmere.

SV er derfor veldig glad for at regjeringspartiene tok imot vår utstrakte hånd og tilbud om et forlik om fortsatt å stå sammen om klimapolitikken og en helhetlig energi- og gasspolitikk.

I innstillingen står vi sammen om at vi må utrede hva frakt av gass på skip eller i rør betyr for industrien, miljøet og helheten i det norske energisystemet. Regjeringen skal vurdere de økonomiske sidene ved utbygging av slik infrastruktur, inklusiv lønnsomhetsbetraktninger og ulike finansieringsformer med statlig deltakelse. Disse vurderingene skal forelegges Stortinget så snart det lar seg gjøre, men senest i løpet av våren 2004.

Samtidig skal det settes ned et bredt sammensatt nasjonalt hydrogenutvalg som skal formulere nasjonale mål og nødvendige tiltak for å utvikle hydrogen som energibærer og virkemiddel for innenlandsk verdiskaping. Og det slås fast at utredningen av infrastrukturløsninger og hydrogenutvalgets arbeid skal samordnes i tid. Dette er viktig for å kunne dra veksler på konklusjonene fra hydrogenutvalget i arbeidet med å finne de hensiktsmessige løsningene i forhold til infrastruktur.

Bruk av naturgass i Norge som råstoff til industrien skal sikres gode rammebetingelser. Men det betyr ikke at det er fritt fram for å legge gassrør i hver fjord og dal, til hver bedrift og hvert eneste hjem. Til oppvarming og elektrisitet skal Norge basere seg på fornybare energikilder og vannbåren varme. Derfor skal Regjeringen også utrede en statlig garantiordning for å få fart på utbyggingen av miljøvennlig og fleksibel fjernvarme og innføre et pliktig marked for grønne energisertifikater. Dette vil også bety mange arbeidsplasser.

Det er flere ting også SV har fått gjennomslag for, og det skal vi komme tilbake til senere i debatten. Men viktigst er det at denne innstillingen er en seier både for miljøet og for hensynet til langsiktige og stabile arbeidsplasser.

Det miljøfiendtlige og usolidariske gasskjøret fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og toppene i LO er ikke

bare dårlig energipolitikk, det er også dårlig næringspolitikk. Nå burde jeg kanskje si at sympatien for Arbeiderpartiet og LO er større enn for Fremskrittspartiet, som avviser hele problematikken rundt utslipp av klimagasser og drivhuseffekten. Men det er i grunnen lettere å være overbærende med et parti som har bestemt seg for å lukke øyne og ører, enn med et parti og en organisasjon som hevder å ha solidariteten som sitt bærende fundament. De burde vite bedre enn å legge opp til en politikk for massiv økning av norske utslipp av klimagasser.

Det er meningsløst å etablere et statselskap med milliarder i egenkapital uten å vite hva det skal drive med. Heldigvis står Regjeringen fast på klimapolitikken og motstanden mot gasskraftverk. Dette gir rom for en omlegging til en miljøvennlig energipolitikk.

Industrien, derimot, har registrert at SV og Regjeringens forlik innebærer å få fakta på bordet. Alternative løsninger for hvordan gass skal kunne føres fram til aktuelle innenlandske brukere og brukes miljøvennlig, uten å ødelegge klimapolitikken, skal utredes. Det er det tid til. Norsk Hydro investerer 1 milliard kr i ny klorfabrikk i Grenland og tenker langsiktig. Og et bredt nasjonalt hydrogenutvalg skal utrede hydrogen som energibærer. Begge deler bidrar til økt verdiskaping og å skape arbeidsplasser.

Adresseavisen skrev sågar på lederplass på lørdag at «forliket er et nødvendig korrektiv til Frp og Ap som har foreslått å bruke milliardbeløp til gassrør uten engang å utrede konsekvensene av en slik formidabel investering».

Og avisen mener at det er liten grunn til å la seg forvirre av Arbeiderpartiets krasse reaksjoner:

«Partiet – som tradisjonelt beskriver seg som ansvarlig – har i denne saken latt seg friste av ren populisme i selskap med Frp. Det taler for seg selv når Brustad prøver å innbille folk flest at vedtak om bruk av naturgass – nærmest over natten – vil føre til at den akutte energimangelen som rammet oss i vinter vil høre historien til. Dette er tøvete.»

Men enda mer alvorlig mener Adresseavisen det er at Arbeiderpartiet også er villig til å redusere normale krav til sikkerhet for mulige investeringer i milliardklassen begrunnet med at det nå er tid for handling.

SV og Regjeringens gassforlik er helhetlig energipolitikk. Arbeiderpartiets kampanje for å øke de norske CO₂-utslippene, nylig relansert med krav om gasskraftverk i Grenland, umuliggjør en helhetlig energi- og klimapolitikk. Men vil ikke da SV bidra til å sikre gass til Grenland, er spørsmålet. Naturligvis gjør 6 000 mennesker i fakkeltog inntrykk, og naturligvis forstår vi frykten mange har for å miste arbeidsplassen sin. Samtidig må jeg også få minne om at Grenland har gass i dag, men i dag kommer gassen til Grenland med båt.

Så er spørsmålet: Skal staten bidra til å finansiere en gassrørledning til Grenland? Vi har fått presentert forskjellige kostnadsanslag for en slik rørledning. Gassco, statens eget rørselskap, opererer med 6–8 milliarder kr. Og da er mitt spørsmål: Er ikke dette kostnader som krever en grundig utredning?

Dessuten har det vært påpekt fra miljøer på Vestlandet at det faktisk vil være langt billigere å satse på en fortsatt båtløsning. Ifølge Stavanger Aftenblad sier Knutsen-rederiet i Haugesund at tre eller fire skip vil kunne frakte ca. 3 mill. kubikkmeter naturgass daglig, nok til å dekke det behovet som Naturgass Grenland har vist til, som ligger på mellom 0,7 og 1 milliard kubikkmeter årlig, og til en mye rimeligere penge. Er det ikke da naturlig at også denne løsningen blir skikkelig utredet?

Det SV ikke kan være med på, er at det skal bygges et gasskraftverk i Grenland, slik Arbeiderpartiet ønsker. Dette må også være problematisk for regjeringspartiene, all den tid Sem-erklæringen forplikter til deponering av CO₂ fra et slikt verk, noe som betyr at man i så fall må ha to rørledninger, for også å kunne transportere CO₂ tilbake til et deponi.

Det helhetlige gassforliket som SV og Regjeringen har inngått, illustrerer nok en gang at det er et flertall i Stortinget for en god miljøpolitikk, slik som det var i klimapolitikken, om bare Regjeringen vil. Og det er ikke, på bakgrunn av sammensetningen av dette stortinget og Regjeringens Sem-erklæring, noe flertall i denne salen for en sterk satsing på konvensjonelle gasskraftverk.

Ingen, heller ikke i LO-kretser, kan vel for alvor ha trodd at SV aktivt vil tilrettelegge for massivt forurensende gasskraftverk. Og det er ikke fordi vi ikke unner folk arbeidsplasser, men fordi vi mener at vi har en bedre oppskrift på hvordan framtidens jobber skal skapes.

Kanskje det er LO og Arbeiderpartiet som bør begynne å tenke litt nytt. Det mener i alle fall Dagsavisen, som i en god analyse hevder:

«Miljøvern har ikkje vore, er ikkje og vil neppe bli saka som får veljarar til å stemme Ap. Men det kan bli ei sak som får veljarane til ikkje å stemme Ap, dersom miljøvern igjen blir viktig ved val.»

På sikt håper jeg at vi kan få med oss Arbeiderpartiet – og fagbevegelsen – på utviklingen av framtidens energi- og næringspolitikk og starte omformingen av samfunnet i retning av den nødvendige økologiske bærekraft. Dette er et stort prosjekt, og da trenger vi at alle gode krefter deltar.

Med dette tar jeg opp det forslaget SV har sammen med Senterpartiet i innstillingen.

Presidenten: Representanten Ingvild Vaggen Malvik har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A): Det er en trist dag for miljøet, og det er en trist dag for industrien. Det er en trist dag for de arbeidsledige, og det er en trist dag for verdiskaping i Norge i dag.

Olje- og energiminister Einar Steensnæs skrev i brev til komiteen under behandlingen av Snøhvit-saken at marginalproduksjonen av elektrisitet i Norge var basert på kullkraft. 14 TWh med gasskraft produserer vi i dag på norsk sokkel med gassturbiner som har en effekt på ned til 18 pst.

SV skriver i sine merknader at partiet er positivt til «gass til energiformål hvor gass fortrenger olje eller andre alternativer som miljømessig er verre». Til Dagsavisen 22. mars sier likevel representanten Vaggen Malvik: «Det er heller ikke innlysende at Norge skal bruke mer av naturgassen innenlands.»

Det kunne sikkert for oss alle, men spesielt for forlikskameratene til SV, vært spennende å vite hva SV egentlig står for. Vil SV at Norge skal satse på gassindustri? Vil SV at vi skal erstatte den økte importen av fossil kullkraft med ren naturgass? Eller mener SV at det ikke er innlysende at vi skal bruke norsk gass i Norge? Om en måneds tid kommer olje- og energiministeren til å legge fram planer om å legge gassrør til England. Synes SV det er mer fornuftig å legge gassrør til England og importere kraften tilbake gjennom Statnetts kabler, som strømkundene må betale?

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Det forekommer meg at denne debatten har vi hatt før. SVs syn på gasskraft er det samme nå som tidligere, og det vi mener i forhold til energipolitikken, er at vi skal få til en energiomlegging som gir mer vannbåren varme, som gir mer fleksible energisystemer. Vi har fått flertall i innstillingen for et pliktig grønt sertifikatmarked, som betyr en økning av satsingen på ny fornybar energi. Dette er SVs løsning, og vi skal holde oss innenfor rammene av Kyotoprotokollen og de begrensningene som klimapolitikken faktisk legger på energiforbruket vårt.

Samtidig vil jeg si at jeg synes det er litt naivt å tro at en massiv satsing på gassrør og gasskraftverk over natten nærmest vil gi massevis av arbeidsplasser, noe som er en sentral del av retorikken til Arbeiderpartiet. I dag er det over 90 000 som er arbeidsledige, men det er ikke slik at om vi hadde lagt gassrør i morgen, ville vi ha skapt massevis av arbeidsplasser. Tvert imot, vår politikk går ut på – og vi har lagt fram et eget Dokument nr. 8-forslag om det i Stortinget – hvordan vi kan skape arbeidsplasser gjennom å bruke 2 milliarder kr, over 12 000 jobber, bl.a. ved å satse på ny fornybar energi. Dersom vi øker overføringene til Enova med 350 mill. kr, og samtidig innfører, slik som vi gjør i dag, et pliktig grønt sertifikatmarked, kan vi ganske raskt utløse over 1 000 arbeidsplasser. Jeg vil minne om at en satsing på bioenergi vil gi 400 distriktsarbeidsplasser for hver TWh, mens et gasskraftverk bare gir sju arbeidsplasser pr. TWh. EU har dessuten regnet ut at 1 MW installert vindkraftproduksjon skaper 15–19 arbeidsplasser. Dette omfatter både produksjon, salg, installasjon, drift og vedlikehold, og skal Norge nå målet vårt om 3 TWh vindkraft innen 2010, må det bygges ut vindmøller med ca. 1 000 MW installert effekt. Det innebærer 15 000 årsverk.

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg vil først av alt gratulere SV og representanten Vaggen Malvik med seieren. Det står respekt av det politiske håndverk som er gjort, i og med at SV har fått med seg regjeringspartiene med Høyre i spissen på å stoppe all utvikling av bruk av gass i Norge i mange år framover. Dette er god SV-politikk,

som vi har sett mange eksempler på de senere år. Vekk med industrien, vekk med olje- og gassvirksomheten og vekk med alt initiativ og all tiltakslyst! Dette er god latin i SV-kretser. Jeg vil imidlertid spørre representanten Vaggen Malvik om hva vi skal leve av i dette landet dersom man ikke skal ha noen form for verdiskaping. Vi kan da ikke leve av å klippe hverandre eller flytte papirer og binders.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Jeg velger å tro at dette beror på at representanten Vaksdal var litt uoppmerksom da jeg svarte på replikken fra representanten Klungland her i stad. Jeg gikk nemlig inn på å forklare hvordan vi ønsker å skape arbeidsplasser gjennom en økt satsing på bl.a. ny fornybar energi. Når det er slik at det å nå målet vårt for vindkraft betyr 15 000 årsverk, er ikke det småtterier. Når det er slik at et gasskraftverk bare gir sju arbeidsplasser pr. TWh, mens bioenergi gir 400 distriktsarbeidsplasser pr. TWh, er det tall som Fremskrittspartiet bør merke seg.

SVs energi-, klima- og næringspolitikk henger sammen. Det er en logisk linje her. Vi ønsker å skape framtidrettede, stabile, trygge arbeidsplasser som vi også kan ha langt inn i framtiden, istedenfor å pøse ut statlige subsidier til f.eks. bygging av gasskraftverk, som etter vår vurdering er kortsiktig politikk.

Inger S. Enger (Sp): Underveis i arbeidet med gassmeldinga har det kommet ulike signaler på hva SV vil gå inn for. For noen få dager siden i NRK Telemark, nettavisen, kunne en lese at SV planla å sende gassmeldinga tilbake til Regjeringa. Nå veit vi at det ikke skjedde, og vi kjenner jo alle til forliket, som også Senterpartiet er glad for og enig i. Men det er ikke det som er saken nå. For av forliket kan det se ut som om SV har strukket seg langt, men det er også en del folk som stiller seg undrende til hva SV egentlig står for.

Nå sa Vaggen Malvik svært mye i innlegget sitt. Hun snakka mye om miljø – som jeg er helt enig i – og også mye om utredninger. Mitt inntrykk er at utredninger er blitt et stikkord i denne sammenhengen. Spørsmålet blir: Vil SV bare være med på å utrede alternative løsninger for hvordan gass skal føres fram til Grenland, og så la tida gå? Eller vil SV virkelig ha gass til Grenland, sjøl sagt uten konvensjonelt gasskraftverk? Vil de gå inn for å få gassen dit, frakta på en sikkerhetsmessig trygg måte, og at det blir rikelig tilgang til det som industrien der faktisk trenger?

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Først må jeg si at jeg er glad for at Senterpartiet har sluttet seg til forliket.

På spørsmålet om SV vil garantere gass til Grenland, er svaret, som jeg sa i innlegget mitt, at Grenland har gass i dag, men den kommer med båt til Grenland. Når det gjelder utredningen, er hele hovedpoenget vårt at vi må få presentert de ulike kostnadsanslagene for en rørledning og sammenliknet disse med kostnadene for båttransport. Når Gasco opererer med tall mellom 6 og 8 milliarder kr for en slik rørledning og med helt andre

tall for miljøet i Grenland, er det grunnlag for å se nærmere på dokumentasjonen av hva som ligger bak disse tallene. Vi trenger å få fakta på bordet før vi tar den endelige beslutningen.

Som jeg også sa, er det miljøer på Vestlandet som har påpekt at en båtløsning vil være langt, langt billigere. Hvis man skal tenke kostnadseffektivt, bør også en slik alternativ løsning vurderes i sammenheng med gasstransporten til Grenland. Når Knutsen-rederiet mener at de kan frakte 3 millioner m³ naturgass daglig og dekke behovet i Grenland i alle fall i dag til en mye rimeligere penge, er det en løsning som fortjener en skikkelig utredning.

Det må også være en løsning som ikke inkluderer bygging av gasskraftverk. Det er et prinsipp som er veldig viktig for SV. Jeg tror også det er slik at man i denne utredningen i forhold til Grenland-spørsmålet også må se på hva det eventuelt vil bety om man skal vurdere et såkalt gasskraftverk med CO₂-håndtering i Grenland i forhold til en rørledning tilbake for å deponere CO₂.

SV har ikke konkludert ennå i spørsmålet om valg av infrastrukturløsning for Grenland, og vi har ikke konkludert i forhold til statlige subsidier. Først vil vi ha fakta på bordet. Deretter skal vi ta stilling til det økonomiske spørsmålet.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Bror Yngve Rahm (KrF) (komiteens leder): La meg først konstatere at de utfordringene når det gjelder utredninger som flere har gitt uttrykk for i forhold til Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, har vi ikke fått svar på. Det må vi ta som et uttrykk for at dette er et smertepunkt i den prosessen som Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet har valgt.

Det er imidlertid en viktig sak som Stortinget behandler i dag. Manges øyne har i lang tid vært rettet mot både framleggelsen av gassmeldingen, komiteens arbeid, komiteens avgivelse og i dag den endelige avklaringen i Stortinget.

St.meld. nr. 9 om Regjeringens forslag til helhetlig strategi for bruk av naturgass innenlands har vakt betydelig interesse. Det er forståelig ut fra de muligheter økende miljøvennlig bruk av gass kan ha for flere sektorer, transport, energiformål og til industrielle prosesser. Også sett på bakgrunn av de betydelige utfordringer norsk industri står overfor, er engasjementet forståelig. Mange områder av landet har fått merke konsekvensene av bl.a. en sterk kronekurs og høy rente. Konkurransen settes på prøve, særlig for eksportindustrien.

Regjeringen har ført en aktiv politikk for å legge forholdene til rette for at norsk industri kan styrke sin konkurransevne og ved det bidra til å sikre arbeidsplassene. En stram budsjettpolitikk begynner å gi resultater. Renta har gått ned, og kronekursen er i ferd med å endre seg i riktig retning.

Dette betyr selvsagt ikke at alle problemer er løst. Utfordringene er fortsatt store, og det er også i det perspektivet engasjementet for økende bruk av gass i Norge må

(Rahm)

ses. Komiteens reiser i forbindelse med behandlingen av meldingen har synliggjort dette på en imponerende måte. Blant annet gjorde folkemøtet i Porsgrunn et sterkt inntrykk. Det bærer også dagens flertallsinnstilling preg av.

Flertallet tar gjennom innstillingen viktige skritt framover for visjonen om innenlands bruk av gass. Stortingsmeldingen konkretiseres på flere områder. De grep som nå tas, viser vilje til å satse på norsk industri, tenke nytt innen transportsektoren, tilrettelegging for ny fornybar energi gjennom et pliktig grønt sertifikatmarked og økende satsing på utvikling og bruk av gasskraft med CO₂-håndtering.

Norge har til nå brukt lite av gassressursene innenlands. Derfor vil flertallet bidra til at gass i større grad kan gjøres tilgjengelig i Norge. Dette åpner for ny optimisme i mange lokalsamfunn, samtidig som miljøgevinsten er betydelig hvis gassen brukes på riktig måte.

Regjeringen legger opp til at transportsektoren i større grad skal kunne nyttiggjøre seg naturgass til erstatning for olje og diesel. Flere prosjekter med busser drevet på gass, herunder i Rogaland og Hordaland, har vist reduserte utslipp, særlig av NO_x. Samtidig vil bruk av gassbusser resultere i reduserte utslipp av klimagasser og lavere støynivå enn dieseldrevne busser. Flertallet, inklusiv Kristelig Folkeparti, viser derfor til inngåtte avtaler om støtte til gassbusser og fyllestasjoner i en introduksjonsfase, og at videre bruk av gassbusser vil være avhengig av at det innrømmes fritak for CO₂-avgift for å unngå svekket tilbud eller økte takster i kollektivtransporten.

Det er imidlertid innen ferjetransporten at de største miljøgevinster ligger ved bruk av gass som drivstoff. Flere prosjekter for konvertering til gass er i gang, og flere strekninger ligger til rette for overgang fra diesel til gass. Utslippene av NO_x vil bli betydelig redusert i tråd med våre forpliktelser i henhold til Göteborg-protokollen. Kristelig Folkeparti inngår derfor i et flertall som ber Regjeringen se på rammebetingelser og stimulerings tiltak for å øke interessen for gassferjer. I dette ligger vurderinger av statlig investeringsgaranti, anbuds-betingelser og konsesjonsvilkår for å redusere usikkerheten i eventuelle investeringer. Jeg er glad for at flertallet stiller seg bak dette.

Det blir sagt at hydrogen er framtidens energibærer. Jeg er enig i det. Regjeringen har imidlertid visjoner om at hydrogen vil spille en betydelig rolle i det framtidige energimarkedet. Transportsektoren er et av de områdene som utpeker seg spesielt for bruk av hydrogen. Det foregår en rekke interessante hydrogenprosjekter i Norge. Jeg viser i den sammenheng til prosjektet «Grønn Hydrogen» på Notodden som allerede står på terskelen til å realisere sine planer for bruk av hydrogenbusser. Det er gledelig at en samlet komite ser verdien av at dette blir videreført. Behovet for ytterligere forskning på hydrogen er imidlertid stort. Kristelig Folkeparti støtter derfor forslaget om opprettelsen av et bredt sammensatt hydrogenutvalg, som skal formulere nasjonale mål og nødvendige tiltak for å utvikle hydrogen som energibærer og virke-

middel for innenlands verdiskaping, og at dette utvalget skal legge fram sin innstilling senest våren 2004.

Gasskraftspørsmålet har igjen kommet på sakskartet gjennom behandlingen av meldingen, også koblet opp mot etablering av infrastruktur for transport av naturgass. Ingen nye momenter er etter min vurdering framkommet i denne prosessen. Partienes holdninger er kjent fra tilsvarende debatt i 1999, og gjennom det forlik som Høyre og Kristelig Folkeparti inngikk i Sem-erklæringen. Dette ligger selvsagt fast. Regjeringen ønsker imidlertid en sterkere fokusering på utvikling av ny teknologi som raskest mulig kan realisere gasskraft med CO₂-håndtering. Utover de konsesjoner som er gitt for bygging av gasskraftverk, skal det derfor ikke gis nye konsesjoner som ikke har CO₂-håndtering. Den sterke fokusering på konvensjonelle gasskraftverk som Arbeiderpartiet tidlig la opp til i arbeidet med meldingen, utfordret stortingsflertallet på en måte som svekket muligheten for et bredt forlik. Det burde man selvsagt ha sett, og heller søkt en samlende tilnærming.

Deler av den norske eksportrettede industrien har problemer. Å skape ny optimisme og investeringslyst er nødvendig. Det er derfor viktige signaler som Stortinget nå gjennom behandlingen av gassmeldingen sender til konkurranseutsatt industri, signaler om vilje og engasjement for å trygge bedriftene og arbeidsplassene. Det er liten tvil om at større tilgang på gass, sett i sammenheng med en rekke andre virkemidler, vil kunne snu utviklingen fra pessimisme til optimisme for industri og næringsliv.

En rekke steder langs kysten vil være aktuelle mottakere av gass. Helgeland, Midt-Norge, Vestlandet, Agder, Sør-Norge med Grenland og Østfold er eksempler på områder av landet hvor gasstilgang vil kunne ha betydning for vekst og ny verdiskaping. Men kostnadene er betydelige. Regjeringen legger derfor i gassmeldingen opp til at staten kan være med på å finansiere infrastruktur for transport av gass. Forliket som er inngått mellom regjeringspartiene og SV, støttet av Senterpartiet, tar derfor skrittet videre og fastslår statens finansielle deltakelse i dette arbeidet. Det er en viktig avklaring som bør skape ny optimisme i industri og lokalsamfunn. De samme partier ber nå Regjeringen utrede ulike alternativer, kostnader, miljøhensyn og lønnsomhetsbetraktninger i de ulike aktuelle prosjektene. Videre bes det om at konklusjonene legges fram senest våren 2004. I denne sammenheng skal også organiseringen av dette vurderes – alt for å sikre prosjektene en mest mulig solid forankring.

Det har vært hevdet, dels med sterke ord, at flertallet ved dette trenerer og utsetter hele saken. Det er selvsagt ikke riktig. Snarere tvert imot. Dette er et aktivt skritt for å bringe gassmeldingen videre i form av konkretiseringer og forpliktelser. Det hevdes videre at det ikke er behov for ytterligere utredninger, noen har allerede gjort arbeidet, og jeg spør: Hvem har gjort dette? Regjeringen Jagland gjorde det ikke, ei heller regjeringen Stoltenberg. De hadde muligheten, men de gjorde det ikke. Det betyr at statlige myndigheter så langt ikke har tilfredsstillende egne utredninger som grunnlag for de beslutninger som

skal tas. Men den sittende regjering ønsker nå å ta tak i dette, slik at vi kommer videre mot målet om bruk av gass i Norge. Det sier seg selv at når staten skal inn i prosjekter med x antall milliarder kroner, ja, da har man også en plikt til å foreta nødvendige økonomiske kalkulasjoner. Den kritikken som er reist mot denne strategien, er derfor uberettiget.

Grenland er et av områdene som kanskje mer enn noe annet bør hilse dette vedtaket velkommen. Grenland representerer Norges største konsentrasjon av petrokjemisk industri. Distriktet har i tillegg et betydelig innslag av annen industrivirksomhet som kan nyttiggjøre seg gass på en fornuftig og miljømessig måte. Behovet er stort, ikke bare for naturgass, men også for våtgass, særlig knyttet til virksomheten ved Borealis' fabrikk i Bamble. Komiteens flertall understreker derfor viktigheten av at det etableres transportløsninger for begge disse to gasstypene. Kristelig Folkeparti er enig i det.

Grenland er et prøvet industrisamfunn. Nedleggelse og oppsigelser har reist spørsmål ved framtiden for dette tradisjonsrike industriområdet. For å beholde og videreutvikle industrien i Grenland er det en viktig forutsetning at man får nødvendig tilgang på gass. Kristelig Folkeparti slutter seg derfor til flertallets klare signaler om at Grenlands utfordringer tas på alvor.

Kristelig Folkeparti er glad for den sterke fokusering som Regjeringen har på utvikling av ny gasskraftteknologi for håndtering av CO₂.

Det foreslås i meldingen at det skal etableres et eget innovasjonsselskap for forvaltning av statens innsats for forskning på gasskraftteknologi med CO₂-håndtering, og at dette skal lokaliseres til Grenland. Flertallet, inklusiv Kristelig Folkeparti, følger nå opp dette. Men også her konkretiseres meldingen ytterligere. Innstillingen legger til grunn at selskapet skal kapitaliseres opp og få et utvidet funksjonsmandat som også omfatter hydrogen og eventuelt petrokjemi. Det samme flertallet ber også om at det utarbeides endelige planer for om mulig tidligere etablering av dette selskapet enn forutsatt i St.meld. nr. 9.

Den foreliggende innstillingen er en konkretisert oppfølging av Regjeringens gassmelding. De vedtak som fattes i dag, tar nye og viktige skritt i retning av mer miljøvennlig bruk av gass i Norge. Regjeringspartiene, SV og Senterpartiet utgjør flertall på viktige områder i innstillingen, og jeg vil takke disse for bidrag for finne de nødvendige flertallsløsninger. Kristelig Folkeparti tar til etterretning at Arbeiderpartiet uventet ikke er en del av flertallet, og at Fremskrittspartiet – som forventet – valgte å stå utenfor. Vi registrerer også at den strategi Arbeiderpartiet valgte, slo feil denne gang, men det er vårt ønske at vi likevel kan samles i de prosesser og konklusjoner som kommer i kjølvannet av vedtakene Stortinget fatter i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunn Olsen (A): Hvordan er det mulig at representanten Bror Yngve Rahm kan være fornøyd med denne

innstillingen, når hele fylket han kommer fra, er bekymret for framtida til industrien og føler dette som et politisk svik, etter at bl.a. representanten Rahm og statsminister Bondevik har vært med på å skape store forventninger i området? Og hva kommer det av at representanten Rahm klamrer seg til SV i denne innstillinga – SV, som strutter av motstand mot alt som heter gass til Grenland? Og hvordan kan representanten Rahm si til industrien og hele befolkningen i Telemark at dette var det beste han kunne få til, når han vet at det ikke er sant? For det ligger et forslag fra Arbeiderpartiet i innstillingen, et forslag som ville sikret både gass og penger til industrien i Grenland nå. Og hvordan tør representanten Rahm ta ansvar for å føre industrien i Grenland inn i en ny usikker framtid igjen? Det hjelper ikke industrien i Grenland å argumentere med gamle veiprosjekter som hadde store overskridelser.

Rahm sier i sitt innlegg at verken Stoltenberg-regjeringen eller Jagland-regjeringen har utredet saken. Nei, det er regjeringen Bondevik som har lagt fram denne meldingen. Og jeg synes det er oppsiktsvekkende at når Regjeringen legger fram en melding, er det altså regjeringspartiene som sier at dette ikke er bra nok, så dette kan vi ikke godta.

Bror Yngve Rahm (KrF): Det var jo mye interessant retorikk i dette, men det er ikke mye mer enn retorikk. Jeg har i og for seg vært forberedt på at Gunn Olsen ville delta i denne debatten, ut fra avisomtale om svik og jeg vet ikke hvilke ord man velger å bruke. Hvordan kan Rahm ta ansvar for å føre industrien inn i ny usikkerhet? Det forliket som foreligger, er ikke en utsettelse, det er begynnelsen på en prosess, og den er Arbeiderpartiet ikke med på nå.

Når vi snakker om å skape usikkerhet, vil jeg si at Gunn Olsen snakker usikkerhet og pessimisme inn i markedet, i en tid hvor vi trenger det motsatte. Det er et ansvar som ikke jeg kan være med og dele. Jeg vil sende ut til industrien også i Grenland et budskap om at vi ønsker å ta deres situasjon på alvor. Vi avklarer at vi ønsker gass til Grenland og at vi skal medfinansiere det, men vi kan altså ikke gjøre det uten at vi får dette skikkelig utredet.

Jeg er glad for at Gunn Olsen nå erkjenner at de utredningene ikke er foretatt, verken av Stoltenberg eller av Jagland. Men når hun henviser til Bondevik-regjeringen, overser hun også det faktum at dette er ingen proposisjon. Det er en stortingsmelding. Og det er en type dokumenter som også Gunn Olsen ser forskjell på.

Når det gjelder signalene fra Telemark, registrerer jeg med stor interesse oppslag i avisa Varden, hvor man sier at Telemark Gassforum er tilfreds. Jeg registrerer at ledere for industrien går ut til Varden og sier at dette er et godt grunnlag å jobbe videre på. For som de sier: Utredninger måtte foretas uansett. Men utredninger betyr ikke utsettelse. Det vi nå gjør, er å starte prosessen også til glede for Grenland.

Øyvind Korsberg (FrP): Når representanten Bror Yngve Rahm i sitt svar på forrige replikk sier at dette kan

være begynnelsen, vil jeg si at det også kan være begynnelsen på slutten for norsk industri.

I den prosessen som har vært fra energi- og miljøkomiteen startet sin behandling og fram til i dag, har det vært mange innspill og uttalelser. Det har vært lagt ned mye godt arbeid fra industrien og fra ulike lokalmiljø for å få fram sine prosjekter, og det er mange gode ideer og prosjekter på gang mange steder i landet. Grenland er et slikt område. Det er mange, i industrien og blant lokalbefolkningen – og også mange politikere – som mener dette.

I Telemarksavisa 15. februar er overskriften «Bondevik vil betale for gassrør». La meg sitere videre fra artikkelen:

«For på pressekonferansen i går gikk Bondevik faktisk lenger enn det som står i regjeringens egen gassmelding, ved å si at staten må være med å ta regninga for gassrørledningen.

- Det har jo vært en prosess siden den meldingen ble lagt fram. Blant annet er det komme illevarslende signaler fra industrien. Det har nok også påvirket Bondevik, sier Rahm.»

Hvorfor vil ikke Kristelig Folkeparti følge opp de løftene som statsministeren har kommet med? Hvorfor vil ikke Bror Yngve Rahm stå ved de løftene han har kommet med til media i det området jeg refererer til? Og hvorfor vil Kristelig Folkeparti overkjøre norsk industri, norske industriarbeidsplasser og lokal og nasjonal verdiskapning?

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg føler meg svært komfortabel med det forliket som ligger til behandling i dag. Det gjør jeg fordi vi kan stå rakrygget i forhold til at vi er sikre på at vi bringer saken videre. Det har ikke Fremskrittspartiet bidratt til. Derfor blir det altfor mange retoriske poenger fra Fremskrittspartiet, når man på sett og vis gir inntrykk av at de vil være med og skape verdier. De setter seg utenfor ethvert flertall, og sannsynligvis er det en bevisst politikk. Jeg repliserte også til representanten Vaksdal at dette var mer for partimarkeringens egen skyld.

Når det gjelder Kjell Magne Bondeviks – statsministerens – uttalelser etter besøket i Grenland, er det som ligger i innstillingen når vi sier at vi skal være med og medfinansiere infrastruktur, en direkte og konkret oppfølging av Bondeviks uttalelse. Det er helt i tråd med det som statsministeren gav uttrykk for i Telemark under sitt besøk der.

Men la meg si noe om premissene som Fremskrittspartiet legger inn for det de beskriver som en gledens dag. Fremskrittspartiet har snakket om en gledens dag i Stortinget før, de. De snakket om det i forbindelse med FATIMA, og de snakket om det i forbindelse med IT Fornebu. Nå snakker de om det i forbindelse med Grenland. Verken FATIMA eller IT Fornebu var tilstrekkelig utredet, men det var en gledens dag for Fremskrittspartiet. Og nå ser vi hvordan det går. En gledens dag sett med Kristelig Folkepartis øyne er det – det vil jeg si til Fremskrittspartiet – når vi presenterer for Stortinget, for indust-

rien og for lokalsamfunnene prosjekter som holder vann, og som er solid forankret både økonomisk og organisatorisk. Jeg registrerer at det vil Fremskrittspartiet ikke bidra til. Da kan vi få et nytt IT Fornebu. Det vil ikke vi være med på.

Rolf Terje Klungland (A): Det blir nokså vilt når en må skylde på Stoltenberg og Jagland for sviktende politikk i eget parti. En kunne forundre seg over hvorfor en ikke skyldte litt på Bratteli, Nordli og Gerhardsen også, men det skal jeg la ligge.

SVs representanter har vært oppe i dag og sagt hva de mener om gass. Det er forlikskameratene til representanten Rahm. Den samme representanten har sagt i avisen at dette var det beste resultatet en kunne oppnå. Grenlandsmiljøet har all grunn til å føle dagens behandling av gassmeldingen som et svik. Når Bror Yngve ville at intet skulle skje, da satte han ned en gasskomite.

Det er Regjeringens melding vi i dag behandler. At komiteens leder da kan få seg til å si at i dag begynner det, synes jeg er overmåte stor mistillit til egen regjering. Jeg hadde forventet at regjeringspartiene gjorde det som komiteens leder sa til Fædrelandsvennen at de skulle gjøre, at de skulle bli konkrete under komitebehandlingen. De har valgt ikke å bli det. Jeg kan bare tolke det på én måte, at de mener at Regjeringen har gjort en så slett jobb i forarbeidet at det ikke er grunnlag for å gå videre. Det beklager jeg. Vi mener at det faktisk er foretatt en så grundig utredning at tiden nå er inne for å komme i gang, både for arbeidsplassene og i høyeste grad for miljøet.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at andre representanter skal omtales ved fullt navn.

Bror Yngve Rahm (KrF): Når Regjeringen legger fram en stortingsmelding, utfordrer den til enhver tid Stortinget til å konkretisere denne og bidra til å omsette stortingsmeldingen i praktisk politikk. Det har ingenting med mistillit til Regjeringen å gjøre. Det har tvert imot med tillit å gjøre. Når regjeringspartiene i forliket, hvor Senterpartiet og SV også stiller opp, viderefører intensjonen i stortingsmeldingen fra Regjeringen, da er det en tilitsserklæring til Regjeringen.

Rolf Terje Klungland henviser på ny til at dette er ferdig utredet. Jeg håper ikke at vi forlater salen i dag uten at vi faktisk har fått vite hvilke statlige utredninger det er man henviser til. Det kan ikke Arbeiderpartiet svare på. Det kan ikke Fremskrittspartiet svare på. Men staten skal medinvestere, og da må vi vite det. Vi ønsker ikke prosjekter som går galt. Vi ønsker prosjekter som er solid forankret i økonomiske kalkulasjoner. Så henvisningen til Jagland og Stoltenberg hadde som utgangspunkt å få en bekreftelse på at det faktisk ikke finnes utredninger. Det ble ikke foretatt av noen av de to regjeringene. Det er så langt ikke foretatt av Bondevik-regjeringen heller, fordi de ikke har hatt de mandatene de skal ha for å gå videre, men det gir vi nå, slik at vi får dette på plass. Og det er bakgrunnen for at jeg med stor frimodighet kan hevde: Vi er i gang. Men jeg registrerer at Arbeiderpartiet ikke

er med, og de var kanskje heller ikke i utgangspunktet innstilt på det.

Man hadde tre problempunkter: Man lovte 3 milliarder blanke kroner rett over bordet uten utredninger. Man skulle ha et statlig selskap uten mulighet for å kunne vurdere om det var den rette måten å gjøre det på. I tillegg til det brakte man gasskraftspørsmålet inn i Stortinget på slutten av behandlingen. Man visste at dette utfordret Stortinget og skapte usikkerhet om prosjektene. Det burde man vite. Derfor var Arbeiderpartiets strategi feil. Og regjeringspartiene, i fellesskap med SV og støttet av Senterpartiet, måtte ta ansvar for å få dette på rett kjørl, slik at det fikk flertall i komiteen.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Inger S. Enger (Sp): De ressursene Norge har av naturgass, utgjør en betydelig del av nasjonalformuen, og de må forvaltes i et langsiktig perspektiv. Det er venta at Norge vil kunne produsere naturgass i nærmere 100 år, og at produksjonsmengden blir liggende langt over dagens nivå. For Senterpartiet er det en målsetting at naturgassressursene skal gi høyest mulig verdiskaping innenfor ei miljøforsvarlig ramme. De skal også bidra til å sikre velferd og sysselsetting. Det må derfor legges opp til en helhetlig politikk som ivaretar de interessene vi har som stor gasseksportør, men som samtidig setter oss i stand til å utnytte de fordelene naturgass brukt på land i Norge vil kunne gi lokalt, regionalt og nasjonalt.

Norge er en betydelig gassprodusent, og pr. i dag eksporterer vi det aller meste til kontinentet og til Storbritannia som råvare. Det er riktig å ta i bruk mer av gassen innenlands og få til en større verdiskaping.

Den nasjonale politikken rettet mot innenlands bruk av naturgass må ha som utgangspunkt:

1. Naturgassressursene skal komme hele landet til gode.
2. De konkurransemessige fordelene vi har ved bruk av naturgass nasjonalt, slik som nærhet til ressursene og mulige deponeringssteder for CO₂, skal utnyttes.
3. Bruk av naturgass i Norge skal ta hensyn til miljøet både nasjonalt og globalt og ligge innenfor våre forpliktelser når det gjelder utslipp av klimagasser.

Vi mener at prosessering av gass på norsk kontinentalsokkel så langt det er mulig, skal skje i Norge. Det må videre satses på framtidens og miljøvennlig gassindustri på land i Norge. Det bør brukes mer gass både som råstoff og som energikilde i industrien. Senterpartiet har som en helt klar forutsetning for bruk av gassen, at den skal bidra til en riktig miljømessig utvikling. Vi vil ikke bidra til bygging av forurensende gasskraftverk. Vi vil gi støtte til teknologiutvikling, slik at vi på sikt kan bygge gasskraftverk med CO₂-rensing. Når industrien kan erstatte kull, koks og olje med gass, er det viktige miljøframskritt. Tilgang til gass kan bidra til modernisering og utvidelse av viktige industribedrifter. Vi ønsker også at det skal gi grunnlag for nye bedrifter.

Senterpartiet mener at staten må bidra med midler til utviklingsarbeid for å øke anvendelsesområdet for gass og for å utvikle teknologi med CO₂-håndtering. Det må

også settes inn statlige midler til gjennomføring av store infrastrukturprosjekter, slik som legging av rør og etablering av transportanlegg for LNG og CNG.

Vi mener det er riktig å opprette et innovasjonsselskap i Grenland, og at dette bør komme i drift så snart som mulig, helst i 2004. Feilen som blei gjort i siste budsjettforlik, da Regjeringa og Fremskrittspartiet kuttet i midlene til miljøforskning, må rettes opp med økte bevilgninger til forskning på miljøvennlig bruk av gass.

I energisektoren ønsker vi at gass i større grad skal erstatte olje til oppvarmingsformål. Overgang fra bruk av fyringsolje til gass gir store reduksjoner i de nasjonale klimagassutslippene. Vi ønsker på den andre sida ikke at gass skal fortrenge mer miljøvennlige energibærere, slik som ny fornybar energi. Hele tida må det arbeides med overgang til stadig mindre forurensende energi.

Det må derfor satses på økt bruk av gass i transportsektoren siden dette gir klare miljøgevinst. Dette gjelder særlig for sjøtransport og for drift av kjøretøy i byområder. Senterpartiet ser på gass som et overgangsdrivstoff på vegen til «hydrogensamfunnet». I byområder betyr reduksjonen i utslipp av NO_x, CO₂ og partikler i forhold til ved bruk av diesel mye for den lokale luftkvaliteten. Busser i Bergen består den såkalte lommeterkleprøven.

Vi mener også det må øremerkes midler over statsbudsjettet til bygging av nye LNG gassferjer over en tiårsperiode. Det viser seg at dette er en svært effektiv måte å redusere norske NO_x-utslipp på. Merkostnadene med å bygge gassferjer bør kompenseres med tilskudd – det vil ikke være tilstrekkelig bare å gi garantier, slik et flertall foreslår. Bygging av gassferjer kan som en tilleggseffekt gi viktige oppdrag til norsk verftsindustri. Ved tidligere anledninger er det nevnt at norsk kompetanse på dette området er stor, og det er viktig å beholde og videreutvikle den.

Jeg har tidligere sagt at Senterpartiet ønsker statlig medvirkning til bygging av infrastruktur for transport av gass. Flere områder i landet bør få tilgang til gass. Vi mener at dette bør skje ved at staten går inn som medeier i anleggene. Vi har også satt et klart krav om at staten ikke skal bidra til å subsidiere transport av gass til forurensende gasskraftverk.

Senterpartiet har valgt å slutte seg til gassforliket mellom regjeringspartiene og SV. Vi hadde ønska at flertallet, slik Senterpartiet har gått inn for, kunne sagt enda klarere at staten skal bidra til bygging av infrastruktur. Sjø om vi veit at det gjenstår mye utredningsarbeid for å utforme de konkrete prosjektene, burde staten kunne si et forpliktende ja til å gå inn som deleier i rørledninger. Likevel er det uansvarlig å gjøre som Arbeiderpartiet foreslår her, rett og slett å bevilge 3 milliarder kr til et statlig investeringsselskap uten at det settes miljøbetingelser. Arbeiderpartiet har rett og slett meldt seg ut av muligheten for å inngå i et breit forlik og har dessverre plassert seg innerst i et hjørne – uten innflytelse i denne saken.

Forliket er det beste en kunne oppnå flertall for. Senterpartiet mener at det området som foreløpig peker seg ut for bygging av rørledning, er Grenland-området,

og eventuelt Østfold. Gassen trengs til bruk i industrien i området. Her finner vi den største industrikynga i landet som er aktuell for industriell bruk av gass. Et gassrør til Grenland kan bygges uten at det samtidig blir bygd gasskraftverk. Vi håper at planene for gassrør til Grenland vil være klare seinest våren 2004, i tråd med forliket.

Bygging av store gassrør vil først være lønnsomt når det er avsetning for betydelige mengder naturgass innenfor et geografisk avgrensa område. I områder av landet der det bare er avsetning for mindre mengder gass, bør det legges til rette for levering som LNG og CNG. Staten må også kunne gå inn som bidragsyter eller medeier i slike anlegg.

Vi har merka oss at Regjeringa ønsker å legge forvaltning av tilskuddsmidlene til naturgass til Enova. Dette er noe vi ser både fordeler og ulemper ved. På den ene sida er det bra at en instans har oversikt over de statlige støtte-midlene som brukes på energiområdet. På den andre sida er vi noe betenkte over at den tunge satsingen på bruk av gass skal ta oppmerksomheten bort fra arbeidet med å få til mer ny fornybar energi. Gass er en fossil energibærer som vil ta slutt om en del år. Den fornybare energien kan vi ha glede av i det uendelige.

For ganske kort tid siden blei det sagt at hydrogen er framtida – og alltid vil være det. Meningen var sjølsagt at det var lite å satse på. Det har etter hvert vist seg å være feil. Hydrogen vil bli en av de viktige energibærere i transportsektoren og i energisektoren i framtida. Det forutsetter imidlertid at vi kan produsere den fra fornybare energikilder eller fra naturgass uten CO₂-utslipp. Det er derfor riktig å etablere et større nasjonalt hydrogenprogram som fremmer forskning og utvikling knytta til hydrogen. Det er det vel også flertall for.

Helt til slutt i meldinga er det tatt med et avsnitt om grønne sertifikater. Det er viktig å få med at dette ikke bare må knyttes opp mot elektrisitet, men at det også må vurderes å ta med varme. Det er for øvrig også svenskene opptatt av. Jeg er glad for at en samla komite ber Regjeringa om å legge fram et forslag om fortrinnsvis et svensk-norsk pliktig grønt sertifikatmarked seinest våren 2004.

Finn Martin Vallerstnes hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Mitt hjemfylke, Nord-Trøndelag, befinner seg i en krevende situasjon. Nord-Trøndelag er et landbruksfylke, der 24–25 pst. av sysselsettingen er knyttet til landbruk. De pågående WTO-forhandlingene bekymrer oss alvorlig. En tredjedel av fylket berøres av at den reduserte arbeidsgiveravgiften ligger an til å forsvinne. To store industrigiganter har store utfordringer, og en rekke små og mellomstore bedrifter utvikles. Det er alvorlig grunn til bekymring over sysselsettingssituasjonen i et distriktsfylke som Nord-Trøndelag, og det burde også bekymre Senterpartiet.

Det er ett stort prosjekt som trekkes fram i positiv betydning – det er gass inn Trondheimsfjorden, det er bygging av et varmekraftverk på Skogn, og det er grenrør til industriell utvikling i viktige områder i Nord-Trøndelag, som vil bety investeringer i milliardklassen. Og dette store prosjektet har veldig stor oppslutning lokalt. De fleste partiene vil si at dette er svært viktig å få gjennomført. Kristelig Folkepartis varaordfører er en av frontkjemperne, Høyre går i fakkeltog for det, og Senterpartiet i Nord-Trøndelag ivrer kanskje mest av alle. Kolbjørn Almlid, tidligere nestleder i Senterpartiet, er frontfigur, den nåværende nestleder i Senterpartiet, Lars Peder Brekk, er frontfigur – de sier at nå må vi få på plass varmekraftverket på Skogn, Nord-Trøndelags framtid avhenger av det prosjektet.

La meg spørre: Hva er det Inger Enger har forstått som Senterpartiet i Nord-Trøndelag åpenbart ikke har forstått noe av, som Kolbjørn Almlid åpenbart ikke har forstått noe av, og som den nåværende nestlederen i Senterpartiet, Lars Peder Brekk, åpenbart ikke kan ha forstått?

Inger S. Enger (Sp): Jeg skal ikke undervurdere Nord-Trøndelag Senterparti. Men det er ulike syn i Senterpartiet, og det lever vi veldig godt med. Og jeg må nesten få lov til å si at det håper jeg de gjør i Arbeiderpartiet også, for jeg er kjent med at også der er det svært delte meninger når det gjelder gasskraftverk. Det håper jeg de vil leve godt med, og at kanskje miljøsida der etter hvert kan få større innflytelse.

Senterpartiets program er helt tydelig på dette området. Og Senterpartiets landsmøte, som var for fjorten dager siden, hvor også Brekk sluttet seg til uttalelsen, var helt tydelig på at vi ønsker industriell bruk av gass, men vi ønsker ikke gass til kraftproduksjon uten at CO₂ er fjerna.

Så er det helt riktig som Bjarne Håkon Hanssen sa, at landbruket er svært viktig for hele landet, og spesielt for fylker som Nord-Trøndelag. Det trengs en offensiv for landbruket, og jeg skulle ønske at Arbeiderpartiet og Senterpartiet kunne stå sammen om en offensiv for å sørge for at dette landet har rein mat, med god kvalitet.

Så er Skogn også greit for oss, hvis det bare blir CO₂-håndtering på dette gasskraftverket som de vil bygge der.

Hallgeir H. Langeland (SV): SV, regjeringspartia og Senterpartiet er positive til videre industriutvikling i Grenland, me er positive til at industrien der skal få tilgang på gass. Dei har tilgang no, men vil eventuelt få auka volum, dersom det i seg sjølv blir eit poeng i nye prosjekt. Så både regjeringspartia, SV og Senterpartiet er altså positive til det.

No merkar ein her i dag at enkelte parti køyrer knallhardt på at det Grenland treng, er eit gasskraftverk. Framstegspartiet og representantar frå Arbeidarpartiet legg stor vekt på at det trengst ein infrastruktur til Grenland slik at ein kan byggja eit gasskraftverk der så fort som mogleg. På den måten melder dei seg ut av moglege forlik med oss andre, fordi dei pressar på for ein politikk

som er grei å flagga med, men som altså ikkje kjem til å få fleirtal her. Dette synest SV er litt rart.

Eg stiller meg òg litt undrande til at Senterpartiet før landsmøtet, og ikkje minst etter landsmøtet, hadde ein debatt om kva partiet eigentleg meiner om gasskraft. Så mitt spørsmål til Senterpartiet er knytt til det røyret som eg oppfattar at ein ønskjer til Grenland: Er det umogleg for Senterpartiet å gå for at det skal vera eit gasskraftverk i andre enden, eller er det ei opning for det etter landsmøtet?

Inger Enger (Sp): Det gleder meg for så vidt at representantane fra de ulike partiene er opptatt av Senterpartiets landsmøte – vi trenger litt blest rundt oss.

Det er helt riktig at landsmøtet i Senterpartiet for fjorten dager siden vedtok en klar uttalelse om at det er et mål å ta i bruk mer gass til innenlands verdiskaping. Vi mister svært mange industriarbeidsplasser for tida, og Senterpartiet mener altså, i likhet med det som er sagt tidligere, at vi ikke kan leve bare av å klippe håret på hverandre. Vi må også ha produksjon av mat og av industriprodukter.

For å opprettholde og skape industriarbeidsplasser er det nødvendig å bruke de fortrinna vi har i Norge, og vi veit at gass er et av de fortrinna. Både i SV og i Senterpartiet er vi opptatt av dette med naturgass og klimautslipp. Men det burde være fullt mulig for staten å gå inn som deleier av infrastruktur på den betingelse at de nødvendige miljøkravene skal ligge i bunnen.

Langeland var spesielt opptatt av Grenland, som har et stort industrimiljø med bl.a. mye petrokjemisk industri – og det er 6 000 arbeidsplasser der. Gassforum Grenland har gjort rede for at eksisterende industri og planlagte produksjonsutvidelser trenger så mye gass at dette forsvarer bygging av rørledning uten gasskraftverk i andre enden. Det er den delen Senterpartiet støtter opp om, både i sitt vedtak fra landsmøtet og ved det som er sagt her i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

May Britt Vihovde (V): Venstre er glad for at regjeringens partia har fått eit heilskapleg og framtidsetta gassforlik med Sosialistisk Venstreparti som legg grunnlaget for fornuftig og berekraftig bruk og foredling av naturgass. Venstre har òg alltid meint at energipolitikken må vera ein del av ein heilskapleg miljøpolitikk. Dette er nemleg eit industri- og næringspolitisk spørsmål, men også et miljøpolitisk spørsmål.

Noreg er eit land som frå naturen si side er velsigna med store kraftressursar i form av vasskraft. Denne energien har vore viktig for å utvikla Noreg til eit industrisamfunn og har bidrege til å skapa velferd som vi alle nyt godt av. Norsk energibruk ligg også i verdstoppen, og det er liten tvil om at vi har lagt oss på eit energiforbruk som ligg godt i overkant av det som kan karakteriserast som berekraftig.

Som dei fleste har registrert, har misforholdet mellom tilbod og etterspurnad i kraftmarknaden ført til ein viss

prisoppgang. Noreg må byggja gasskraftverk for å sikra innanlands industriforsyning av billeg kraft, seier Arbeidarpartiet og LO, samtidig som vi ligg i verdstoppen når det gjeld CO₂-utslepp. Alle som vil sjå og ta miljøutfordringane på alvor, forstår at dette er blant dei største miljøproblema vi har. Det er difor med glede eg registrerer at miljøperspektivet har fått ein god og sentral plass i denne meldinga, og at miljøorganisasjonar i dag går ut og roser dette forliket.

Venstre er ikkje mot bruk av gass til industriformål – tvert imot. Vi er derimot ueinige i Arbeidarpartiet og Framstegspartiet si linje om bygging av infrastruktur på statens rekning – utan at det er gjort skikkeleg greie for både nytte, behov og etterspurnad etter denne infrastrukturen. Gass brukt på rett måte i dei områda der det frå naturen si side ligg til rette for det, er positivt, men dette må vi nok ha eit nyansert syn på, og vi må bruka tid på å greia det ut.

Venstre går imot bygging av gasskraftverk i Noreg baserte på forureinande teknologi. Venstre ønskjer i staden å bidra til utvikling av norsk teknologi for gasskraft utan CO₂-utslepp. Denne meldinga slår då også fast at det er heilt uaktuelt å byggja gasskraftverk utan ny teknologi med null CO₂-utslepp. Ei slik teknologisatsing er både god miljøpolitikk og god næringspolitikk. Samtidig vil Venstre arbeida for at utslepp frå eventuelle gasskraftverk skal kosta, på linje med andre utslepp av klimagassar. Det kan anten skje ved ei gjennomgåande CO₂-avgift eller gjennom eit nasjonalt kvotesystem utan tildeiling av gratis kvotar.

Venstre er glad for at ein felles norsk-svensk pliktig grøn sertifikatmarknad blir vedteken. Dette vil gi stabile og føreseielege rammevilkår for fornybar energi.

Fleirtalet si innstilling inneheld også klar beskjed til Regjeringa om å innføra støtteordningar for bygging av gassferjer i Noreg. Stortinget krev ein utvida statleg investeringsgaranti, tenlege anbodsvilkår og forpliktande konsesjonsvilkår, slik at reiarlag vågar å investera i ferjer med gass som drivstoff. Dette meiner Venstre er positivt. Eg vil her spesielt framheva at investering i gassferje for sambandet Halhjem–Sandvikevåg er det prosjektet som gir størst miljøeffekt, og som kanskje er det som er nærast til å bli realisert. Planane er komne veldig langt.

Vi har gjennom fleire tiår bygd opp gode kompetansmiljø når det gjeld bruk av naturgass. Venstre er glad for at ein no samlar seg om å vidareutvikla desse kompetansmiljøa. Vi må ha som mål å vera i verdstoppen når det gjeld teknologi og produktutvikling. Dette dreier seg òg om å sikra verdifulle, framtidsetta arbeidsplassar.

Venstre er glad for at ein i meldinga legg opp til ei satsing på utvikling av energiløysingar baserte på hydrogen. Hydrogen og brenselcelleteknologi kan bli framtidens svar på mange av dei miljø- og energipolitiske utfordringane våre, spesielt brukt innanfor transportsektoren. For Venstre er det eit klart mål at vi skal satsa på den energien som er mest miljøvenleg. Energiløysing basert på hydrogen er framtidsetta, og vi støttar sjølvstøtt fleirtalet når det ønskjer å setja ned eit utval som skal leggja fram ei innstilling om eit nasjonalt hydrogenprogram.

Til slutt: Vi støttar sjølvsagt alle dei forslaga som Høgre og Kristeleg Folkeparti står bak.

Steinar Bastesen (Kp): Når vi har fått denne meldingen til behandling i Stortinget, er det betimelig å stille spørsmål ved bruken av gass. Skal vi fortsette å sende gassen i rørledning til Europa, eller skal vi begynne å bruke den i Norge? Vi går jo inn i en tid der gass vel blir den viktigste satsingsfaktoren for oss i Norge – når oljen etter sigende skal trappes ned.

Naturgass har ikke vært en prioritert oppgave, verken for denne regjeringen eller for de regjeringer som har vært før denne. Vi har sendt gassen fra oss. Det vi har opplevd når det gjelder denne gassen, er at den må brennes. Spørsmålet er: Hvor skal den brennes? Skal den brennes i Norge, eller skal den brennes i Europa? Hvis den blir brent i Europa, importerer vi strømmen. Hvis den blir brent i Norge, kan vi eksportere strømmen – for å si det litt enkelt.

Det er flere måter å bruke gass på. Vi kan bruke den til drivstoff i skip, vi kan bruke den i husholdninger, og vi kan bruke den i biler. Vi kan sågar bruke gass til å lage fôr til fiskeoppdrett. Alle disse måtene å bruke gass på er en fordel for Norge – og det er en fordel for miljøet. Hvor lenge skal vi oppleve at 10 pst. av verdens fiskefangst blir brukt til å føre fisk i den rike delen av verden? For det er den som har råd til å betale for det! Det må til 3,5 kg rå fisk for å få 1 kilo pellets, og 1 kilo pellets gir i dag 1 kilo laks – «roughly» sett. Når vi opplever at naturgass f.eks. kan brukes til å lage fiskefôr, er vi inne på rett vei. Forskingen må videreføres slik at vi kan bruke gassen til andre former enn bare til å brenne den opp.

Når Kystpartiet skal si litt om kraftverk og kraftverksituasjonen – det er jo det som er det heteste i debatten – er det klart at vi mener at bygging av gasskraftverk i Norge må diskuteres videre. Vi hører fra denne talerstol at det er gammel teknologi som brukes, men den eneste måten teknologien kan utvikles på framover, er at man tar den i bruk og viderefører den.

Vi kan i dag pumpe ned til oljebrønnene under havbunnen de avgassene som måtte være farlige. Vi har i dag skip som utnytter oljebrønner som har liten kommersiell verdi. Vi må pumpe sjøvann ned i oljebrønnene for på den måten å få ut mer olje. Hvorfor ikke bruke gass som vi får fra gasskraftverkene? Den avgassen som vi slipper ut, kan brukes.

Pr. i dag har vi ikke strømrasjonering, og vi har ikke noen strømkrise, for vi importerer i stor grad strøm fra Europa. Vi importerer forurensende kullkraft, og vi importerer også kjernekraft for å dekke strømforsyningen i Norge.

Jeg har tidligere sagt at vi må ha et topssystem på strøm. Da jeg vokste opp – i 1958 fikk vi strøm på den holmen jeg vokste opp på – hadde vi et topssystem på strøm. Vi hadde overforbruk, og vi hadde normalforbruk. Men det ble fjernet, og folk kunne bruke så mye strøm som de bare ville. Hvorfor ikke innføre et topssystem på strøm, slik SV har foreslått? Det ville ikke være noe galt å innføre et topssystem – et normalforbruk og et

overforbruk. Vi må komme dit hen at vi kan spare på strømmen samtidig som vi dekker våre behov. Jeg synes det er betimelig at vi diskuterer bruken av gass og hvordan vi i framtiden skal forholde oss.

Olav Akselsen (A): Dagleg kjem det meldingar om bedrifter som flaggar ut, legg ned, permitterer eller seier opp folk. Talet på konkursar var i fjor det høgaste på over ti år. Det siste året har talet på ledige auka med 25 pst., 75 nye mistar jobben sin kvar dag, og langtidsarbeidsløysa har auka med over 40 pst. Dessverre ser dette ut til å vera berre begynnelsen. Undersøkingar som er gjorde blant medlemsbedriftene i TBL, viser at over 50 pst. av desse vurderer å flytta ut heile eller delar av produksjonen sin, og endå fleire annonserer nedbemanning. Liknande undersøkingar gjorde i NHO-bedrifter som er konkurranseutsette, viser det same.

I dag hadde Stortinget hatt sjansen til å gjera noko for å snu denne trenden. Men nok ein gong vel altså fleirtalet i denne salen å vera ein passiv tilskodar til utviklinga. Fleirtalet synest openbert at det er betre å eksportera råvarene våre og lata andre ta verdiskapinga enn å prøva å vidareforedla noko av denne ressursen sjølv.

I dag eksporterer me 99 pst. av gassen. Eit av verdas finaste, reinaste og mest verdifulle råstoff sender me ut av landet, og med det sender me òg ut bearbeidinga. Med det eksporterer me arbeidsplassar og store verdiar i tapt bearbeiding. Ved å gjera gassen om til elektrisitet, doblar ein verdien. Brukar ein denne elektrisiteten f.eks. til å laga metall, tredoblar ein verdien av gassen. Blir dette metallet f.eks. brukt til bildelar, blir verdien av rågassen seksdobla. Denne meirverdien blir i dag eksportert.

Men gass er ikkje berre ei viktig energikjelde. Han er òg eit viktig råstoff. Dette råstoffet har nesten uante bruksområde. Svært mykje av det me omgjev oss med til dagleg, er produsert av gass. Fleecegenserar er laga av gass. Deksla på mobiltelefonane våre er laga av gass. På Tjeldbergodden er det faktisk slik at dei lagar bioprotein av gass. Dette blir igjen brukt til fiskefôr – m.a.o., ein lagar mat av gassen. På Oljemuseet i Stavanger kan ein sjå eit gebiss som er laga av gass. I framtida kan ein med andre ord eta gassprodusert mat med gasstenner.

Noreg er utan samanlikning den største gassprodusenten i Vest-Europa. Me har over 40 pst. av gassressursane i dette området. Me er den største gassleverandøren til Frankrike, me er den største gassleverandøren til Tyskland, og me blir snart den største leverandøren til England. Likevel har fleirtalet i denne salen ingen ambisjonar om korleis me skal nytta denne naturressursen her i landet. Fleirtalet har ingen visjonar for framtida, ingen planar for korleis norsk gass skal skapa arbeidsplassar og verdiar i Noreg, berre i utlandet.

Den første stortingsmeldinga om bruk av gass i Noreg blei behandla i denne salen for over 20 år sidan. Ho blei ikkje følgt opp av den førre Bondevik-regjeringa. Stoltenberg-regjeringa presenterte ein konkret handlingsplan for bruk av gass i Noreg i samband med budsjettet for 2001. Han tok Stortinget ikkje stilling til, ein bad berre om ei ny melding. Når Stortinget no har fått denne meldinga,

tek ein heller ikkje denne gongen stilling, ein ber berre om nye utgreiingar. Derfor seier eg: Drep meg herre konge, men ikkje med fleire utgreiingar!

No er det på tide med handling. Ønsket om nye utgreiingar no kan berre bety to ting – anten har meldinga vore så lite konkret at det ikkje har vore grunnlag for å gjera vedtak basert på ho, eller så har ikkje fleirtalet vilja gjera slike vedtak. Me må kunna slå fast at begge delar er tilfellet. Det finst korkje vilje i Regjeringa eller i stortingsfleirtalet til å gjera særleg meir enn å vera ein passiv tilskodar til at gassen og verdiskapinga blir eksportert ut av Noreg.

I vinter har det vore stor fokus på energisituasjonen i Noreg. Oppslag om tomme magasin, høge prisar og truslar om utkøpling og rasjonering har det vore dagleg. No er faren over. Krisa er førebels avblåst. Me blei redda av gongongen denne gongen òg. Men utan unormale nedbørsmengder frå no av og fram til hausten, blir situasjonen endå verre neste vinter. Og for kvart år som går, gjer me oss meir og meir sårbare og stadig meir avhengige av import frå utlandet.

Den energikrisa som me har sett i vinter, vil bli regelen heller enn unnataket i åra framover, om me ikkje gjer noko drastisk. Det har stortingsfleirtalet openbert ikkje tenkt å gjera. Eg såg eit intervju med energiministeren i desember, der han oppfordra oss alle til å ta ønsket om vått og mildt vær med i kveldsbøna. Det er sikkert eit greitt nok tiltak, men i tillegg burde me ha tiltak for å gjera oss meir uavhengig av vêrgudane, og auka innanlands bruk av gass kunne ha vore eit slikt tiltak. I alle andre land i Europa blir gass oppfatta som ei rein energikjelde, i Noreg er det meir miljøvenleg å importera kol og kjernekraft frå Polen og Russland. Forstå det den som vil! I dag hadde me hatt sjansen til å gjera noko, både med energisituasjonen og i forhold til å skapa nye arbeidsplassar. Den sjansen lét fleirtalet gå frå seg.

Presidenten: Det må vel virkelig være det som heter å gasse seg, når en spiser gassproduert mat med gassgebiss.

Siri A. Meling (H): Vi har i dette landet en lang tradisjon i å være råvareleverandør, og vår håndtering av gassressursene fra sokkelen føyer seg således inn i rekken av eksempler på dette, riktignok med noen få hederlige unntak.

Det er ikke for ingenting at disse unntakene er bygd opp rundt ilandføringsstedene, og da spesielt Kårstø i Rogaland. Vi har et langstrakt land, med lav befolknings tetthet og spredt industri, og dermed har det ikke vært lønnsomt å foreta større investeringer i infrastruktur for gasstransport til bruk av naturgass innenlands.

Regjeringen har ved å legge fram denne meldingen for Stortinget vist ambisjoner om å øke verdiskapingen ved å ta i bruk gassen til innenlandske formål. Det er i seg selv prisverdig, og det har da også vært stor oppmerksomhet rundt innholdet i meldingen og Stortingets behandling av denne.

De eksempler som finnes på utnyttelse av naturgass innenlands, viser at gevinsten ligger både på det miljømessige planet i tillegg til det rent bedriftsøkonomiske. Eksempler på dette er bedrifter og større institusjoner som har gått over fra bruk av olje til gass. Naturgass er som kjent den minst forurensende fossile energikilden. Derfor er det også positivt at rammebetingelsene for gassferjer skal vurderes.

Norge er en ung gassnasjon, og dermed er det et stort behov for økning av kompetansen rundt anvendelse av naturgass. Det er derfor positivt at det foreslås opprettet et nasjonalt kompetansesenter for sluttbrukerteknologi på Haugalandet, som er den regionen hvor innenlands bruk av gass har de lengste tradisjonene og det største omfanget. Dette senteret skal ha ansvar for informasjon, rådgivning, opplæring og praktisk anvendelse av gass rettet mot sluttbruker. Forberedelsene til etableringen av dette kompetansesenteret er allerede godt i gang, og det er viktig at senteret tildeles nasjonale oppgaver. Opprettelsen av dette senteret, senest innen 1. januar 2004, har fått en enstemmig politisk støtte, og det er viktig at staten ved sin framtidige tildeling av nasjonale oppgaver også på denne måten vil bidra til det økonomiske fundamentet.

Opprettelsen av et statlig innovasjonsselskap for miljøvennlig gassteknologi i Grenland er også et viktig bidrag til både kompetanseheving og produktutvikling innenfor Regjeringens satsing på å få en økt verdiskaping av gassressursene våre innenlands.

Debatten i dag har i stor grad fokusert på viljen til å bygge infrastruktur som gjør det mulig for større deler av landet å ta gassen i bruk. Jeg forstår utålmodigheten, men jeg forstår ikke den lettvinde omgangen med tall som enkelte opererer med – enten det heter tre eller fem milliarder. I vår iver etter å legge grunnlaget for verdiskaping basert på naturgass innenlands ved å bygge opp en industriell infrastruktur må det være lov å bruke hodet i en ansvarlig politikk. Det arbeidet som nå skal gjøres for å få fram ulike alternativer – lønnsomhetsvurderinger og finansieringsalternativer – må nødvendigvis være en del av prosessen.

Vi har dessverre nok av eksempler på bruk av offentlige kroner som ikke har svart til forventningene hva resultater angår. Dette har blitt en belastning på statsbudsjettet og for skattebetalerne. Det må vi for all del klare å unngå i dette tilfellet.

Per Sandberg (FrP): Jeg har med interesse lyttet til debatten. Særlig fra regjeringspartiernes side er, må jeg si, dagens debatt på en måte så pessimistisk og vil skape så store depresjoner rundt omkring i landet at den distriktskommisjonen som undertegnede er utnevnt til å være medlem i, sannsynligvis ikke vil ha noen oppgaver overhodet.

På den ene siden har denne regjeringen satt ned en distriktskommisjon for å følge utviklingen i distriktene, for å skape næringsvirksomhet, for å få utvikling, for å få bosetting, for å få trivsel ute i distriktene. På den andre siden har denne regjeringen i samarbeid med SV og

Senterpartiet gjort sitt ytterste for å hindre at så skal skje. Det er bare å nevne: Vi har ingen vekst innenfor infrastruktur, vi har vernet fjorder og vassdrag, vi har vernet store arealer der det ligger verdifulle mineraler – i særdeleshet er dette uheldig for Nord-Trøndelag. I Nord-Trøndelag ligger altså Norske Skog, en hjørnesteinsbedrift som har store framtidsplaner, men som er sterkt avhengig av signaler fra denne salen om at de får tilgang på kraft. Så skjer ikke. Det innebærer sannsynligvis at denne bedriften, som også har planer om å reinvestere i ny papirmaskin, ved avvikling av gamle maskiner vil utsette sine planer og miste konkurransefortrinn. Jeg frykter at det Høyre står i spissen for her nå, vil føre til en nedleggelse av Norske Skog på Skogn. Da har man lyktes i det som er SVs og Senterpartiets intensjoner for Nord-Trøndelag, at vi i Nord-Trøndelag skal stå på kne og be om statlige almisser istedenfor på en eller annen måte å prøve å bli uavhengig.

Når det gjelder Senterpartiet, og SV i særdeleshet, er det veldig interessant å se den debatten som foregår mellom disse partiene her i huset i forhold til partiene lokalt. Lokalpartiene går i fakkeltog og er i presse og i media hver eneste dag for å prøve å overbevise de 80 pst. av nordtrønderne som ønsker gasskraftverk på Skogn, om at de er for. Og her kjemper altså SV og Senterpartiet med nebb og klør for at så ikke skal skje. Så lytter jeg til Senterpartiets representanter, som fra talerstolen her i dag sier at de selvfølgelig har forståelse for hvordan Senterpartiet og SV i Nord-Trøndelag tenker. Dette henger ikke på greip. Jeg er glad for at vi går mot et valg nå til høsten. Jeg er riktig glad for det.

Det samme gjelder selvfølgelig Høyre. Jeg hadde i forrige uke samtaler med flere Høyre-ledere i Nord-Trøndelag, og de var fortvilte. Egentlig burde jeg være veldig glad, for det betyr jo bare større rekruttering til Fremskrittspartiet i Nord-Trøndelag. Men for Nord-Trøndelag som fylke og region er det jo så trist at de skal bli sittende igjen på denne måten, uten overhodet å ha noe å gjøre.

Og så vet vi at vi er inne i WTO-forhandlinger. Primærnæringene i Nord-Trøndelag har en sterk posisjon. Det er allment kjent at her vil sysselsettingen gå dramatisk ned. Da blir spørsmålet: Hva skal vi gjøre i Nord-Trøndelag? Skal vi virkelig sitte der og be om almisser på alle mulige måter, bare for å opprettholde bosettingen i Nord-Trøndelag? På den ene siden står disse partiene og klør seg i hodet og spekulerer på hvorfor folk flytter fra distriktene, flytter fra Nord-Trøndelag, og på den andre siden legger de en politikk til grunn som i hvert fall skremmer folk fra å etablere seg i disse områdene.

Som representant fra Nord-Trøndelag må jeg si at jeg blir trist. Jeg blir trist av å skulle representere et fylke som har så store muligheter, men som ikke på noen som helst slags måte får lov til å ta dem i bruk, verken når det gjelder oppdrett, når det gjelder å ta ut mineraler eller når det gjelder å ta i bruk gass. Det er klart at dette vil gi seg utslag på sikt.

Jeg beklager også, hvis jeg får lov til å si det til slutt, at det ikke er snakk om et kabinettsspørsmål her i dag.

Jeg hadde håpet at denne regjeringen hadde kommet i en situasjon der den hadde stilt kabinettsspørsmål på gasssaken, for da er det i hvert fall ikke noen tvil om hva undertegnede og kanskje store deler av Fremskrittspartiet ville ha stemt. Jeg håper at det byr seg en anledning ganske raskt, slik at vi får avklart denne regjeringens posisjon.

Hallgeir H. Langeland (SV): Det er jo interessant når Regjeringas viktigaste støtteparti ønsker seg eit kabinettsspørsmål i dag. Men det kjem sikkert nye høve seinare, så då får me sjå om dei meiner alvor.

Eg kan i tillegg opplysa at Nord-Trøndelag SV ikkje går inn for det gasskraftprosjektet som representanten Sandberg her omtalte – berre så det er sagt.

Så vil eg seia at SV er svært fornøgd med det forliket som me har inngått med regjeringpartia, og dei mange resultata som SV kan visa til ut frå dette forliket. Ikkje minst er det viktig for SV at me fører vidare den politikken som me var einige om då me inngjekk det klimapolitiske forliket. Slik sett kunne det ha vore freistande å gå vidare i dette samarbeidet i komande prosjekt, slik som Saudafallene. Eg vil gjerne her og no invitera Regjeringa til eit samarbeid også om det prosjektet. Litt humoristisk kunne eg jo òg ha sagt at regjeringpartia og SV kunne ha brukt dei 3 milliardane som Arbeidarpartiet og Framstegspartiet har, til andre gode formål enn det dei partia gjer. Her er det derfor mange utfordringar for Regjeringa og SV framover.

SV er svært fornøgd med at ein samrøystes komite sluttar seg til SV og forlikforslaget om eit hydrogenutval. Hydrogen vil bli ei av dei viktigaste energikjeldene i framtida. Det viser bl.a. den satsinga ein har i Japan og USA, men òg den gryande satsinga som ein ser i EU. Dette er eit område der Noreg i sterkare grad må koma på banen, og der SV no bidreg for å få fortgang. Dette utvalet har ein rimeleg kort tidshorisont. Det trur eg er viktig, for det er viktig for Noreg å koma i gang med teknologiutvikling på hydrogenområdet.

Det er interessant å lesa i Aftenposten i dag om eit prosjekt som Bellona og reiarlaget Eidesvik har, om utvikling av ein brenselcelleteknologi i samband med dei to nye supplybåtane som Eidesvik skal byggja, og som i utgangspunktet er basert på gassdrift. Dette viser ei anna retning på energipolitikken i Noreg, som SV er oppteke av å bidra til gjennom dette forliket.

Det har vore ein del kritikk mot SV for at me ikkje lover noko som helst. Men det me faktisk lover i innstillinga, er at den tilgangen som Grenland har på gass i dag, skal dei sjølv sagt framleis ha. Den kan òg bli større dersom det er prosjekt som gjev grunnlag for det, såfram ein held seg innafør dei vilkåra som ein har i klimameldinga. At SV blir framstilt som negativt i denne samanhengen, er misvisande.

Det som er urovekkjande, er når Arbeidarpartiet og Framstegspartiet så sterkt fokuserer på at infrastruktur i Grenland først og fremst dreier seg om gasskraftverk – og ikkje kva gasskraftverk som helst, men eit sterkt forureinande gasskraftverk er det dei ønskjer å byggja. Då må ein seia, iallfall til Arbeidarpartiet, at dette ikkje heng

på greip i forhold til den klimapolitikken som dei står for. Framstegspartiet kan sjølvsagt gjera det, for dei seglar i sin eigen sjø og har ikkje noko ansvar i forhold til internasjonale avtalar. Men Arbeidarpartiet må her tenkja seg om når dei profilerer dette så sterkt – til og med ved partileiaren sin. Det er ikkje akkurat nokon invitasjon til samarbeid med SV når ein går så hardt ut.

Så eit par korte helsingar heim til slutt: Gassferjer er heva opp på eit anna nivå av komiteen. Det blir no enklare å få bygd gassferjer. Dette har SV og andre parti jobba med i årevis, og no håpar eg at me skal få realisert eit gassferjeprosjekt over Boknafjorden. SV har i merknadene sine ein sterk kritikk av Lyse-prosjektet på Nord-Jæren, fordi det fører til ein dårlegare klimapolitikk. Me beklagar at me er aleine om det.

Heilt til slutt vil eg seia at det forslaget som representanten Sylvia Brustad har lagt fram når det gjeld Hauge-sund og Haugalandet og sluttbrukarteknologi, er heilt i samsvar med det som ein samla komite har stilt seg bak, så det blir òg støtta av SV.

Statsråd Einar Steensnæs: Gassmeldingen hviler på tre hovudsøyler. Det er industriell utnyttelse, miljøvennlig energiproduksjon og innovasjon.

Regjeringen vil i større grad ta i bruk naturgass til innenlands verdiskaping. Dette er hovedtanken i St.meld. nr. 9, Om innenlands bruk av naturgass mv. Naturgass er den mest miljøvennlige av de fossile energibærerne, og bruk av naturgass er en viktig del av strategien for en sikrere energiforsyning. I en langsiktig strategi for bedret forsyningssikkerhet er det viktig både med direkte bruk av gass til energiformål og med gasskraftverk hvor CO₂ håndteres på en forsvarlig måte. Meldingens kapitler om et pliktig grønt sertifikatmarked viser at også de fornybare energikildene har en sentral plass i Regjeringens arbeid for en mer miljøvennlig energiforsyning.

Nå foreligger energi- og miljøkomiteens innstilling til stortingsmeldingen om gass, og Regjeringen får her i hovedsak tilslutning til sine anbefalinger. Det er jeg selvfølgelig svært tilfreds med. Det legger et godt grunnlag for videre oppfølging med konkrete tiltak.

For å realisere målet om økt bruk av naturgass innenlands vil Regjeringen bidra med tilskudd til utbygging av infrastruktur for naturgass. Formålet er å få fram prosjekter som kan gi erfaring med innenlands bruk av gass. Regjeringen vil bidra med medfinansiering – det står i meldingen – der forholdene ligger til rette for det, slik at gass over tid kan gjøres tilgjengelig i flere sentrale områder i landet og hos enkelte større punktbrukere. Grenland og Midt-Norge er regioner hvor det vil være særlig aktuelt med rørløsning.

Regjeringen mener det er viktig å tilrettelegge for informasjon, rådgivning, opplæring og praktisk anvendelse av gass rettet mot sluttbruker. Regjeringen støtter derfor opprettelsen av et eget nasjonalt kompetansesenter for slik virksomhet knyttet til det etablerte kompetansemiljøet på Haugalandet. Virksomheten i kompetansesenteret bør rettes både mot private husholdninger, offentlige etater, industrien og næringslivet for øvrig. Senteret bør i ut-

gangspunktet være selvfinansiert, men med et statlig bidrag knyttet til de utgifter og oppgaver som senteret får et særskilt nasjonalt ansvar for.

Satsingen på gasskraftverk med CO₂-håndtering er både et hovedelement i Regjeringens energipolitikk og i strategien for innenlands bruk av naturgass. Regjeringen trekker i meldingen opp en strategi for å framskynde miljøvennlig kraftproduksjon basert på naturgass.

Gjennom strategien i gassmeldingen har Regjeringen som mål å etablere rammebetingelser som gjør det mulig å forsere realiseringen av gasskraftverk med CO₂-håndtering. Jeg mener dette er en historisk satsing på en teknologi som er av stor betydning for å møte klimautfordringene.

Regjeringen baserer strategien i gassmeldingen på følgende elementer:

- statlig tilskudd til teknologi- og produktutvikling
- investeringsstøtte til gasskraftverk med CO₂-håndtering
- etablering av et statlig innovasjonsselskap i Grenland fra 2005
- utredning av statlig deltakelse i utvikling og drift av infrastruktur for CO₂

Hydrogen kan bli en av framtidens viktigste energibærere. Hydrogen kan produseres både på grunnlag av fornybare energikilder og fossile brensler, og det kan benyttes som drivstoff i transportsektoren, til storskala kraft- og varmeproduksjon og til lokal energiproduksjon, såkalt distribuert energiforsyning.

Regjeringen har gått inn for å legge til rette for et større nasjonalt hydrogenprogram som skal bidra til kompetansebygging for en videre utvikling av hydrogenteknologier i Norge. Vi har i den forbindelse bedt Forskningsrådet gjøre en vurdering av hvordan det er best formålstjenlig å følge opp en satsing på hydrogen i Norge, og hvordan et eventuelt nasjonalt hydrogenprogram kan utformes.

Forskningsrådet støtter i sin tilbakemelding til departementet opp under Regjeringens initiativ. Det foreslås at det utpekes et utvalg som får som mandat å utforme et slikt program nærmere. Utvalget bør ha representanter fra universiteter, forskningsinstitutter, industri, brukere og relevante myndigheter. Forskningsrådets anbefaling er utarbeidet i samsvar med Enova og Norsk Hydrogenforum.

Et pliktig grønt sertifikatmarked er et virkemiddel som skal stimulere til økt bruk av utvalgte typer fornybar energi. Produsenter av grønn energi blir tildelt sertifikater for en mengde grønn energi de leverer i markedet. Tilstrekkelig etterspørsel etter sertifikater skapes ved å pålegge forbrukerne å kjøpe sertifikater tilsvarende en viss andel av sitt elforbruk.

I meldingen er det lagt vekt på de viktigste gevinstene ved et pliktig grønt sertifikatmarked som realiseres når det er etablert en bredere internasjonal handel med grønne sertifikater. Flere land i Europa arbeider med å etablere sertifikatmarkeder for fornybar el. Dette arbeidet er i noen grad knyttet opp til EUs direktiv om fremme av fornybar elektrisitet i det indre elektrisitetmarkedet. Regje-

ringen vil arbeide for å framskynde etableringen av et internasjonalt pliktig sertifikatmarked og søke å påvirke rammene for dette. Hensynet til miljø, forsyningsikkerhet og en fornuftig forvaltning av norske naturressurser vil stå sentralt i dette arbeidet.

Jeg vil gi anerkjennelse og ros til komiteen for den innstillingen som nå foreligger. Den er ansvarlig, og den er framtidsrettet. Jeg registrerer, til tross for en del debatt her i dag, at det likevel er bred enighet i Stortinget om at det er nødvendig å støtte utbygging av infrastruktur for gass. Jeg registrerer samtidig at det etterlyses flere utredninger om hvordan LNG, CNG og gassrør kan føres fram til aktuelle brukere. Med de store støttebeløpene som vil være aktuelle, er det helt nødvendig at det utarbeides klare strategier for hvordan prosjektene kan løses både teknisk og økonomisk. Men med Stortingets vedtak blir det nå lagt et godt grunnlag for det videre arbeidet med dette. Vi har i dag en støtteordning som jeg ønsker å videreføre som planlagt. Jeg ser imidlertid med forventning fram til resultatene av en mer detaljert utredning, også når det gjelder finansieringsform og muligheter for et statlig investeringsselskap.

Komiteen har også gått inn for at det skal vurderes om det nasjonale ansvaret for sikkerhets- og beredskapsopplegg skal ligge til det planlagte kompetansesentret på Haugalandet. Jeg mener det er naturlig å vurdere dette i samarbeid med Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Jeg vil legge opp til et arbeid som tar høyde for at den gode prosessen som allerede er i gang, ikke skal forsinke.

Det er positivt at det foreligger bred støtte om en av bærebjelkene i Regjeringens energipolitikk: en raskest mulig realisering av gasskraft med CO₂-håndtering. Det synes også å være enighet om at den satsing som det nå legges opp til, skal forvaltes av et eget innovasjonsselskap, for å sikre en best mulig framdrift og gjennomføring av teknologiutviklingen.

Jeg merker meg også at det blant flere er ønske om å få etablert et slikt selskap tidligere enn det Regjeringen har lagt til grunn. Jeg deler ønsket om en raskest mulig framdrift i denne saken. Jeg vil likevel peke på at det ligger svært mye arbeid fram mot en etablering av selskapet. Departementet skal gjøre det som er mulig for å få på plass den endelige og mest hensiktsmessige målstrukturen, organiseringen og finansieringen av selskapet innen 1. januar 2005. Grenseflater mot den øvrige forskning og utviklingsaktivitet må også avklares. Det kan kreve endringer i forhold til dagens opplegg. I tillegg må selskapets organisering og støtteordninger avklares i forhold til relevant EØS-regelverk.

Jeg registrerer også at flertallet deler Regjeringens oppfatning av at det er viktig med en mer effektiv og miljøvennlig energiforsyning til petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen. Regjeringen vil arbeide videre med disse spørsmålene i tråd med det som er skissert i meldingen.

Det er videre gledelig at Stortinget slutter bredt opp om Regjeringens ønske om en økt satsing på hydrogen som energibærer i Norge. Jeg registrerer at det ligger an

til å bli flertall for et vedtak om at det opprettes et bredt sammensatt utvalg med et relativt omfattende mandat.

Jeg er også glad for at komiteen har sluttet seg til Regjeringens forslag om å satse på å delta i et pliktig internasjonalt marked for grønne sertifikater. Jeg vil arbeide bredt for å framskynde utviklingen av et slikt marked. Det vil være en særlig prioritert oppgave å legge til rette for en rask implementering av fornybar-direktivet. Jeg vil følge opp de vedtak som Stortinget vil fatte i denne sammenheng, og avklare så raskt som mulig forutsetningene for å kunne etablere et grønt sertifikatmarked i et nært samarbeid med Sverige, i tråd med flertallets ønske.

Jeg har for min del store forventninger til den internasjonale prosessen framover. Jeg har tro på det internasjonale samarbeidet på området, noe som også illustreres i Johannesburg-prosessen, der Norge har vært en pådriver.

Regjeringen har i hovedsak fått tilslutning til de strategier som meldingen trekker opp. Stortingets behandling gir et godt grunnlag for å arbeide videre med konkrete tiltak for å øke bruken av gass innenlands. Jeg er også fornøyd med at det er enighet om en offensiv internasjonal satsing på pliktig grønt sertifikatmarked som et grunnlag for et løft i arbeidet med fornybar energi. Det ligger mange interessante og utfordrende industripolitiske visjoner i de målsettinger og vedtak som Stortinget slutter seg til i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sylvia Brustad (A): Bruk av gass i Norge har vært diskutert i mange år. Meldingen vi fikk til behandling, gav også et godt grunnlag for å behandle denne saken, fordi det var mange visjoner der. Men meldingen var altfor lite konkret, f.eks. når det gjelder det som er nøkkelen til å skape nye arbeidsplasser basert på naturgass, nemlig infrastruktur. Der hadde Regjeringa et klart forslag, og det var å fortsette med Enova. I den forbindelse vet alle i denne salen at vi har brukt mellom 20 og 40 mill. kr i året – SV ville ha det i null for inneværende år. Vi vet alle sammen at av det er det ikke blitt noe særlig bruk av naturgass i Norge som har skapt arbeidsplasser, og det kommer heller ikke til å bli det i framtiden hvis man gjør det på den måten. Man vil alltid tape konkurransen i forhold til f.eks. barnehager og sjukehjem. Dette, og også det å kunne gi klare signaler, var bakgrunnen for at vi har foreslått en annen modell.

I en tid der arbeidsledigheten stiger hver eneste dag, vet vi at vi nå trenger å bygge arbeidsplasser, og at det trengs klare signaler. Regjeringspartiene valgte likevel å gå sammen med SV. Og jeg synes vi har fått befriende klare signaler fra SV her i dag. Partiets hovedtalskvinne, Ingvild Vaggen Malvik, har sagt noe sånt som at det ikke er noe mål i seg selv å bruke naturgass i Norge, og at det er naivt å tro at satsing på dette vil skape nye arbeidsplasser.

Mitt spørsmål til statsråd Steensnæs blir: Deler han denne vurderingen? Det er jo dette partiet denne Regjeringa og regjeringspartiene nå har valgt å satse på.

Jeg hører statsråden si at Regjeringa vil ha en storstilt satsing på gasskraftverk med CO₂-håndtering. Vi er også for det. Men hvorfor i all verden inngikk da Regjeringa et forlik med Fremskrittspartiet før jul, der man over halverte forskningen på denne typen gasskraftverk? Og hvorfor er det nå slik at regjeringspartiene i dag sier nei til å støtte Arbeiderpartiets forslag om at vi skal bruke 250 mill. kr over ti år, bl.a. til forskning og utvikling av gasskraftverk med CO₂-håndtering? Og hvorfor er det slik at regjeringspartiene senere i dag også kommer til å si nei til å støtte slike gasskraftverk tilsvarende refusjon av hel el-avgift? Er det å forsere en slik utvikling, eller er også det mange fine ord, men lite handling?

Statsråd Einar Steensnæs: La meg aller først få si at jeg er glad for at Sylvia Brustad gjentar noen av de positive vurderingene hun kom med da gassmeldingen ble lagt fram, som et godt utgangspunkt for å få til en aktiv og offensiv strategi for mer bruk av gass i Norge. Men så synes jeg nok at hun som saksordfører, som jo har et hovedansvar for å sy sammen et bredt forlik der det er mulig å få dette til, i dag har vært mer opptatt av å peke på ulikheter og ulike syn enn det å lage en felles plattform for en videre satsing. Det får Stortingets partier ta ansvaret for. Jeg brukte betydelig tid i mitt innlegg nettopp på å påpeke at det både i innstillingen og i innleggene, gjennom viktige deler, tross alt fantes en rød tråd som gjorde det mulig å komme videre. Jeg ser for min del mye mer positivt og optimistisk på de mulighetene vi har framover for økt bruk av gass. Det gjelder i Grenland, det gjelder på Haugalandet, det gjelder i Hordaland, det gjelder i Midt-Norge, det gjelder i Nord-Norge – ja, det gjelder i store deler av dette landet. Og om en ukens tid skal Sylvia Brustad og jeg møtes i Hedmark på en gasskonferanse. Det gleder jeg meg til.

Jeg synes ikke vi skal se bakover, men framover. Og la meg da si: Jeg vil advare klart mot å bagatellisere den økonomiske belastningen det uansett vil være å sette av store beløp til prosjekter som ikke er ferdig utredet. Det var Arbeiderpartiets egen regjering, hvor Sylvia Brustad hadde en rolle, som gjennomførte handlingsregelen. Vi vet at for hver eneste krone av Petroleumsfondet som settes av til andre formål, vil det redusere midlene som kan brukes til andre prosjekter, så det er en forenkling når man sier at dette enkelt kan settes av uten at det får betydning. Det har en konsekvens, en skikkelig økonomisk gjennomgang av prosjektene er nødvendig for at disse skal gjennomføres med forsvarlighet. Historien har vist oss med all mulig tydelighet hva som skjer når ikke en slik gjennomgang gjennomføres.

Øyvind Vaksdal (FrP): Det norske folk har i vinter fått erfare Regjeringens mangel på energipolitikk, noe som også blir vist her i dag både i meldingen og i regjeringspartienes handlemåte, eller retttere sagt mangel på handlemåte. Nå ser vi dessverre at bruk av gass som energikilde stopper opp takket være at Regjeringa har inngått et forlik med Sosialistisk Venstreparti – dette til

tross for at statsråden nettopp sa det motsatte fra denne talerstolen.

Bruk av våre enorme gassressurser til kraftproduksjon ville ha spart oss for den strømkrisen vi har hatt i vinter. Statsråden sa at Regjeringa er tilhenger av gasskraft, men bare gasskraft med CO₂-håndtering, som det så fint heter. Samtidig sier all ekspertise vi har, at det vil ta minst 10–15 år før det finnes en slik teknologi som er kommersielt forsvarlig.

Jeg vil derfor spørre statsråden: Hvorfor er man ikke ærlig og sier rett ut at man ikke vil ha gasskraftverk, istedenfor å pakke dette inn i fraser om en teknologi som overhodet ikke finnes?

Statsråd Einar Steensnæs: Det er ikke riktig at denne teknologien ikke finnes. Den finnes faktisk i dag, og vi har gasskraftverk med CO₂-håndtering også i dag. Det jeg derimot er mindre sikker på, er om dette er den mest kostnadseffektive løsningen. Her anbefaler forskerne oss å gjennomføre et pilotprosjekt, et demonstrasjonsanlegg, før man bygger de kostbare fullskala-anleggene. Det er en anbefaling som Regjeringa følger. Det var Gassteknologiutvalget som la fram en slik anbefaling. De ser for seg at det må en lang periode med utforskning til før man kan ende konkret på hvilket prosjekt som er det mest fornuftige.

Regjeringa tar det til etterretning, samtidig som den melder en viss utålmodighet og ønsker å bidra til å framskynde en slik teknologi. Det betyr at Regjeringa har sagt at fra 2006 er den beredt til å medfinansiere et gasskraftverk med CO₂-håndtering for å bygge bro over kostnadsforskjellen mellom et konvensjonelt gasskraftverk og et med CO₂-håndtering. Det er ikke slik at vi har skutt dette ut i en ukjent framtid. Det er tre konsesjoner, jeg vil minne om det igjen, men ingen av de konsesjonene er tatt i bruk, av økonomiske grunner. Men fra det øyeblikk vi er i en situasjon hvor et konvensjonelt gasskraftanlegg kan bygges – og det er vi ikke i dag – er denne regjeringa villig til å bidra med de nødvendige midlene for at alternativet skal være et miljøvennlig gasskraftverk med CO₂-håndtering. Det er en betydelig økonomisk utfordring. Det krever en innsats økonomisk, men den forpliktelsen har Regjeringa tatt på seg. For å få det tidspunktet skjøvet så langt fram i tid som mulig, har altså Regjeringa valgt å satse betydelige midler på forskning og utvikling, og vi har et godt samarbeid med forskningen om dette. Med Stortingets vedtak i dag har vi ytterligere konkretisert innsatsen.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Representanta Brustad hevdet at jeg sa at det var naivt å tro at satsing på naturgass ville gi massevis av arbeidsplasser. Hun burde ha føyd til over natten, for det er en realitet at fornybar energi vil skaffe flere arbeidsplasser pr. TWh enn gasskraft.

En del av debatten her i dag har dreid seg om kostnader ved å bygge et gassrør til Grenland, men det er fortsatt ingen som har kunnet legge på bordet en grundig, statlig utredning som konkluderer på hva en slik investering i et rør til Grenland vi koste. Jeg må for øvrig be-

merke at det vesentlige er at Grenland får sikret videre tilgang på gass innenfor miljømessig forsvarlige rammer, ikke at den nødvendigvis må transporteres i rør, spesielt ikke i lys av at det er blitt hevdet at gassen kan transporteres til halv pris ved hjelp av Knutsen-rederiets båtløsning.

Men la det ikke være noen tvil om at SV er opptatt av å sikre industrien på Grenland fortsatt gassforsyning. Det vi ber om, er at vi får fakta på bordet før vi konkluderer i forhold til valg av infrastrukturløsning og finansiering.

Mitt spørsmål er derfor: Har statsråden noen formening om de ulike kostnadene ved de ulike løsningene på gasstransport til Grenland? Sitter statsråden på noe tallmateriale som Stortinget ikke har fått del i?

Statsråd Einar Steensnæs: Først har jeg lyst til å si meg enig med Vaggen Malvik når det gjelder fornybare energikilder. For det første er det interessant fordi vi trenger en annen energisammensetning – en annen energiportefølje – enn den ensidige avhengigheten vi i dag har av vannkraften, og da er fornybare energikilder, særlig vannbåren varme, bioenergi og vindkraft, interessante. Det andre aspektet er at da vil vi også kunne sørge for mer energi, samtidig som vi overholder våre viktige internasjonale miljø- og klimaforpliktelser. Og det tredje punktet, som også Vaggen Malvik viste til, er å skape nye arbeidsplasser, ja, faktisk en ny teknologi og en ny industriell satsing, som kan bety et større marked, fordi Kyoto-avtalen åpenbart vil åpne for nye interessante teknologisatsinger som Norge kan delta i.

Så har jeg også merket meg påstander som er kommet fra Arbeiderpartiet, om at utredninger har vi mer enn nok av til å kunne satse milliarder av kroner på infrastruktur. Jeg spisset ører da jeg hørte dette. Jeg har lett i departementets arkiver for å finne de utredningene, for jeg gikk ut fra at Arbeiderpartiet, med sin regjeringserfaringsbakgrunn, hadde etterlatt seg slike utredninger, slik at jeg kunne slippe den viktige, men selvfølgelig tidkrevende og utfordrende oppgave det var å legge på bordet for Stortinget utredninger som skulle kvalitetssikre slike betydelige satsinger. Jeg fant ingen.

Jeg vil gjerne få lov til å gjenta den utfordringen som flere talere har tatt opp: Hvilke utredninger siktes det til? Hva er det som har en slik kvalitet at jeg skulle invitere Stortinget til å satse milliarder av kroner på prosjekter som er ganske krevende både økonomisk og teknisk? Vi har nok eksempler på prosjekter som er lansert fra denne talerstolen, og som i ettertid viste seg ikke å være tilfredsstillende kvalitetssikret.

Inger S. Enger (Sp): Det har vært mye utredningsprat i dag. Det er vel og bra og helt nødvendig i denne sammenheng.

Flertallet vil i dag be Regjeringa om å utrede alternative løsninger for hvordan gass kan føres fram til innenlands brukere, og se på de økonomiske sidene ved slik infrastrukturbygging og på hvilken måte staten skal delta i utbygginga.

Steensnæs nevnte at det var en rød tråd i innstillinga. Jeg kan ikke si meg helt enig, jeg syns heller den er miljømessig og grønn den tråden som man kanskje burde se.

Noe av det Regjeringa blir bedt om å utrede, veit vi allerede en del om. Vi veit at det må være statlig deltakelse for å få til tunge investeringer, slik som f.eks. bygging av rør for innenlands bruk. Telemark Gassforum i Grenland har også slått fast at det kommer til å være stor etterspørsel etter gass til industrielt bruk i deres område, og at dette vil forsvare investering i rørledning til Grenland, uten at det er et gasskraftverk i den andre enden.

Jeg ønsker å være litt konkret, og vil gjerne spørre statsråden om hvor raskt han ser for seg at denne omtalte utredningen kan være klar. Jeg regner også med at spørsmålet om en viss statlig deltakelse i slike rørprosjekter som det er snakk om til Grenland, må være avklart. På hvilken måte og i hvilken størrelsesorden ser statsråden for seg at det er aktuelt for staten å delta? Som sagt, litt konkret, men som en forutseende statsråd tipper jeg at han har noen tanker om det.

Statsråd Einar Steensnæs: Den tråden som går gjennom innstillingen, fargela jeg bevisst rød i et forfengelig håp om at vi også kunne inkludere Arbeiderpartiet i den. Det mener jeg oppriktig, for det er en god del retorikk her – jeg må vel få lov til å si det. Ved siden av det er det også en noe forskjellig tilnærming til hvordan vi gjennomfører dette, men ikke i ønsket om å ta gassen i bruk – der er det en bred enighet i Stortinget, som ikke inkluderer alle på alle punkter, men som likevel er veldig viktig.

Så har Inger S. Enger i sin replikk en invitasjon til meg om å antyde noe om hvilken beløpsstørrelse jeg anser for å være rimelig for å komme i mål med dette. Det er mange ulike komponenter som må vurderes i denne sammenheng. Industrien må selvfølgelig også delta, og jeg ser for meg at det her er ulike typer premisser som må spilles inn. Men jeg legger vekt på å klarlegge disse premissene på en slik måte at Stortinget kan bli stående overfor helt klare valg i dette.

Når det gjelder tiden og framdriften, har Stortinget selv gitt klare beskjeder til Regjeringa om framdriften, og det vil jeg forholde meg til. Jeg vil likevel ikke legge skjul på at med de vedtakene som gjøres her i dag, har departementet fått en betydelig utfordring med hensyn til å kunne takle parallelle prosesser samtidig, og hver prosess er i seg selv veldig tidkrevende og av stort omfang. Jeg skal likevel, med respekt for Stortinget, gjøre hva jeg kan for å levere en tilbakemelding som gir et godt grunnlag for en beslutning.

Ranveig Frøiland (A): Å ta i bruk gassen innanlands dreier seg mykje om infrastruktur. Dei fleste som har snakka om dette, meiner at staten må ta del i den infrastrukturen, ja, til og med statsministeren har sagt det på møtet i Telemark. Då er det at Arbeidarpartiet seier at ja, det må til. Vi vil laga eit selskap der staten skal ta del, og så har vi antyda eit visst tal milliardar kroner som skal til for dette i ei stortingsmelding. Då snakkar vi om eigenkapital i dette selskapet. Og statsråden veit like godt som

alle oss andre at det er under streken-pengar vi snakkar om, så å bringa inn handlingsregelen i dette synest eg er å gå for langt. Statsråden må lesa merknadene til Arbeidarpartiet i innstillinga som beskriv korleis dette er. Der seier vi sjølv sagt at når det konkrete vedtaket om eit selskap skal gjerast, når statsråden kjem tilbake igjen til det, skal alle summar og tal vera på plass. Men den jobben treng ein ikkje å gjera i to trinn, slik som det vert gjort her, for dersom regjeringspartia vil seia ja til statleg selskap, ja til infrastruktur, kunne ein berre gått i gang med det arbeidet som statsråden no seier skal gjerast.

Eg har to konkrete spørsmål til statsråden.

Det er ikkje noko mål å bruka meir gass innanlands, seier SV, og det er det regjeringspartia baserer semja si på. Er statsråden einig i det?

Det andre spørsmålet: Statoil held på å greia ut moglegheita for å byggja eit energiverk på Mongstad. Dei vil senda inn søknad om det i juli i år. Eg ber slett ikkje om at statsråden skal sakshandsama denne søknaden her, men eg ber statsråden bekrefte at ein eventuell søknad skal handsamast etter lover og reglar som er vedtekne av Stortinget, og ikkje etter Sem-erklæringa. Det vil eg ha svar på.

Statsråd Einar Steensnæs: Staten må delta i medfinansiering av infrastruktur, sier Ranveig Frøiland. Det er også gjentatt av andre her, og det blir presentert på en slik måte at det virker som om det er en ny posisjon som Stortinget tar. Jeg har da lyst til å understreke og minne om at det faktisk står i gassmeldingen. Det har vært Regjeringens posisjon alltid. Og det statsministeren sa i Grenland, og det andre statsråder har sagt andre steder, bekrefter bare at det har vært Regjeringens intensjon og strategi hele veien.

Når det så gjelder måten dette skal gjøres på, har altså Regjeringen foreslått at dette skulle legges til Enova, og Stortinget mener at dette skal legges inn i et eget infrastrukturselskap. Det tar jeg til etterretning. Men inntil dette selskapet er etablert, antar jeg at Enova kan forvalte de pengene. Når spørsmålet om infrastrukturselskapet er behandlet av Stortinget og det er etablert, vil det selskapet ta over.

Så vil jeg bare si til dette med under streken-penger – og det burde være unødvendig: De 3 milliardene som går til infrastrukturselskapet pluss den egenkapitalen som innovasjonsselskapet skal ha, som skal gi en avkastning på 250 mill. kr, la oss si at det blir 4 milliarder kr. Da har en 7 milliarder kr, og ganger en det med 4 pst. – for en skaver av Petroleumsfondet og kan altså ikke bruke dette under handlingsregelen – får en raskt 280 eller 300 mill. kr som ikke kan brukes på sykehjem, for å si det slik, som ikke kan brukes på utdanning, som ikke kan brukes på infrastruktur på andre områder. Altså: Vi må være realistiske i forhold til hva dette betyr også økonomisk, siden det nå er sagt så enkelt og så uproblematisk at dette er penger som ikke berører andre områder. Det gjør det.

Så til kompromisset med SV. De har inngått et kompromiss, og de har også måttet strekke seg. Målet for Re-

gjeringen står fast og blir bekreftet av Stortinget i dag. Det blir brukt mer gass innenlands.

Og helt til slutt: Når det gjelder Mongstad, kan jeg si meg helt enig med Ranveig Frøiland, selv om jeg gjerne skulle ønske at Sem-erklæringen var grunnlaget for Stortingets beslutning.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Synnøve Konglevoll (A): St.meld. nr. 9 består av to deler. Del I handler om innenlands bruk av gass, del II handler om grønne sertifikater, og jeg vil starte med det siste.

Enkelt sagt handler grønne sertifikater om at miljøvennlig eller grønn energi utstyres med en merkelapp eller et sertifikat, som igjen utløser en høyere pris. I et obligatorisk system pålegges alle kjøpere av energi å kjøpe en viss andel grønn energi, det kan være 5 pst., 10 pst., eller det kan være 16,7 pst., for den saks skyld. Hvor stor andelen skal være, må besluttes politisk. Og hva som skal godkjennes som grønn energi, må også være noe vi må avgjøre gjennom politiske beslutninger, enten det blir et nasjonalt system eller det blir et internasjonalt system.

I praksis blir det vanskelig for Ola og Kari å bestemme og organisere dette sjøl. I praksis vil jobben med å sikre at en viss andel er grønn energi, naturlig bli overlatt til det selskapet man kjøper energi hos. Kjøper man f.eks. energien sin hos Troms Kraft, og andelen sertifikater er vedtatt til 10 pst., må Troms Kraft Marked sørge for at de har i sitt register grønne sertifikater som tilsvarer 10 pst. av det de selger ut.

Gjennom dette systemet vil vi få utløst en langsiktig og langt større satsing på miljøvennlig energi enn det vi kan håpe på med en støtteordning over statsbudsjettet. Og – og dette er et meget viktig og – det er ikke sikkert at prisen til husholdningene vil bli høyere totalt sett.

Grunnen til det er at med dagens liberaliserte kraftmarked er det prisen på den dyreste strømmen som bestemmer strømprisen.

Nå vil den dyreste energien, vel å merke hvis den er miljøvennlig, operere i en klasse for seg, og vil ikke være med og sette prisen for den energien som allerede produseres til en langt lavere pris.

Poenget er: Grønne sertifikater er en markeds mekanisme, men det er også en måte å styre markedet på for å nå et felles mål: å produsere mer fornybar energi.

Vi har et stort potensial for ny fornybar energi i Norge. Econ har på oppdrag for Enviro Energi ASA utarbeidet en rapport som ser på samfunnsmessige effekter av økt satsing på vind og vannkraft. Rapporten anslår at en utbygging av vindkraft og opprusting av vannkraft og utbygging av småskalavannkraft kan utvides med totalt 15 TWh fram til 2012 på en realistisk måte. En slik utbygging vil være et vesentlig bidrag til kraftbalansen og vil utløse investeringer i størrelsesordenen 35 milliarder kr og 4 000 årsverk i anleggsfasen. Gjennom å innføre grønne sertifikater kan vi legge til rette for en slik utvikling, dersom vi ønsker det.

Arbeiderpartiet mener at en offensiv politikk i forhold til innføring av grønne sertifikater er god energipolitikk, det er god miljøpolitikk, og det er god distriktpolitikk.

Arbeiderpartiet ville primært at Stortinget allerede nå skulle vedta 1. januar 2005 som innføringsdato for et pliktig grønt sertifikatmarked. Det burde være mulig; i Sverige skal det innføres før sommeren. Når vi så ikke fikk flertall for det, er vi likevel glad for at vi gjennom arbeidet med denne meldinga har fått Regjeringa til å gå noen skritt lenger enn den gjør i meldinga, og at Stortinget i dag skal vedta at Regjeringa må legge fram en konkret sak så snart som mulig, og senest våren 2004.

Vi er også glad for at Regjeringa i denne sammenhengen skal vurdere om varme skal inkluderes. Vi er nemlig sterke tilhengere av utbygging av bioenergi, og mener det er nødvendig at vi får på plass ordninger som sikrer utbygging av bioenergi. Også her er det et stort potensial.

La meg så kort si litt om noen punkter knyttet til del I om innenlands bruk av gass:

Flere har i dag snakket om hydrogensamfunnet, og det er faktisk slik at hydrogenteknologien er her allerede. Den 6. mars kunne vi f.eks. se på nyhetene at Norge sendte av gårde den første kommersielle hydrogenstasjonen til Island. Komiteen støtter i merknads form at det etableres et større nasjonalt hydrogenprogram, men jeg synes det er skuffende at det så langt bare er Arbeiderpartiet som faktisk vil stemme for det. Det samme gjelder elektrifisering. Flertallet sier mye positivt, og det er bra, men når det gjelder å sette i gang med å utarbeide handlingsplan for elektrifisering som et viktig bidrag for å nå våre klimaforpliktelser, er det bare Arbeiderpartiet og SV som støtter det i innstillingen.

Gasskraftverk har også blitt et tema i behandlingen av denne saken. Jeg er imot bygging av konvensjonelle gasskraftverk fordi de vil forurense gjennom å slippe ut store mengder CO₂. Jeg mener vi må pålegge utbyggere CO₂-håndtering, og vil i voteringen stemme mot forslag nr. 1.

Øyvind Halleraker (H): Den enorme ressursen som gassreservene i Nordsjøen representerer, utgjør et stort verdiskapingspotensial for Norge de neste 100 år. Derfor er det gledelig at vi har en regjering som tar dette på alvor og gjennom denne meldingen peker på de muligheter som ligger i innenlands anvendelse av naturgassen. Både når det gjelder å oppfylle våre internasjonale miljøforpliktelser og når det gjelder nasjonal verdiskaping, er dette viktig.

Naturgass gir vesentlige utslippsreduksjoner med hensyn til NO_x, særlig i transportsektoren. Dessuten oppnås reduksjoner i CO₂-utslipp når olje erstattes med naturgass. I transportsektoren er det derfor gledelig at gassbussatsingen videreføres i de byene der dette er kommet godt i gang. I f.eks. Bergen vil dette bety 80 busser på gass, noe som representerer en stor forbedring av luftkvaliteten i byen. Jeg vil gjerne gi honnør til byen og fylkeskommunen for at de sammen med staten har gjort dette miljøøftet til glede for byens innbyggere.

Høyre lanserte i sin tid begrepet gassvegen. Det var gassferjer på kyststamvegen som var utgangspunktet. Nå er det på tide å realisere visjonen. Denne meldingen og flertallets uttrykkelige vilje markerer et gjennombrudd for satsing på gassferjer. 10 pst. av de totale NO_x-utslipp fra hele ferjesektoren skjer på sambandet Halhjem-Sandvikvåg sør for Bergen, som for øvrig også er det største i landet.

Stortinget fatter i dag vedtak som kan sikre finansiering og fornuftig anskaffelse av tre gassferjer i dette sambandet. Også på Boknafjorden nord for Stavanger er det stor ferjetrafikk. Komiteen har merket seg at det er planer og behov for to gassferjer også her, og støtter dette. Samlet vil dette bidra til betydelig reduksjon av utslipp, som vil bety moderne ferjeforbindelser inntil disse en gang kan erstattes med en ferjefri vei.

Begge disse ferjesambandene, som for øvrig binder sammen en region med nærmere 1 million mennesker og et eksportrettet næringsliv, ligger gunstig til med hensyn til fyllestasjoner for fartøyene. Flertallet er også enig i at staten må bidra for å få et distribusjonsnett fram til fyllestasjonene på plass. Både Kårstø og Kollsnes ligger i denne sammenheng gunstig til. Flertallet kommer med dette selskapene som har planer klare for gassferjer, konkret i møte.

Men merkostnaden med gassmotor er betydelig. Derfor er det neppe aktuelt med gassmotorer annet enn i forbindelse med nybyggingen. Nærskipsfarten står for den største delen av NO_x-utslippene i landet, og dersom vi skal nå våre forpliktelser i henhold til Göteborg-protokollen, er det derfor viktig at vi setter inn tiltak også i den eksisterende flåten. Dette kan gjøres langt billigere enn i nybygg, men også med store utslippsreduksjoner ved hjelp av ombygging, montering av katalysatorer og andre tiltak.

Stortinget fatter i dag et enstemmig vedtak om å fortsette forskning på dette feltet og iverksette tiltak, slik tiltaksanalysen som Sjøfartsdirektoratet har utarbeidet for Miljøverndepartementet, viser.

Alt i alt vil denne gassatsingen innen ferjesektoren og tiltaksprogrammet for eksisterende fartøy bringe oss langt på vei mot målet om en totalreduksjon på 62 000 tonn NO_x, slik Göteborg-protokollen forplikter oss til. Dette er svært gledelig, så her er det ingen grunn til nøling for noen av de involverte.

Øyvind Korsberg (FrP): Representanten Halleraker nevnte i sitt innlegg at Høyre hadde tatt initiativ til den såkalte gassveien. Det er åpenbart at partiet Høyre har kjørt i grøfta da de skulle kjøre på den veien.

Ett av temaene i dagens debatt har vært bruk av gass til strømproduksjon. Det ønsker Fremskrittspartiet og muligens i teorien Arbeiderpartiet. Arbeiderpartiet vil bygge gasskraftverk, men bare i festtaler. Når Arbeiderpartiet fastholder sin klimapolitikk, medfører det en effektiv stopper for bygging av gasskraftverk. Heller reduksjon eller fjerning av norsk industri og norske industriarbeidsplasser, siden utslippene skal være innenfor de rammer som Norge er forpliktet til å holde.

Beregninger som er gjort, tilsier at prosessindustrien kan redusere klimautslipp tilsvarende 1,24 millioner tonn CO₂ for en pris under 400 kr pr. tonn CO₂, som tilsvarer kostnadene ved dagens CO₂-håndteringsteknologi. Stoltenberg og Arbeiderpartiets krav vil medføre utslippstiltak med kostnader langt over 400 kr pr. tonn CO₂. Da kan Stoltenberg gjerne like godt kreve CO₂-håndtering. Fremskrittspartiet mener ny næringsaktivitet må motta nye kvoter. Når Regjeringen forutsetter at norske utslippsreduksjoner ikke skal foretas ved at norsk industri flytter utenlands, må det motsatte være tilfellet: Dersom utflytting av industri medfører at kvotene inndras, må tilflytting av ny industri medføre at nye kvoter utstedes.

Bygging av nye gasskraftverk i Norge framfor i utlandet må ikke straffes. Vi ser her konsekvensene av en dogmatisk miljøpolitikk. Arbeiderpartiet ønsker å slå politisk mynt på klimapolitikken. Ulempen for Arbeiderpartiet er at den går på tvers av Arbeiderpartiets energipolitikk, og da er spørsmålet: Hva velger egentlig Arbeiderpartiet? Her har Arbeiderpartiet et betydelig forklaringsproblem, og det er et problem som Arbeiderpartiet ikke kan stikke under stol, og siden representanten Brustad ikke kunne forklare dette i sitt svar på min replikk til henne, håper jeg iallfall at noen andre i Arbeiderpartiet kan forklare partiets politikk.

Norsk gassbasert industri og norske gasskraftverk skal ikke under noen omstendigheter underlegges strengere rammebetingelser enn konkurrentene i EØS-området. Dersom norske myndigheter mot formodning innfører særnorske symbolpolitiske virkemiddel, må det etter min mening være en selvfølge at også myndighetene dekker ekstrakostnadene ved dette.

Jeg viser til at energisituasjonen i den siste tiden har vist at det er et stort behov for økt kraftproduksjon i Norge, og at det må legges til rette for at gasskraftverk kan bygges, slik at vi i framtiden kan unngå tilsvarende situasjon i kraftmarkedet som den som har vært denne vinteren. Ved framtidige konsesjoner må det også legges større vekt på de mulighetene vi har til å utnytte spillvarme fra kraftverkene i industriell sammenheng.

Men det viktigste for framtiden vil være at Arbeiderpartiet synliggjør sin politikk når det gjelder bygging av gasskraftverk, med tanke på den klimapolitikken som partiet har tatt til ordet for tidligere. Jeg vil igjen gjerne oppfordre Arbeiderpartiet til å komme med en forklaring på hvordan dette henger sammen.

Rolf Terje Klungland (A): La meg begynne med å oppfordre representanten Korsberg til å lese Arbeiderpartiets merknader i innstillingen. Formodentlig er han i stand til det, og da vil han få en veldig god klargjøring i forhold til hva Arbeiderpartiet står for. Hvis ikke vil ikke jeg bruke denne dyrebare tiden til å prøve å forklare ham det her, men jeg skal prøve i prosessen ute på gangen i ettertid.

Jeg vil starte mitt innlegg med å si at det er grunn til å være kjempeglad for den milliardinvesteringen som på tross av Regjeringens politikk har kommet Hydro Poly-

mers i Grenland til gode. Det viser at det fortsatt finnes noen sosialdemokratiske strukturer igjen i samfunnet.

Men la meg videre være snar til å si at i dag er det også den eneste industrigleden som vi har. I vinter har strømprisene vært rekordhøye. I den tiden Bondevik II-regjeringen har hatt makten, har vi fått 75 nye arbeidsløse hver dag, og ledigheten stiger i industrien. På toppen av det har Regjeringen sammen med Fremskrittspartiet redusert ledighetstrygden, svekket arbeidsmiljøloven og kuttet i distriktsvirkemidlene for oppretting av nye arbeidsplasser.

Innstillingen som vi nå behandler, er et sørgelig kapittel i norsk energi- og industrihistorie. Forlikskameratene, bestående av regjeringspartiene og SV, vil i dag fatte vedtak om at ingenting nytt skal skje i offentlig regi for at vi skal kunne ta mer av gassressursene våre i bruk i Norge. Arbeiderpartiet mener at tiden er inne for å føre en offensiv industri- og energipolitikk. Ledighetstillene og strømprisene det norske folk opplevde i vinter, taler for seg selv.

Det virker som om regjeringspartiene ikke vil eller ikke evner å ta situasjonen innover seg, på tross av signalene som er i samfunnet. Regjeringen fører en la skurepolitikk, der de er mer opptatt av festtaler enn av resultater.

Det beste resultatet jeg kunne oppnå, sa komiteens leder fra Grenland og Kristelig Folkeparti til avisene da forliket var inngått. Det sa han på tross av at han noen uker i forveien stod på torget i Porsgrunn og lovet gass til Grenland. Jeg lurer på om industrien, fagbevegelsen og ikke minst det fakkeltøget som komiteen møtte i Porsgrunn, er fornøyd med den utsettelsen man i dag er med på?

Regjeringspartiene hadde mulighet til å samarbeide med Arbeiderpartiet for å få til en mer offensiv politikk for å ta gassen i bruk, for å skape ny industri og for å skape utvikling. De hadde muligheten til å være framtidsrettede. Vi rakte ut hånden for å sikre industrien og miljøet en utvikling og en framtid i Norge. I stedet valgte regjeringspartiene SV – et parti som bare har én hensikt med det forliket de har inngått, og som har kommet fram her i dag, nemlig å hindre at man tar gassen i bruk i Norge.

I løpet av våren skal olje- og energiministeren legge fram forslag om gassrør til England. Det neste vil bli at han legger fram forslag om å legge kabler til England – kabler som koster opp mot 10 milliarder kr, og som strømkundene må betale. Energinasjonen Norge skal altså først produsere gassen, så føre den til England, for så å importere strøm tilbake til Norge. At dette er god industri- og energipolitikk, får de skjønne de som kan.

Forlikskameratene har valgt tafatthet, og det skjer altså i en tid da vi opplever at industriarbeidsplasser går tapt hver dag og mange bedrifter sliter. Å utvikle industri som kan videreføre gassen, handler om verdiskaping, det handler om industriutvikling og det handler om arbeidsplasser. Til siste slutt handler det faktisk også om utvikling av velferdssamfunnet.

Det er jo gjennom industriutvikling at våre forgjengere har skapt det samfunnet som vi lever i i dag. Nå var

(Klungland)

det vår tur. Jeg skjønner godt at spesielt Høyre-folk, som f.eks. de i Vest Agder, reagerer på resultatet som nå foreligger. Høyre var partiet som hevdet at de skulle få fart på verdiskapingen. Nå er det på tide med et internt oppgjør.

Michael Momyr (H): Behandlingen av gassmeldingen viser at Regjeringen har fått flertall for en politikk for å utnytte mer av naturgassen til verdiskaping innenlands. Det er en viktig industriell satsing og kan bringe økt verdiskaping til Fastlands-Norge og være med på å sikre arbeidsplasser rundt omkring i distriktene. Industrien har vist stor interesse for å ta i bruk naturgassen til innenlandsk produksjon.

Jeg vil her peke på miljøet i Trøndelag. Her er det stor interesse for å ta gassen i bruk, og det er mange spennende prosjekter. Industrikraft Midt-Norge arbeider med planer om et gasstyrt kraftvarmeverk på Skogn. I planene deres inngår en gassrørledning fra Tjeldbergodden til Skogn. Prosjektet var berammet med oppstart i 2005, men sommeren 2002 ble det utsatt på grunn av økonomi- en i prosjektet.

I Trondheim har det i tilknytning til teknologimiljøet vokst frem et sterkt gasskompetansemiljø. En vellykket satsing på bruk av gass i Norge betinger et samarbeid mellom de ulike aktørene. Jeg slutter meg derfor til Regjeringens syn om at Enova skal søke å få etablert et konstruktivt samarbeid med disse miljøene. Et slikt samarbeid vil bety utveksling av ideer og erfaringer og vil kunne bidra til kompetanseheving hos alle parter. Miljøer der private aktører har tatt initiativ til å etablere operative innovasjonsmiljøer, vil være en viktig ressurs å utnytte for å få kraft i satsingen på økt bruk av gass. I Trondheim finnes kompetente teknologimiljøer med lang erfaring og bred kontaktflate mot næringslivet. Jeg er derfor glad for at regjeringspartiene og SV har inngått et forlik som innebærer en offensiv satsing for å legge forholdene til rette for økt bruk av gass.

Forliket er også godt mottatt i Trøndelag. Adresseavisen skriver i sin lederartikkel sist lørdag:

«Det som nå har skjedd er Sem-erklæringen omsatt i praktisk politikk og forliket er et nødvendig korrektiv til Frp og Ap som har foreslått å bruke milliardbeløp til gassrør uten engang å utrede konsekvensene av en slik formidabel investering.»

Avisen skriver videre:

«Rett nok bekrefter vedtaket at fremdriften av et gasskraftverk i Skogn blir ganske annerledes enn det de mest aggressive utbyggerne ønsker. Mange kunne selvsagt ha ønsket seg en annen utvikling hva dette angår enn det som er blitt prosjektet til del. Men det kan være grunn til å minne om at det tross alt er økonomi som har ligget til grunn for at planer er forblitt planer. Det kan verken Ap eller Frp vedta noe som helst om. Derfor tangerer det mot politisk uredelighet når det nå antydes fra opposisjonen at det er snakk om *fortsatt* «trenering». Det forliket dreier seg om befinner seg på en ganske annen banehalvdel enn bygging av gass-

kraftverk på Skogn. Det er snakk om en overordnet og påkrevet kvalitetssikring.»

Det er helt riktig det avisen sier: Det er manglende økonomi og ikke manglende offentlig vilje som er årsak til at kraftvarmeverket på Skogn ennå ikke er bygd. Så snart det blir økonomi i dette prosjektet, er jeg sikker på at utbyggingen vil komme i gang. Derfor er jeg bekymret når Arbeiderpartiet nå truer med å flytte konsesjoner fra Industrikraft Midt-Norge dersom det ikke blir bygd i nærmeste fremtid. Når jeg hører Arbeiderpartiet i dag, frykter jeg på Trøndelags vegne at Arbeiderpartiet vil flytte konsesjoner fra Industrikraft Midt-Norge for å bygge et gasskraftverk i Grenland, for å få økonomi i et eventuelt gassrør dit. Det vil i så fall være meget alvorlig for Trøndelag.

Det er tradisjon her i landet for at Høyre og Arbeiderpartiet i store industripolitiske saker bruker å finne sammen i brede forlik, slik vi f.eks. gjorde i forbindelse med delprivatiseringen av Statoil. Derfor er det nytt og trist at Arbeiderpartiet stiller seg utenfor denne prosessen for å prioritere egne partipolitiske markeringer.

Heidi Sørensen (SV): Jeg fant «Jordens Tilstand 2003» fra Worldwatch Institute i postkassen min i går. Der så jeg at styrelederen, Øystein Dahle, skrev i innledningen til den norske utgaven at det vi til stadighet ser, er at når næringsinteresser kolliderer med miljøhensyn, må miljøhensynene vike.

Jeg er kjempeglad for å kunne si til Øystein Dahle og til Worldwatch Institute at i denne innstillingen er ikke dette tilfellet. I denne innstillingen prøver flertallet å skape en grønn næringsutvikling, en næringsutvikling som er robust og bærekraftig også i forhold til de miljøkrav vi vil møte i framtiden, en næringsutvikling som også går ut på å utvikle framtidens miljøteknologi.

Det står i kontrast til dem som blankt ønsker en stortstilt tradisjonell bruk av gass i Norge. En slik tradisjonell bruk av gass vil utelukkende øke klimautslippene og dermed gjøre det enda vanskeligere å løse de store klimautfordringene vi står overfor.

SV har i denne debatten blitt beskyldt for å være det eneste partiet som ikke er for bruk av gass i Norge. Jeg tror det beror på at man ikke hører spesielt godt etter. Men la meg presisere: Det er riktig at vi synes det er et dårlig mål at man skal bruke mest mulig gass i Norge. Vi synes det riktige målet må være at vi skal ha mest mulig verdiskaping og størst mulig miljøgevinst pr. kubikkmeter gass vi bruker. Å ha et volummål er meningsløst. Det er ikke noen politisk kamp i Norge for at vi skal bruke mest mulig olje, er det vel? Det er heller ikke noen politisk kamp i Norge for at vi skal bruke mest mulig strøm. Det er verdiskapingen vi kan få ut av råstoffet, og miljøgevinstene vi kan få av det, som er interessant, ikke volumet.

På 1970-tallet fikk Arbeiderpartiet det for seg at vi brukte for lite strøm i Norge. Da var det om å gjøre å få strøm ut, slik at folk brukte enda mer strøm. Da sa man til Husbanken at man ikke skulle gi lån til bygging av hus med pipe, for da var folk nødt til å bruke strøm til opp-

varming. Det var kanskje ikke så lurt – ser vi i ettertid. Da lærte vi at det var ikke volumet av bruken av strøm som skapte verdier, det var noe helt annet. Slik er vi også nødt til å tenke når det gjelder gassen. Vi må få til mest mulig verdiskapning og størst mulig miljøgevinst ut av den gassen vi har. Volum i seg selv er ikke noen målsetting, det er hva vi kan bruke gassen til.

Så er det også slik at tradisjonell bruk av gass ikke skaper veldig mange nye arbeidsplasser. En nylig utført undersøkelse fra California, som har mye tradisjonell bruk av gass, viser at satsing på nye fornybare energikilder vil skape fire ganger så mange arbeidsplasser som det en fortsatt satsing på tradisjonell gasskraft vil gjøre. Der må vi også se sammenhengene, og se at miljø-, klima-, gass- og oljepolitikken i Norge må henge sammen hvis vi skal være troverdige.

Jeg registrerte at representanten Brustad har harselert over den satsingen som skjer på Enova, og at det ikke blir noen gassatsing hvis det fortsatt skal skje i regi av Enova. Det gjør meg ikke primært bekymret for gassatsingen, for den er jeg sikker på at flertallet i dette stortinget klarer å ta vare på, men hvis representanten Brustad mener at dette også gjelder bioenergi, vind og alle de andre tingene som vi har forvaltet gjennom Enova, håper jeg at man kan oppklare at det ikke er tilfellet.

Min største bekymring i forbindelse med energi- og klimadebatten for øvrig, er at vi kan stå i en situasjon hvor vi ikke har en ratifisert klimaavtale. Den største politiske oppgaven nå er å sørge for at et tilstrekkelig antall land underskriver klimaprotokollen, så vi har et internasjonalt regelverk. Det er meget sårbart for tiden. Det er ironisk nok slik at hvis Russland og Putin nå ikke ratifiserer klimaavtalen, har vi ikke en gyldig avtale, og det vil være en vanskelig situasjon, også for Norge.

I n g e L ø n n i n g hadde her overtatt presidentplassen.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Torsdag den 20. februar i år var ein stor merkedag i Telemark. Da gjekk nemleg over 6 000 menneske i fakkeltog for å krevje gass til Grenland. Demonstrasjonen gjekk under plakaten «Tenn ei flamme for Grenland». Lat meg seie det slik at det blei eit brennande og flammande engasjement. Over 6 000 menneske ville vise energi- og miljøkomiteen på Stortinget og heile landet at dei var opptekne av arbeidsplassar og av å utvikle industrien i Grenland og i Noreg.

Det er sjeldan at det skjer ei slik storstilt mønstring av folk i dag. I tillegg blir gasskravet støtta av alle ordførarane i Telemark og fleire organisasjonar utanfor industrien. Maken til offensivt engasjement skal ein leite lenge etter.

Utfordringa for norsk industri, og særskilt Grenlandområdet, er stor. Dagens mangel på industripolitikk resulterer i oppseiingar og stor arbeidsløyse. Det er på mange måtar eit paradoks at samfunnet brukar over 8 milliardar kr i året til dagpensar og venteløn i staden for til ei offensiv industrisatsing. Derfor er det så viktig å ta gassen i bruk i industriell samanheng for å leggje grunn-

lag for langsiktige industriarbeidsplassar. Dette skal sjølv sagt skje innanfor våre internasjonale klimaforpliktingar og andre internasjonale miljøavtaler.

Gass er eit råstoff som er lite bruka innanlands. Derfor må det vere eit mål for alle å ta i bruk meir av denne skatten som ligg ute på sokkelen – ikkje berre i industrielle prosessar, men også til energiformål og som råstoff i nye produkt. Derfor er det så viktig å etablere eit innovasjonsselskap så fort som råd er for å forske på innanlands bruk av naturgass og finne løysingar for hydrogen som energiberar.

I Grenland-området har me mange store bedrifter som er heilt avhengige av at ein får til ny og lønsam verksemd dersom bedriftene skal utvikle seg og vere konkurransedyktige. I tillegg står kanskje Grenland for det mest kompetente fagmiljøet i Noreg når det gjeld prosessindustrien. Grenland har infrastruktur, erfaring og folk som passar perfekt til ei satsing på å utnytte gassressursane i havet. Landet treng gass, og det ville vere heilt feil å ikkje ta vare på og bruke dei gåvene som naturen har gitt oss. Det norske folk har ein stor eigarskap i desse naturressursane. For desse eigardelane ønskjer me arbeidsplassar, me ønskjer utviklingsmoglegheiter og framtidsoptimisme no.

Dette handlar ikkje berre om å ta vare på arbeidsplassane, sjølv om det er viktig. Like mykje handlar dette om å utvikle kompetanse og produksjon som kan sikre landet også etter at oljeressursane tek slutt. Eg vil minne om at det også er store miljøgevinstar å hente ved å utvikle gassteknologien.

- Dei tre store hovudpunkta for Telemark er
- etablering av eit innovasjonsselskap for miljøvenleg energiteknologi
 - at staten gjennom eit statleg selskap bidreg med finansiering av infrastruktur for transport av gass
 - bygging av gassrør til Grenland

Sjølv om det er eit stort fleirtal for desse prinsippa i Stortinget, kan eg ikkje sjå at denne saka er tent med fleire utgreiingar no før vedtak kan bli fatta. Dette er å skrive frå seg ansvaret for framtida til norsk industri og stillingsvegring i ei vanskeleg politisk sak. Regjeringspartia, SV og Senterpartiet viser nok ein gong at dei ikkje tek dette ansvaret.

Ei utsetjing no vil innebere eit tilbakeslag i arbeidet med å skape ein ny industriell epoke basert på bruk av naturgass. Derfor meiner Arbeidarpartiet at det er avgjerande å gjere desse prinsippvedtaka i dag.

Eg registrerte at representanten Rahm sa i sitt innlegg at han ville ta Grenlands utfordringar på alvor. Ja, han har moglegheit til å gjere det – han har moglegheita til å gjere det i dag. Innlegget hans var gjennomsyra av mange fine ord, men svært lite handling. Dersom Kristeleg Folkeparti verkeleg ville ta utfordringa på alvor, kunne dei ha funne løysinga saman med Arbeidarpartiet i dag.

Kari Lise Holmberg (H): Som telemarking med fast bopel i Grenland er jeg svært fornøyd med at framtidig bruk av gass nå er satt ettertrykkelig på dagsordenen. De påviste gassressurser på sokkelen gjør Norge til en gass-

produsent de neste 50-100 år. I gassmeldingen som vi i dag behandler, loves det at man skal bidra med tilskudd til utbygging av infrastruktur for naturgass. Men Regjeringen innser i meldingen at det er vanskelig å overlate til markedet å bygge ut infrastrukturen. Komiteen følger godt opp ved at et bredt flertall sier at staten må bidra aktivt.

Jeg er glad for at statens ansvar for infrastrukturen både understrekes og forsterkes i flertallets innstilling. Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og SV – og nå med støtte av Senterpartiet – har avklart at staten skal bidra finansielt med etablering av infrastruktur for transport av gass. Det er faktisk ikke noe «om og men». Flertallet ber Regjeringen konkret utrede alternative løsninger for hvordan gass kan føres fram til aktuelle innenlandske brukere. Det gjelder både rørtraseer, LNG-anlegg og CNG-anlegg. Så snart det lar seg gjøre, men senest i løpet av våren 2004, skal Regjeringen komme tilbake til Stortinget med vurderinger av følgende:

- hvordan gassen kan distribueres fra ilandføringsstedene
- ulike finansieringsformer med statlig deltakelse
- lønnsomhetsbetraktninger

Jeg må tilstå at jeg stiller meg noe hoderystende til den stormfulle og defensive argumentasjonen som Arbeiderpartiet fører mot flertallsvedtaket, ikke bare i forhold til debatten her i dag, men spesielt i forhold til mediene i Telemark. Saksordfører Sylvia Brustad har vært flittig sitert og avbildet. I Varden den 22. mars avviser hun alle tilnærmelser. Den som trodde på et bredt stortingsforlik i gassaken, må tro om igjen. I Varden den 25. mars har hun fått overskriften «Verken gassledning eller senter». Det er ikke måte på elendighet og svartmaling. Telemark Arbeiderpartis Gunn Olsen er heller ikke mye finslipt i sine uttalelser. Hun bruker uttrykk som «svik» og «bløffer», og da siterer jeg fra TA 22. mars.

Jeg kan forstå at Arbeiderpartiet er skuffet over ikke å ha fått flertall for sitt forslag. Partiet skal ha ros for å ha vist sterk vilje til satsing. De har stått på for industrien i Grenland. Men det er forunderlig at partiet førte debatten på villspor i siste runde ved å fokusere så hardt på bygging av gasskraftverk. Det forundrer meg også at partiet ikke greier å vise vilje til noe kompromiss. Det virker som om det beste for dem har blitt det godes fiende. I stedet for å se konstruktivt på de sterke signalene og de store mulighetene som ligger i flertallsinnstillingen, velger partiet å gå i skyttergravene. Jeg håper Arbeiderpartiet i fortsettelsen vil velge en annen strategi, og det tror jeg etter Sylvia Brustads innlegg her tidligere i dag, hvor hun sa at Arbeiderpartiet «vil fortsatt være pådriverne». Så jeg tror at Arbeiderpartiet vil ta den konstruktive tonen igjen. For det er ikke lenge til saken skal tilbake til Stortinget, og forhåpentligvis kan det bli før våren 2004. Industrien ønsker sterkt en så rask behandling som mulig, og industrien trenger avklaring.

For Telemark og Grenland er forliket av stor betydning. Det er en god plattform og mange skritt nærmere en gassrørledning. Ønsket om en utredningsfase burde ikke komme overraskende på noen. Vi behandler i dag en

startingsmelding. Dette er ikke en budsjettbehandling. Dessuten er meldingen en komplisert sak, som berører både energipolitikk, miljø-, finans- og industripolitikk. Ingen burde stusse ved at viktige sider utredes før man gjør endelig vedtak. Selv industrien erkjenner at utredningen ikke behøver å føre til noen utsettelse.

Det er viktige prinsipper som blir slått fast gjennom denne behandlingen. Gassen skal brukes til industriell verdiskaping, med staten som langsiktig investor i infrastruktur. Og våtgass er inkludert i de temaene som skal utredes videre. Infrastruktur betraktes som en grunnlagsinvestering på lik linje med utbygging av vei og jernbane.

Dette er bra for Grenland. Jeg er glad for at ledende politikere på tvers av partier så klart har uttrykt at Grenland anses for å være det mest naturlige sted å begynne. Norges største industriklynge med 5 000 ansatte ligger i et område med 100 000 mennesker. Prosessindustrien står for 6 pst. av Norges industrieksport. I dag står industrien ved et veiskille. Uten aktiv videreutvikling vil den forvitte. Grunlaget må legges for ny verdiskaping. 6 000 mennesker har tent en flamme for Grenland.

Øyvind Korsberg (FrP): Jeg vil bare benytte anledningen til igjen å få lov til å stille et spørsmål jeg har stilt til Arbeiderpartiet, som jeg ikke har fått svar på ennå, nemlig hvordan man skal få til bygging av gasskraftverk uten å øke CO₂-utslippene nasjonalt sett. Representanten Klungland bad meg lese merknadene i innstillingen. Det har jeg gjort før denne debatten, det har jeg gjort under debatten, og jeg er ikke blitt noe særlig klokere, dvs. man registrerer jo at det ikke er alle medlemmer av Arbeiderpartiet i energi- og miljøfraksjonen som er enige i egen politikk. Men det jeg kan anbefale representanten Klungland, er å lese merknadene i forbindelse med klimameldingen. Det er sikkert både interessant og lærerikt å lese sine egne merknader. Og hvis det er slik at Arbeiderpartiet støtter bygging av gasskraftverk, hvorfor kan man ikke da støtte vårt forslag, nr. 10? Det vil jeg gjerne ha et svar på – jeg har ennå ikke fått svar på dette. For å sitere Telemarksavisa 20. mars:

«Det viktige er ikke om vi bygger ett, to eller ti gasskraftverk, men at utslippene er innenfor de rammene vi har forpliktet oss til å holde.»

Det er Stoltenberg som sier det. Da vil jeg gjerne vite om noen i de forskjellige fraksjonene i Arbeiderpartiet kan forklare meg: Hva slags politikk er det som gjelder for Arbeiderpartiet? Er det klimameldingen, eller er det denne gassmeldingen vi behandler nå? Det tror jeg er viktig å få avklart, så det ikke bare blir et spill for galleriet, et spill for velgerne og festtaler, som Arbeiderpartiet holder på med i denne saken. Jeg vil gjerne vite hva slags politikk Arbeiderpartiet har på dette området.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg vil overlata til representanten Brustad å svara på desse spørsmåla, og begynna med å seia at eg møtte debatten om bruk av gass i Noreg for om lag 15 år sidan. Allereie då var frustrasjonen stor på Karmøy i Rogaland. Dei hadde hatt eit gass-

røyr over øya i mange år, men det var ikkje mogleg å få bruka gassen på Karmøy. Det var vanskeleg å få heilt tak i kvar motstanden låg. Det vart sjølvsagt argumentert med at det ikkje var kommersielt lønsamt. I tillegg var nok ikkje iveren særleg stor frå oljeselskapa etter å skapa konkurranse til olja, trass i at det allereie då var problem med omsyn til leveringstryggleiken for straum, eit problem som har auka kraftig, og at miljøargumenta stod i kø i høve til å nytta noko av all den gassen me produserte i Noreg.

I dag er me komne noko lenger. Mange av bedriftene, m.a. på Karmøy, nyttar gass i staden for olje og diesel. Det er bra. Men jammen har det gått seint. Framleis nyttar me ikkje meir enn ca. 1 pst. av produksjonen innanlands.

Så var det å vona at den meldinga som me handsamar i dag, gav satsinga eit lyft. Det er diverre ikkje tilfellet. Sosialistisk Venstreparti gjev Regjeringa fleirtal nærast for ein venta og sjå-politikk. Det er synd. Miljøargumenta har ikkje vorte dårlegare. I tillegg har me eit underskot på kraft, som me må finna løysingar på.

Likevel er det vurderingar og utgreiingar som er medisinen frå fleirtalet i dag. Og her vert det beste det godes fiende: Fleirtalet vil berre satsa på å få gasskraft med CO₂-handtering. Det kjem kanskje om 15 år. Andre gasskraftverk vil dei ikkje ha no. I mellomtida skal me senda gassen til m.a. Tyskland og Nederland, som etter kvart vil produsera straum av han. I år med underskot på kraft her i landet, antakeleg dei fleste åra framover, kan me så importera kraft frå desse landa, produsert av norsk gass. Det er meir tungvint, det er mindre miljøvenleg, og det er meiningslaust. Og det fører til at det er desse landa som får dei arbeidsplassane og den verdiskapinga me kunne ha fått, og som me så sårt treng her i landet.

Endå verre er det at den straumen me importerer, framleis i stor grad vil vera kolbasert og ikkje basert på norsk gass. Men dette er altså Regjeringa og SV sitt alternativ. Mange har etterlyst industripartiet Høgre i dag. Eg vil spørja: Kvar er miljøpartiet SV?

Alternativet er å gje bygging og drift av gasskraftverk i Noreg no dei same vilkåra som i andre EØS-land. Alt anna er uforståeleg for meg. Det er òg uforståeleg for folk utanfor dette landet, m.a. i Tyskland, der satsing på gass og gasskraftverk er ei viktig sak for venstresida. Så me bør medverka aktivt, i fyrste omgang til å få eit røyr til Grenland-området for å tilretteleggja for bruk av gass der, seinare til andre område.

Transport står for store miljøutslepp og gjev mykje forureining, m.a. CO₂, NO_x og svevestøv. Det siste er også viktig, særleg i byane. Innan samferdsle er bruk av gass eit godt alternativ. Dette gjeld særleg for buss- og ferjedrift. For å få det til må det leggjast betre til rette enn i dag:

- Det må gjevast fritak for CO₂-avgift, noko eit fleirtal støttar.
- Ein må bruka gassbussar i fleire byar, noko eit mindretal – Arbeidarpartiet, Framstegspartiet og Senterpartiet – står bak.

- Det må gjevast statleg støtte til gassbussar og investeringsstøtte til kjøp av bussar og fyllestasjonar i ein introduksjonsfase, slik Arbeidarpartiet går inn for.
- Det må gjevast støtte til bygging av gassferjer, og konsesjonsperioden for ferjereiarlaga må utvidast monaleg der ein går over til gassferjer, slik Arbeidarpartiet går inn for.

Det var underleg for meg å lesa Skogsholm sitt svar på ein interpellasjon frå representanten Jan Sahl om dette for nær eitt år sidan. Argumentasjonen for bruk av gassferjer er vag, og konklusjonen er at ho vil vurdera det undervegs. Det er ikkje særleg offensivt, spør du meg. Eg har vorte fortalt at med overgang til gassferjer i Boknafjordsambandet ville reduksjonen i utsleppet vera like stor som om ein tok vekk all busstransport i Rogaland. Så her er det altså mykje å henta.

Det er trist at fleirtalet ikkje er meir offensivt. Med Arbeidarpartiet sine framlegg ville vårt lokale ferjereiarlag investert i gassferjer. Men det krev noko fleirtalet ikkje står bak – tilstrekkeleg lang konsesjonsperiode og eventuelt statleg støtte.

Det vert spanande å følgja utviklinga av eit kompetansesenter for sluttbrukarteknologi på Haugalandet. Her er det mykje kompetanse, som har vore der lenge.

Elles er det underleg at Regjeringa, med svært aktiv støtte frå SV, er så negativ til det gassprosjektet Lyse står bak i Rogaland. Etter vår vurdering vil bruk av gass vera eit alternativ til olje, ikkje til vasskraft. Det er Arbeidarpartiet for.

Leif Frode Onarheim (H): Denne debatten har hatt en høy intensitet, og det har kommet ganske sterke utfall. For en som i et tidligere liv har vært vant til å bli overvåket av markedsføringslovens kontrollører, er det tydelig at det ikke er helt det samme som gjelder her, de samme krav til nøyaktighet. Men kanskje er det bra at standpunktene er klare og ikke egnet til å misforstå. Jeg har nok også en gang fått et manuskript i hånden hvor det i marginen stod «svakt argument, hev stemmen». Noen holder et gjennomgående veldig høyt stemmenivå i denne debatten.

Representanten Klungland hadde et sørgmodig innlegg. Det minnet meg litt om en forfatter som har vært nokså mye fremme i den senere tid. Det var en trist dag for industrien. Det var trist for miljøet. Det var trist for de arbeidsledige. Det var trist for verdiskapingen. Det er litt trist også for Arbeiderpartiet, fordi man hadde kunnet påvirke ganske mye ved å gå inn i en bedre dialog med regjeringspartiene på et tidlig tidspunkt.

Representanten Vaksdal hadde et innlegg som jeg hadde tenkt å angripe, men jeg har kommet til at han har i grunnen rett. Han sa at det går mange år før vi har fått gassen i land. Det er faktisk slik at disse rørene er ikke noen hyllevere på Rimi. Det er ganske komplisert å få lagt dem, så det tar litt tid. Det tror jeg vi må regne med. Det som er mitt håp, er at det ikke skal ta noe lengre tid med den vei vi velger – med bedre utredninger. Det er en litt tryggere vei enn det som ligger i mindretallsforslaget.

Men jeg har større tiltro til mine kolleger i Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet enn de har til regjeringspartiene. For hva er det vi slåss om i dag? I realiteten er det to alternativer. Det ene alternativet er at man oppretter et selskap som må gjøre en rekke utredninger, og ta opp med Regjeringen, med departementet, hvordan man skal komme videre. Det andre alternativet er at Regjeringen gjør disse tingene sammen med industrien og kommer tilbake til Stortinget med hvordan man skal få dette gjort. I begge tilfeller må det utredes. Og la meg få lov å si lite grann om hva vi er usikre på. La meg ta Grenland som eksempel, siden det er kommet lengst. Begge måter å vurdere på må finne frem til hvor stort røret bør være. Skal det være et kombirør, eller bare for tørrgass? Hvor skal vi eventuelt ta våtgassen? Hva vil et rør koste? Er Polen-alternativet fortsatt aktuelt i en viss grad? Hvilken trasé må vi velge, både teknologisk og økonomisk, for å få dette bra? Hvor mye skal staten bidra med? Kan vi finne muligheter til å få tilsvarende industrisatsinger i Østfold? Kan vi eventuelt gjøre noe i Sverige? Alt dette er spørsmål som må besvares på en eller annen måte. Spørsmålet er bare hvordan vi skal komme frem og få tilstrekkelig gode svar før vi tar beslutninger om store investeringer.

Det er blitt sagt at meldingen var ganske vassen. Jeg vil ikke stå inne for et slikt uttrykk. Men på den annen side kan man si at nå har stortingsflertallet flyttet noen merkestener, man har vært mer aggressiv enn meldingen, nettopp for å få fokusert en del punkter, komme raskere frem til noen konklusjoner. Derfor er det så viktig at vi har den flertallsmerknaden om at man skal utrede og komme tilbake til Stortinget så raskt som mulig og med en knapp tidsfrist.

Det er jo ikke slik at det er bare regjeringspartiene som ønsker å sette ned komiteer. Det settes ned en komite med stort flertall når det gjelder hydrogen, og det er nettopp for å være sikker på at vi gjør de riktige tingene.

Hvorfor flytter bedrifter? Er det fordi de ikke har fått gass? Det er klart at noen ville hatt glede av å ha gass allerede nå, men det er ikke derfor de flytter. Grunnen til at de flytter, er at de generelle betingelsene har vært for dårlige en lang periode, ikke minst fordi man har fått store skatteøkninger i perioder. Man har gjort alt vanskelig, bedriftsetablering har vært komplisert. Det er man heldigvis nå enige om at man skal forsøke å forenkle.

I sum har vi fått en del gode intensjoner i denne meldingen. Jeg tror at man skal kunne komme videre ganske raskt. Jeg er veldig opptatt av det. Jeg er også opptatt av at vi skal få en god infrastruktur. Alle er enige i at gass til innenlands bruk vil gi viktige vekstimpulser. Vi ønsker altså en raskest mulig oppstart. Det vil være ønskelig om Arbeiderpartiet subsidiært kunne støtte det flertallet som nå er etablert, ikke fordi de behøver å være enig i alt, men fordi man skal ha tilstrekkelig press, hvis de er engstelige for trenering, på at dette virkelig blir utredet på en ordentlig måte og lagt frem for Stortinget, slik at vi kan ta de viktige beslutningene for norsk næringsliv, for norsk industri.

Ranveig Frøiland (A): Regjeringa seier at naturgass i større grad skal takast i bruk til innanlandsk verdiskaping. Dette er Arbeidarpartiet heilt einig i, og vi såg fram til at regjeringspartia la føringar for dette i innstillinga.

Men innstillinga viser ikkje veg når det gjeld verdiskaping, ikkje nokon veg heller for bruk av gass til industrien, anna enn at ting skal utgreiast igjen, og liten vilje til bruk av gass i transportsektoren. Dette synest eg er trist. Om ikkje stemmeleiet mitt skal brukast for noko, trur eg at eg skal klara å argumentera for at eg synest det er trist, og eg reknar med at representantar frå andre parti respekterer argument.

Eg veit at Høgre vil bruka meir gass innanlands. Det har dei fortalt meg mange gonger, og det trudde eg faktisk at òg Kristeleg Folkeparti ville. Men slik ser det ikkje ut.

Representanten frå SV sa tidlegare i debatten i dag at auka bruk av gass ikkje er noko mål i seg sjølv. Vi har høyrte det utdjupa seinare i dag, men eg er likevel heilt ueinig i det. For det er eit mål for oss i Arbeidarpartiet å bruka litt meir enn 1 pst, og det er det vi snakkar om i dag. Litt meir innanlandsk bruk av gass meiner vi er eit mål.

Men det er dei som ikkje vil bruka gass, regjeringspartia har gått til forlik med. SV sa vidare at det var meiningslaut å bruka så mange statlege midlar på infrastruktur. Eg er ueinig med SV, men det er ingen grunn til å kritisera dei, for dei har sagt det same i alle år, så lenge eg har vore på Stortinget. Men det som er nytt, er at Høgre er med på dette. Eg er overraska over at regjeringspartia ikkje vil gjera det som er mogleg for å skapa nye industriarbeidsplassar. Det er heilt rett, det vert ikkje i morgon. Det vert ikkje om eit år, men det er vi som må leggja grunnlaget for at det kan verta om nokre år, òg bruk av meir gass i transportsektoren og bruk av gass til straum.

Kraftsituasjonen er no slik at vi brukar meir straum produsert på sterkt forureinande kolfyrte anlegg i Danmark. Vi brukar meir for kvart år som går, trass i at ein sver på at vi skal satsa meir på fornybar energi. Vi er nøyde til å ta eit politisk ansvar for å få produksjonen av straum meir i samsvar med forbruket. I siste nummer av Energi seier alle politiske parti at no må politikarane ta eit grep.

Onarheim frå Høgre seier at difor må vi gå inn for statleg investeringsstøtte til gasskraftverk. Eg veit ikkje om statsråden er einig i det, men det kunne vore interessant å få vita.

Når statsråden står her og seier at det er gjeve konseksjonar for tre gasskraftverk, men ein byggjer ikkje, saknar eg eit politisk initiativ frå statsråden. Kva vil statsråden gjera for å spørja både dei som har konsesjon for bygging av gasskraftverk, og dei andre store regionale kraftverka om kva dei kan gjera for å byggja ut meir kraft, for å gjera meir for å rusta opp dei gamle kraftverka? Kva skal til? Ein må ta eit initiativ for å få bygd ut meir, for å få til meir produksjon som står i forhold til forbruket.

Statoil vil byggja eit nytt energiverk på Mongstad, med større utnytting av varme, og det vil føra til reduserte totale klimautslepp. Dette må få konsesjon – og det er iallfall ikkje Sem-erklæringa, det har vi slått fast her i dag, som skal leggjast til grunn for vurderinga, slik det er skapt eit inntrykk av tidlegare.

I Hordaland har vi vore veldig opptekne av å bruka meir gass innanlands. Vi har utval som har arbeidd for dette. I førre perioden valde vi til og med to stykker frå Hordaland-benken til å jobba mot departementa for å få til å bruka meir gass. Det var Oddvard Nilsen, som i dag er parlamentarisk leiar i Høgre, og eg. Vi gjekk frå departement til departement, både når det galdt gassferjer og når det galdt bussar i Hordaland, og vi var veldig einige om at vi må få fleire gassdrivne bussar og gassferjer til ferjesambandet Halhjem–Sandvikvåg. Difor er eg utruleg overraska i dag over at Høgre ikkje vil vera med på å stemma på det forslaget som Arbeidarpartiet foreslår. Ein skal gjera vurderingar igjen av tiltaksordningar for bygging av gassferjer. Men vi treng ikkje fleire vurderingar. Vi må seia ja til tilskot og lengre konsesjonstid.

Så det er trist for Hordaland òg. Det har vore mykje snakk om Grenland i dag. Eg må seia at eg vert overraska over Ingmar Ljones, som seier at no er det moglegheiter til å gjera meir både med bussane i Bergen og med ferjene. Ja, det er mogleg, dersom ein stemmer for det konkrete forslaget. Ein treng ikkje å utgreia dette meir. Det er gode resultat for bussane i Bergen, og vi veit og har sett at NO_x-utsleppa vert mindre om ein får gassferjer.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Det er inntegnet 14 deltakere. Det vil si at vi på minuttet skulle være ferdig kl. 15. Hvis representantene har god disiplin i forhold til taletiden, skulle det være realistisk å være ferdig innen vi bryter forhandlingene kl. 15.

Sigbjørn Molvik (SV): For Telemark, og for Grenland-området spesielt, er det knyttet store forventninger til Stortingets behandling av denne saken, og det er lett å forstå.

Industrien i Grenland har gjennom de siste årene mistet svært mange arbeidsplasser. Samtidig er Grenland det området i Norge der gass i relativt stor skala blir utnyttet som råstoff til industriell produksjon og verdiskaping. Mange frykter nå at disse arbeidsplassene kan stå i fare dersom industrien ikke blir sikret en forutsigbar og sikker råstoffleveranse. Dette er også kommet tydelig til uttrykk gjennom et sterkt folkelig engasjement for denne saken, og det tar SV på ramme alvor. Det er nettopp også derfor SVs engasjement har hatt som mål å sikre disse arbeidsplassene og utvikle dem videre innenfor de rammen som Norges klimaforpliktelser setter. Det er dette som er grunnen til at SV har inngått dette forliket med regjeringspartiene om å få på plass et skikkelig, gjennomarbeidet grunnlag for å kunne ta de riktige beslutningene, som nettopp skal sikre og videreutvikle verdiskaping og arbeidsplasser.

Forliket og de utredningene som skal gjøres, dreier seg altså ikke om hvorvidt staten skal bidra til å sikre arbeidsplassene, men på hvilken måte dette skal skje. Det er også slått fast i forliket at et innovasjonsselskap for bruk av gass skal lokaliseres til Grenland, nettopp for å nyttiggjøre seg den høye kompetansen på dette området som allerede fins i regionen. Også når det gjelder vannbåren varme, er det interessante prosjekter i Grenland, bygd på spillvarme fra industri.

Det er videre slått fast at Regjeringa skal bidra til prosjektet «Grønn Hydrogen» på Notodden skal videreføres. Dette er eksempler på at SV gjennom dette forliket har bidratt til å sikre flertall for gode løsninger for Grenland og Telemark. Det er også verdt å merke seg at mange av dem som gjennom mange år har arbeidet iherdig for å sikre råstofftilgangen til industrien i Grenland, har mottatt forliket mellom regjeringspartiene og SV på en positiv og konstruktiv måte. Det gjelder både Telemark Gassforum og Norsk Hydro.

Så registrerer jeg at noen mener at de utredningene som flertallet går inn for, vil bety en utsettelse av lønningene for industrien i Grenland. Det er ikke vanskelig å forstå en viss utålmodighet. Men å hevde, slik som noen har gjort i denne debatten, at dette betyr å skyve alt ut i det blå, er med respekt å melde å skyte langt over mål, og det grenser til svartmaling. Er det noe næringslivet og befolkningen i Grenland ikke trenger, er det nettopp svartmaling og overdreven pessimisme. Her er det snakk om en langsiktig satsing. Noen måneder med grundige utredninger kan umulig være det som betyr kroken på døra for disse arbeidsplassene, tvert imot. Jeg vil igjen minne om at flertallet slår fast at råstoffleveransene skal sikres, og det er det aller viktigste.

Gunn Olsen (A): For oss i Arbeiderpartiet er det nesten helt utrolig at denne stortingsmeldinga om innenlands bruk av naturgass ikke sikrer gassrørledning til Grenland. Det er lenge siden en sak som omhandler industriutvikling, har skapt så stort engasjement. Det er lenge siden et dokument har skapt så store forventninger i industrien, bl.a. i Telemark. Det er lenge siden det er tent et så stort håp om å få bevare og videreutvikle industrien i Norge. Det er lenge siden en regjering har skapt så store forventninger i en sak. Statsministeren, representanten Rahm og representanten Onarheim har bidratt til de store forventningene. Så viser det seg at dette er bare snakk, og de vil ikke være med på å investere penger i infrastrukturen nå.

I Telemark har en gassrørledning til Grenland vært på dagsordenen i mange år. Industrifylket Telemark har mistet flere tusen industriarbeidsplasser, og vi har ikke råd til å miste flere. Norge har ikke råd til å miste mer kompetanse, ei heller flere industriarbeidsplasser. Vi skal lete lenge i nyere historie for å finne en sak som samler 6 000 mennesker i fakkeltog for fortsatt å ha røyk i pipe. Folk i Telemark har vist et stort ansvar for fortsatt industriutvikling i dette landet. Grenland har kompetanse på industri. Vi er ingen miljøsvin. Ikke noe område i dette landet har tatt mer ansvar for å rydde opp i miljøet enn

det Grenland-området har. Derfor er vi heller ikke redde for å satse på et nytt industrieventyr, som kan bety utvikling for hele regionen og for hele landet.

Arbeiderpartiet har holdt fast ved sitt standpunkt om ilandføring av gass til Grenland i flere år. Vi ønsker å bruke penger på infrastruktur. Vi har ikke tro på at det kommer noen ledning uten penger fra staten. Vi er livende redde for å sende denne saken ut på en ny ørkenvandring. Vi har ventet lenge nok, vi er redde for at det blir for sent til å redde industriarbeidsplassene. Det er utrolig at Regjeringa ikke kunne være med Arbeiderpartiet i denne forpliktende saken. Det er bekymringsfullt at den heller går sammen med SV. SV er så visst ingen garantist for gass til Grenland. Det er snarere tvert imot. Og det vet regjeringspartiene godt. Det burde ha vært en gledens dag. Isteden blir det usikkerhet for framtida i Grenland.

Jeg er forundret over representanten Holmbergs angrep på meg og Arbeiderpartiet. Det kan ikke bero på annet enn dårlig samvittighet for eget fylke. Og angrep er det beste forsvar.

Ingmar Ljones (KrF): I Noreg er det til no brukt lite av gassressursane våre innanlands. Gjennom vedtak i dag vil fleirtalet leggja grunnlaget for at naturgass i vesentleg større omfang kan gjerast tilgjengeleg i heile landet.

Under arbeidet med gassmeldinga har det vore interessant å registrera den store interessa det er i store delar av landet, inklusiv Grenland, for å få høve til å bruka naturgassen. Vi har merka oss engasjementet frå Helgeland, Midt-Noreg, Vestlandet, Agder, Sørøst-Noreg med Grenland og Østfold.

Fleire stader på Vestlandet ligg det godt til rette for auka miljøvennleg bruk av naturgass. Mongstad, Kollsnes og Kårstø kan utviklast som viktige og dominerande senter for petroleumsaktivitet. Ferjefylka på Vestlandet vil gjennom denne innstillinga få eit godt grunnlag for å ta i bruk gassferjer. Selskapa som trafikkerer strekningane Halhjem–Sandvikvåg og over Boknafjorden, kan no sjå fram til å få realisert planane om å byggja gassferjer. Gassbussar skal fritakast for CO₂-avgift, og inngåtte avtalar om offentleg tilskot til innkjøp av gassbussar må følgjast opp. Orienteringa frå representanten Frøiland i tidlegare innlegg i dag var altså feil. Satsinga på gassbussar trudde eg at også Arbeiderpartiet ville stilla seg bak. Bodskapen frå mellom andre representanten Rolf Terje Klungland er, fritt sitert, at dette er ein trist dag. Ja, det meste er trist. Denne helsinga frå Arbeiderpartiet til dei som no vil satsa friskt på å bruka naturgass, må vera nedslåande.

Arbeiderpartiet kunne ha medverka til å laga eit breitt fleirtal for viktige prinsipp om industriell bruk av naturgass i Noreg. I staden har Arbeiderpartiet valt å ta omkamp på spørsmålet om bygging av konvensjonelle gasskraftverk. Eg har hatt nær kontakt og samarbeid med Arbeiderpartiet gjennom mange år, og eg kjenner ein god del av Arbeiderpartiet sin politikk. Det er difor forstemmande at Arbeiderpartiet har sett seg sjølv på sidelina i denne saka. Arbeiderpartiet og fagrørsla har kritisert fleirtalet i Stortinget fordi dei går inn for ei ny økono-

misk utgreiing. Dette vil vera ei unødig utsetjing av investering i infrastruktur, blir det hevda. Arbeiderpartiet har teke til orde for å danna eit statleg selskap med eigenkapital på 3 milliardar kr, som skal syta for utbygging av infrastruktur. Spørsmålet blir då: Meiner verkeleg Arbeiderpartiet at 3 milliardar kr er nok til å utvikla infrastruktur for bruk av naturgass i heile Noreg, eller er det berre ein liten del av landet Arbeiderpartiet vil tilgodesjå med midlar? Difor blir spørsmålet, på bakgrunn av det som blei presentert i avisa Varden 21. mars, «Brustad firer ikke en tomme»: Meiner representanten Brustad dette, eller er det likevel von om at representanten Brustad no kan vera med i eit vidare samarbeid?

Bror Yngve Rahm (KrF): Representanten Gunn Olsen gav, relatert til innlegget til Kari Lise Holmberg, uttrykk for et gammelt ordspråk der det heter at angrep er det beste forsvar. Men jeg må si at Gunn Olsen virkelig bekreftet at det er sannhet i dette, for det er nettopp det jeg føler at Gunn Olsen gjør. Hun går inn i en litt panisk forsvarsposisjon her fordi man ikke er med i et flertall, og har gått litt feil underveis på veien fram mot dette flertallet.

Jeg registrerer også relativt sterke ord – det er sjelden vi hører det fra talerstolen her – som er relativt personlig rettet. Jeg kan vanskelig forholde meg til det, fordi det ikke er en del av min terminologi i det politiske landskapet. Det er mulig at det er andre som er mer fortrolig med det. Men jeg kan leve med det, fordi jeg står så oppreist i forhold til det som nå er gjort på vegne av Norge som helhet, men også på vegne av Grenland. Vi har tatt skritt framover. Man kaller det tilbakeskritt av en eller annen merkelig årsak, når faktisk innstillingen og flertallet, innleggene i salen osv. alt sammen er konkretiseringer og forpliktelser i forhold til meldingen – det er steg framover. Det er overraskende at man da på sett og vise velger å se framskrittet som tilbakeskritt.

Så registrerer jeg at Ranveig Frøiland har vært oppe på talerstolen noen ganger, og åpenbart snakker som om hun ikke har lest innstillingen, for hun refererer til at regjeringspartiene ikke vil være med og ta medansvar for medfinansiering. Enten snakker hun mot bedre vitende, eller så har hun ikke lest det, eller så er det en form for retorikk som er ment å skulle treffe en eller annen.

Poenget her er at regjeringspartiene har vært med på å ta ansvar for ytterligere konkretiseringer. Vi fastslår både i innstillingen og i våre innlegg at staten skal være med og ta medansvar for finansieringen, og vi fastslår også at f.eks. Grenland skal bli tilført tilstrekkelige mengder gass. Allikevel er det altså noen som står opp og sier at så ikke er tilfellet.

Avslutningsvis vil jeg si at det er så mye som er trist om dagen. Klungland var inne på at dette var trist, trist, trist – jeg tror han gjentok det tre ganger. Da vil jeg gjerne få lov til å referere til hva jeg tidligere sa i et replikkordskifte: Hvis vi virkelig skal bidra til å så pessimisme i industrien, så snakker vi som representanten Klungland og andre, som nå sier at framtiden er kun mørk, og det finnes ikke lyspunkter. Da snakker man industrien ut av

Norge. Det er et stort ansvar, som også disse representantene må ta innover seg.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Industrien har uttrykt ønske om å bruke mer naturgass til innenlands produksjon. Kristelig Folkeparti synes det er flott at denne viktige naturressursen på noe sikt mer aktivt kan tas i bruk, og vi vil positivt bidra, slik at forholdene legges til rette for nettopp det. Gjennom økt bruk av naturgass innenlands kan vi bidra til å sikre og utvikle arbeidsplasser i distriktene, en utvikling som er helt nødvendig for trygge og gode lokalmiljø.

Denne ønskede industriutviklingen må skje i overensstemmelse med Kyotoprotokollen og andre internasjonale miljøforpliktelser. Vi har et soleklart ansvar for miljøet. I Kristelig Folkeparti tar vi oppfordringen fra Gro Harlem Brundtland på alvor. Vi vil bidra til en bærekraftig utvikling. Dagens debatt tyder på at Arbeiderpartiet verken har vilje eller evne til å se denne saken i et miljømessig perspektiv.

Arbeiderpartiet har hatt sin egen agenda under behandlingen av gassmeldingen. De ønsket å ta omkamp på spørsmålet om å bygge forurensende gasskraftverk. Det gikk ikke. Regjeringspartiene og SV satte en stopper for det – heldigvis.

Det er forstemmende at ikke Arbeiderpartiet tar innover seg det faktum at det først og fremst er manglende lønnsomhet som gjør at bygging av gasskraftverk ikke er blitt en realitet. Konesjonen ligger der. De som ønsker det, kan stikke spaden i jorden i morgen den dag.

Arbeiderpartiet ville også bruke milliarder av skattebetalernes penger for å bygge infrastruktur for gass, uten at man har gode planer for hvordan dette effektivt kan gjøres, og uten at man har gode utredninger av hvilke løsninger som er miljømessig forsvarlige. Det er et flertall på Stortinget som ser behovet for offentlig medvirkning i oppbygging av infrastruktur for naturgass, men regjeringspartiene og SV vil vite hvordan dette kan gjøres på den beste måten. Det var ikke Arbeiderpartiet interessert i.

Kristelig Folkeparti har gjennom forliket med SV bidratt til en framtidrettet politikk, som danner grunnlag for industriutvikling på sikt, som bygger opp under Norges miljøtroverdighet internasjonalt.

Jeg synes det i dag har vært rart å høre hvordan noen sier at det er en trist dag, og at dette er så trist og bedrøvelig som det overhodet kan gå an. Jeg synes det er grunn til å være stolt over det som har skjedd i dag. Det Arbeiderpartiet ønsket, har de ikke fått. Det miljøet trenger, får miljøet. Og det er jeg stolt over. Derfor er dette en god dag.

Oleic Thommessen (H): Høyre vil ta gassen i bruk – også i innlandet. Ja, i innlandet trenger vi også gassen, som i resten av landet – Midt-Norge og Grenland har vært nevnt. Men i alle fall: Vi vil også gjerne ha vår del når en infrastruktur bygges ut.

Når en har hørt på denne debatten, er det kanskje et annet perspektiv som slår en. For meg synes det som om

det vedtaket det nå legges opp til, brøyter vei for nye holdninger når vi tenker på energipolitikk, når vi tenker på hvordan energipolitikken skal møtes, og hvilke muligheter den gir.

Norge har store ressurser når det gjelder vannkraft og olje, og dette har selvsagt gitt sterke miljøer innenfor disse områdene. Men den lave prisen på begge disse energikildene har dessverre også gitt en viss ensidighet i måten vi har bygd ut energinæringen på. Det har på den måten vært en hemske for den forskning og utvikling som vi trenger for fremtiden når det gjelder også andre energikilder. Dette kan på lang sikt føre Norge inn i en baklause, som jeg nå føler det tas viktige grep for ikke skal skje. Jeg er glad for at statsråden tidligere i debatten har pekt på viktigheten av at Norge må få en bredere sammensatt energiportefølje, der eksempelvis også bioenergien er med. Innføring av grønne sertifikater er her et viktig grep som vi skal hilse velkommen.

Innlandet blir ofte betegnet å være i oljeskyggen. Landsdelen er imidlertid midt i solen når det gjelder kompetanse på disse områdene. Brede bygder og skog gir særlige forutsetninger for bioenergi, og kompetansen når det gjelder vannkraft, skulle være unødvendig å nevne.

Det å ta naturgassen i bruk, satse på forskning, satse på miljøperspektivet og satse på oppbygging av kompetanse innenfor denne grenen, handler om å legge nye alner til norsk energipolitikk og norsk kunnskap om energi. Dette vil kunne løsne strukturer og utløse ny vekst og fremgang for nyskaping innenfor miljøer som også er veldig viktige for vår landsdel. Dette handler ikke bare om rør til Grenland eller ikke. Det handler faktisk om vår generelle tilnærming i energipolitikken, vår vilje til å ta miljøet på alvor og vår vilje til å satse på en bred forskning og en bred nasjonal kompetanse innenfor energiområdet. Norge har berettigede ambisjoner om å være en energinasjon. Fremtidens energi i de fleste andre land enn vårt vil handle om mange energikilder. Skal Norge være i forkant, må vi ha bred kunnskap, en kunnskap som går langt utover det som har vært våre naturgitte forutsetninger på dette området.

Martin Engeset (H): Det er gledelig at et bredt flertall i Stortinget gir så klart uttrykk for at mer av naturgassen skal nyttes til verdiskaping innenlands. Den nåværende regjering er den første regjering som starter arbeidet for å bygge ut infrastruktur for bruk av gass i Norge. Arbeiderpartiet bruker mange store ord, også i denne debatten, men det er regjeringspartiene som handler.

Naturgass kan og bør benyttes på en rekke måter og til ulike formål, til direkte forbrenning til ulike formål, til elektrisitetsproduksjon, som råstoff i industrien og som drivstoff i transportsektoren – f.eks. i byområder, hvor bussene spiller en viktig rolle i kollektivtransporten. Høyre er også opptatt av behovene som petrokjemisk industri har for kostnadseffektive og stabile leveranser av våtgass.

Mange områder i landet peker seg ut for å ta en større andel av naturgassen i bruk. Flere steder på Vestlandet,

Agder-fylkene, Midt-Norge, Helgelandskysten, Grenland og Østfold er alle aktuelle steder for å bruke mer av denne viktige naturressursen. Tungindustrien i Østfold vil kunne nyttiggjøre seg gass på en god måte, enten via en avlegger fra en gassrørledning til Grenland, eller i første omgang via LNG-anlegg.

Det at et klart flertall på Stortinget sterkt ønsker at det offentlige skal delta i medfinansieringen av infrastruktur for gass, er viktig. Vi vil derimot gjennomføre en ansvarlig og grundig utredning om hvordan man skal gjøre det, og hvordan man gjør det mest effektivt. Det kan ikke være slik at man først bevilger milliarder av kroner, for så å finne ut til hva og hvordan pengene skal brukes. En forutsetning for å ta naturgassen i bruk i Norge er at det bygges ut nødvendig infrastruktur, men dette krever store investeringer, og det krever at staten deltar i disse. Det er derfor nødvendig å utrede og avklare prinsippene for statlig medfinansiering og organisering av utbygging av infrastruktur for naturgass.

Høyre mener det er en forpliktelse når vi vil bruke en så stor del av skattebetalernes penger, at vi først utreder hvordan pengene skal brukes. Vi må først få på bordet økonomien i infrastrukturprosjektene før vi bevilger penger til dette. En slik utredning vil ikke forsinke gassprosjektene. Regjeringen har fått en frist på ett år til å få de nødvendige fakta på bordet. Arbeiderpartiet satt i regjering i halvannet år uten å gjøre noe som helst for å utrede dette.

Etter å ha lest innstillingen til komiteen synes jeg det er merkelig at det er så mange og ulike flertall i denne saken – merkelig fordi den reelle avstand mellom mange av de ulike flertall er svært liten. Og dersom saksordføreren og hennes parti hadde hatt et snev av vilje til det, ville det vært mulig å bygge bro over de meningsforskjeller som tilsynelatende er til stede. Men nei. Her har det åpenbart vært et ønske om å dyrke skinnuenigheter i stedet for å komme frem til en mest mulig samlet innstilling. I mangel på offensive saker kaster nå Arbeiderpartiet seg på en bevilgningskarusell, hvor milliardene flagrer, helt uten utredninger og forarbeid, i et forsøk på å kjøpe seg oppslutning blant velgerne. Skattebetalerne har opp gjennom årene betalt milliarder i form av feilslåtte investeringer på grunn av disse feilene.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Representanten Øyvind Halleraker hadde et godt poeng tidligere i dag. Han påpekte at omvendt proporsjonalt med Arbeiderpartiets oppslutning øker populismen. Det mener jeg at denne debatten tydelig har illustrert. Og regjeringspartiene har sagt det rett ut, de klarte ikke å få til noe med Arbeiderpartiet i denne saken. Selvfølgelig er det smigrende for selvfølelsen å vite at man var førstevalget. Det burde ikke komme som noen overraskelse for Arbeiderpartiet at SV er der – de valgte å gi Regjeringen en kald skulder.

Jeg er veldig glad for at Regjeringen valgte å ta imot vår utstrakte hånd for å få til et forlik i denne saken. For det er et godt forlik, som vi er godt fornøyd med. Vi får en utredning av infrastrukturspørsmålet. Og det er ikke slik at vi har konkludert på forhånd. Vi vil se fakta på

bordet og få vurderinger både av økonomi og tekniske løsninger før vi trekker den endelige konklusjonen. Vi får også et bredt sammensatt nasjonalt hydrogenutvalg. Det har vært veldig viktig for oss. Og disse utredningene skal samordnes i tid.

Det skal utredes en statlig garantiordning for vannbåren varme. Det er viktig for å få til denne energiomleggingen, som er helt sentralt om vi skal komme videre i forhold til energipolitikken vår. Vi får innført et pliktig grønt sertifikatmarked, som er viktig for å gi økonomiske incentiver for å øke produksjonen av ny fornybar elektrisitet. Og ikke minst: Klimaforliket fra i fjor ligger fast. Bruk av gass til energiformål skal inn i kvotesystemet for klimagasser.

Det helhetlige gassforliket som SV og Regjeringen har inngått, illustrerer nok en gang at det er flertall her i salen for en god miljøpolitikk og en god klimapolitikk, når Regjeringen vil. Og det er ikke, på bakgrunn av sammensetningen i Stortinget og Regjeringens Sem-erklæring, noe flertall for en sterk satsing på konvensjonelle gasskraftverk. Det var vel heller ingen som hadde trodd at SV noensinne ville gå inn for det, heller ikke i LO-kretser eller i Arbeiderpartiet. Det er ikke fordi vi ikke unner folk arbeidsplasser, men fordi vi har en bedre oppskrift på hvordan framtidens jobber skal skapes.

Til tross for mange av innleggene fra Arbeiderpartiet her i salen i dag, velger jeg faktisk i leve i håpet. Jeg håper at vi på sikt kan få med oss Arbeiderpartiet og fagbevegelsen på å utvikle framtidens energi- og næringspolitikk, og starte omformingen av samfunnet i retning av den nødvendige økologiske bærekraften. Det er et kjempestort prosjekt, og vi trenger fagbevegelsen, vi trenger også Arbeiderpartiet – vi trenger alle til å være med på det prosjektet.

Sylvia Brustad (A): Arbeiderpartiet har hatt ett klart budskap her i dag, og det er at vi vil bruke gass, og vi vil gi det klare signalet her og nå – og det må jeg si jeg er veldig stolt over.

Denne debatten har på mange måter vært avklarende på noen punkter. Det jeg synes den har vært avklarende på, er at Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i dag vil gi et signal om at vi vil bruke gassen i Norge. SV er strålende fornøyd med å ha fått med regjeringspartiene på et forlik som innebærer: ingen garantier for infrastruktur, rør til Grenland og LNG-mottak. SV har i flere omganger gitt klart uttrykk for at de vil helst ikke, så jeg skjønner at SV er veldig fornøyd med dette.

Jeg tror også Onarheim når han sier at han gjerne vil. Og jeg tror også at dersom Onarheim hadde fått bestemt, hadde dette forliket sett annerledes ut. Men poenget er at det er også andre som tydeligvis bestemmer, og som vil i en annen retning.

Jeg reagerer litt på at noen prøver å skyve ansvaret over på oss fordi vi ikke ville være med i et forlik. Jo, vi ville være med i et forlik, men vi ville være med i et forlik som betydde at vi kunne gi noen garantier for at det ble bygd noen arbeidsplasser på bakgrunn av dette, at vi faktisk fikk byttet ut noen av de forurensende ferjene

som nå går rundt omkring, med gassferjer, og at vi også kunne gjøre noe med energisituasjonen. Det var ikke noe problem å være enig om noe og uenig om noe annet. Men det ville ikke regjeringspartiene være med på. Det er et valg som de har tatt.

Så til spørsmålet om utredninger om hva som er gjort tidligere. Det er nå om lag seks år siden Stortinget hadde en gassmelding til behandling. Vår regjering la fram en konkret handlingsplan for bruk av naturgass i Norge. Stortinget sa da at man ville ha en ny melding. Den har vi fått – mange gode visjoner, men svært lite konkret. Og jeg er ikke imponert over det forslaget Regjeringen der hadde til infrastruktur, som var å legge noen få millioner inn i Enova. Og jeg understreker: Jeg har ingenting imot Enova, det var jo Arbeiderpartiet som foreslo å opprette Enova. Men jeg er imot at de skal ta seg av infrastruktur for gass, for det betyr at det ikke vil bli noe særlig gass rundt om i Norge. Derfor ville vi ha et annet selskap, og derfor ville vi ha penger. Men la meg understreke: Alle som har vært med i denne debatten og lest innstillingen, vet at dette ikke er subsidier. Dette er penger under streken. Og når statsråden og andre her sier at dette skulle da berøre handlingsregelen osv., så er ikke det riktig. For dette er også egenkapital, og statens utgiftsside vil ikke bli berørt av dette.

Så må jeg også si mot slutten at jeg har i flere omganger vært litt overrasket over komiteleder Rahms utsagn. For det første: Han er sitert på å ha sagt at en ikke kunne oppnå noe mer enn det en har fått. Det er feil. Han og enkelte andre representanter har også prøvd å framstille det slik at grunnen til at det ikke ble et forlik, var at Jens Stoltenberg var i Grenland for en drøy uke siden og sa at Arbeiderpartiet kunne være åpent for å bygge gasskraft. Det er ingenting nytt. Og dessuten var det slik at regjeringspartiene hadde bestemt seg før Jens Stoltenberg var i Grenland. Så skyld ikke på andre, ta ansvar for det dere står for, sjøll!

Signe Øye (A): Først vil jeg på linje med mange forutgående talere fra Arbeiderpartiet beklage at et flertall i Stortinget, bestående av Høyre, Kristelig Folkeparti og SV, i dag vedtar å utsette å ta stilling til om det skal bygges gassledning til Grenland, der staten deltar gjennom medfinansiering. Det er et tilbakeslag, spesielt for industrien, en industri vi er helt avhengige av, og som har store problemer fordi konkurrentene har bedre rammebetingelser, bl.a. gjennom tilgang på naturgass. For det er ikke tvil om at en gassledning til Grenland er blant de mest effektive næringspolitiske virkemidlene vi kan sette inn for området nå. Og det er behov for virkemidler i en tid da arbeidsplasser forsvinner hver dag her i landet, bedrifter flytter ut eller legges ned. Men likevel ser det ikke ut til at Regjeringen og SV er spesielt opptatt av å få til et forpliktende vedtak nå, som ville gitt industrien et nytt løft og ny optimisme.

Gass til Grenland er en viktig førsteetappe for å forsyne det sentrale Østlandet med naturgass. Derfor er det så viktig med vedtak nå, for det haster, og flere områder venter på å ta i bruk gassen.

Har vi først fått gass til Grenland, er også mulighetene for å få gass til Østfold til stede, og også videre til Sverige. Østfold Gassforum er allerede stiftet. Det er et samarbeidsforum som består av 25 sentrale bedrifter, organisasjoner og kommuner i fylket. Østfold Gassforum arbeider for å ivareta Østfolds regionalpolitiske interesser i spørsmålet om å få tilgang til å ta i bruk gassen.

Østfold har et betydelig marked for naturgass. Store industribedrifter som bl.a. Borregaard ville samlet sett fått en mer robust konkurranseenergiforsyning med mye lavere utslipp enn i dag om naturgassen var tilgjengelig. Det ville gitt mye mindre utslipp også for andre store bedrifter som i dag bruker tungolje som energi.

Østfold Energi har foretatt en kartlegging av markedet, og et sannsynlig marked som kan realiseres raskt, er forsyning til tungindustrien i fylket. Dette startmarkedet har behov for hele 130 millioner m³ naturgass pr. år allerede. Nå kan vi se det, og behovet kan bli større.

Oppvarmingsmarkedet utenom tungindustrien, samferdsel og utvikling av nye virksomheter m.v. vil selvsagt øke markedet ytterligere, og forutsetningene for en slik utvikling er særdeles gode i Østfold, siden tungindustrien kan være ryggraden i et distribusjonssystem som også kan forsyne andre markeder.

Men vedtaket i dag gir ikke mye håp om at målet er nærmere. Det vil Arbeiderpartiet beklage.

Statsråd Einar Steensnæs: Det har vært en frisk debatt. Den har vært preget av en god del retorikk. Det skal jeg la være å kommentere. Etter hvert har vel også inntrykket av hvor posisjonene står i denne debatten, blitt mer balansert.

Det har vært framsatt anklager om utsettelse, om å svikte industrien og den type uttalelser, som gjennom debatten har blitt grundig tilbakevist.

Ranveig Frøiland sa ved innledningen av denne debatten at Arbeiderpartiet selvfølgelig vil gjennomføre de nødvendige utredningene for infrastruktur og andre oppgaver. Samtidig hevder altså Arbeiderpartiet at flertallsinnstillingen betyr en utsettelse av viktige prosjekter basert på bruk av gass. Hvilken utsettelse representerer da flertallsinnstillingen, hvis Arbeiderpartiet uansett må gjennomføre de samme prosjektene?

Jeg viser også til at industrien stort sett har sagt seg meget godt tilfreds med denne innstillingen. Det gjelder ikke minst industrien i Grenland.

Jeg vil gjenta den advarselen som også er blitt gitt tidligere i denne debatten, nemlig advarselen om å skape negative, fatalistiske holdninger til det som nå skal skje. Det er ikke slike signaler industrien trenger, og det er heller ikke slike signaler som bør gjelde i kjølvannet av denne debatten.

Jeg for min del er meget godt fornøyd med innstillingen. Jeg registrerer at ikke alle er det. La meg likevel få lov til å invitere hele Stortinget til et bredt samarbeid. Jeg vil invitere Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet til å slutte rekkene om viktige industripolitiske løft for tiden framover.

La meg si til Sylvia Brustads regnestykke når det gjelder såkalte under streken-penger: Jeg vil igjen vise til at for hver eneste krone som tas i egenkapital til slike selskaper, vil 4 pst. gå fra over streken-penger. Det er et regnestykke som en må ha med, og ikke gi et feilaktig inntrykk av hvordan de samfunnsøkonomiske forholdene slår inn.

Så vil jeg også si at denne regjeringen har avsatt nesten 80 mill. kr på inneværende års budsjett til infrastruktur. I tillegg har vi 20 mill. kr i bevilgningsfullmakter. Det er altså nærmere 100 mill. kr som står ferdig til infrastruktur. Ingen annen regjering har tilsvarende satt av penger til infrastruktur. Heller ikke min forgjenger, Olav Akselsen, klarte det. Så la det ikke være tvil om at denne regjeringen satser også på infrastruktur.

Jeg tror at når støvet legger seg etter denne debatten, kommer det etter hvert til syne et politisk landskap hvor det kan vises muligheter for samarbeid om et politisk ansvar og grep om en fornuftig, framtidsrettet og vel forankret politikk for økt bruk av gass i Norge.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Det har vært en fellesnevner i denne debatten at veldig mange uttrykker bekymring for norsk industri og for norsk distriktpolitikk. De store spørsmålene er: Hva gjør vi med bekymringen? Hva slags signaler sender vi til norsk industri? Og hva slags signaler sender vi ut i forhold til norsk distriktpolitikk?

For meg er det naturlig å være spesielt opptatt av situasjonen i mitt eget hjemfylke, Nord-Trøndelag. Jeg mener at situasjonen der er utrolig utfordrende og bør bekymre hele salen. Vi vet at Nord-Trøndelag er et landbruksavhengig fylke, som står overfor store utfordringer knyttet til omstilling som kommer som en følge av WTO-forhandlingene. Vi vet at en tredjedel av Nord-Trøndelag er innenfor det området som har redusert arbeidsgiveravgift, og som nå må forvente store krav til omstilling og utfordringer. Og vi vet at Nord-Trøndelag er typisk et fylke der småindustrien er i betydelige problemer, i form av nedleggelse, utflagging osv.

Hva er det vi kan lete etter av positive muligheter og prosjekter i et distriktsfylke som Nord-Trøndelag? Hva er det som finnes av planer som kan iverksettes for å skape optimisme? Industrikraft Midt-Norge har i samarbeid med en av sine sterke eiere, Norske Skog, planlagt en ilandføring av gass inn Trondheimsfjorden for å bygge et kraftvarmeverk på Skogn. Det igjen skal danne grunnlaget for at Norske Skog kan foreta nye investeringer i papirfabrikken på Skogn. Norske Skog sitter nå og vurderer: Hvor skal vi bygge en ny papirmaskin – milliardinvestering som det er? Jo, vi må bygge den på et sted der vi vet at vi har tilgang på ikke minst nok energi.

Det er to alternativer som Norske Skog nå grovt sett vurderer. Det er enten å bygge på Skogn i Nord-Trøndelag, eller å bygge i Østerrike. Hvorfor vurderer Norske Skog å bygge i Østerrike? Jo, der har man tilgang på norsk gass. I Østerrike har man tilgang på norsk gass, men ikke på Skogn. Derfor er det at Norske Skog, fagbevegelser, NHO, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet,

Høyre og Arbeiderpartiet alle nå går sammen i Nord-Trøndelag med krav om handling nå.

Derfor er det at nordtrønderne i dag sier at det vedtaket Stortinget fatter, er dårlig, det er ikke bra for oss. Og hvis andre mener at det er en gledens dag, så får de ikke pålegge oss som stemmer for et annet opplegg, å reise til Nord-Trøndelag og forklare at det er en gledens dag, ikke pålegge oss et problem knyttet til at vi faktisk er enig med industrien i Nord-Trøndelag og sier at dette er en trist dag.

Presidenten: Klokken er ganske straks 15. Siden det gjenstår kun fire talere – med mindre det plutselig skulle sige på en hel masse treminuttersinnlegg – vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet fortsetter utover den reglementsmessige tid, slik at vi blir ferdig med debatten i denne saken før møtet heves. – Det anses vedtatt.

Rolf Terje Klungland (A): Jeg vil benytte anledningen til å begynne med litt voksenopplæring. Og etter den debatten vi har hatt i dag, håper jeg at det er flere enn representanten Korsberg som nå lytter til det jeg skal si.

Et av de viktigste bidragene i forhold til CO₂-forpliktelsene våre framover vil være at vi greier å elektrifisere sokkelen. Et annet viktig bidrag er at vi får forskning og utvikling av gasskraftverk med CO₂-håndtering. Et tredje er at vi kan ta gassen i bruk i transportsektoren og i industrien. Og det siste og kanskje viktigste bidraget er at vi går veien mot et hydrogensamfunn. Derfor har Arbeiderpartiet en politikk som legger opp til det.

Dersom det hadde vært slik at Fremskrittspartiet hadde tatt klimaproblemene på alvor, dersom Fremskrittspartiet hadde ført en politikk som innebar at vi skulle oppfylle internasjonale avtaler og forpliktelser, og dersom Fremskrittspartiet ikke hadde ført en meningsmålingspolitikk, men en mer langsiktig, ordentlig politikk – ja da tror jeg faktisk at de også ville ha skjønnet hvor Arbeiderpartiet vil.

Jeg skjønner godt at regjeringspartiene i dag har behov for å la alle dører stå åpne. Den politiske situasjonen er slik at Regjeringen neste gang vil bli tvunget til, både i klimapolitikken og i forhold til å ta gassen i bruk, å gå til andre partier enn dem de nå har inngått forlik med. Det er grunnen til at det nå blir en utsettelse. Forliket med SV har ført til at vi har fått en utsettelse med å ta gassen i bruk i Norge istedenfor å iverksette konkrete tiltak.

Vi har brukt et titalls milliarder kroner på å legge gassrør til Europa. Jeg har ikke hørt de store protestene før vi skal bruke noen kroner på å legge dem til Norge. Jeg synes det er en merkelig retorikk når en hevder at en må utrede noe som en altså har drevet med i 30 år.

Det er godt for miljøet, sier noen om forliket. Ja, det mener jeg vi har sett i vinter, for vi har vel aldri importert mer kullkraft, gasskraft eller atomkraft enn det vi har gjort i år. Er det godt for miljøet? Er det Norges grenser som setter grensene for klimautslippene?

Kristin Halvorsen (SV): Jeg tror jeg er den partilederen som har slitt benken i denne salen mest i dag. Det

er ikke så veldig rart, for jeg er født og oppvokst i Grenland. Jeg har tilbrakt store deler av barndommen ved Gunnekleivs breidd, før det var mulig å øyne botn i den, og føler sterkt for industriutviklingen i Grenland.

Det er ganske mange ting som overrasker meg ved denne debatten. For det første overrasker det meg at ikke Arbeiderpartiet og regjeringspartiene kom oss i forkjøpet ved å inngå et forlik. For det er jo ikke akkurat slik at representanten Onarheim stråler av kjærlighet til SV når han skal forklare dette forliket. Det synes jeg er en ærlig sak, men jeg synes det er et tegn på at det er vanskelig å ta Arbeiderpartiets forslag og resonnementer i denne saken helt på alvor. Hvis viljen hadde vært til stede, tror jeg man hadde kommet mye lenger i retning av et forlik om dette. Det er det ene jeg er forundret over.

Det andre er hvor raskt debatten går over til å være en debatt om gasskraftverk, og ikke bare om ett eller to eller tre gasskraftverk, men om flest mulig gasskraftverk, med minst mulig restriksjoner. Og der er vi ved noe av debattens kjernepunkt, for vi kan ikke bygge en infrastruktur for gass som vi verken har økonomisk oversikt over eller miljøpolitisk oversikt over hva betyr.

Industrien i Grenland er ikke tjent med å være et fattigslig, lite fikenblad for noen som egentlig har en annen dagsorden, nemlig å få bygd flest mulig gasskraftverk. Industrien i Grenland har gjennomgått svære omstillinger fra den gang jeg vokste opp i Grenland-området på 1960-tallet – det som kom ut av pipene, ante vi ikke hva var, og det som kom ut i sjøen, ante vi heller ikke hva var – til en bærekraftig industri, som vi har der nå, fordi man fant det punktet, fordi miljøbevegelsen faktisk stod på, som gjorde at det nå er bærekraftig industri der.

Vi skjønner veldig godt uroen til dem som er avhengige av industriarbeidsplassene i Grenland, for hvilke investeringsbeslutninger som tas framover. Men det er altså ingen som tar investeringsbeslutninger i Grenland framover for knapper, glans, luftslott og fikenblad. Dette er investeringer som skal vare i 30, 40 eller 50 år, og det er ikke slik at noen kommersielle aktører tar dem på bakgrunn av vidløftigheter fra Arbeiderpartiet i en innstilling. Jeg har problemer med å skjønne at dette er alvorlig ment. Jeg har problemer med å forstå at 3 milliarder kr til infrastruktur i hele landet i et selskap som skal være kommersielt lønnsomt, faktisk ville gi én eneste meter gassrørledning i retning av Grenland. Tvert imot er dette en sak som grundig må gjennomarbeides økonomisk, for det er en annen sak å bruke dette til industrien. Det er SV positivt til. Men vi kan ikke gjøre det uten å ha miljømessig oversikt over konsekvensene.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg vil gjerne få lov til å gratulere Kristin Halvorsen. Sist fredag sa hun at hun var veldig godt fornøyd med Regjeringens sikkerhetspolitikk, forsvarspolitikk og stilling i forhold til Irak. I dag jubler hun over at hun har fått stoppet et konkret vedtak om å opprette et infrastrukturselskap som skal gis penger, hvor vi gjennom det vedtaket ville ha slått fast at det er en offentlig oppgave, ikke kommersielt lønnsomt, men en offentlig oppgave, å sørge for en forsvarlig infrastruktur,

altså rørledninger for gass opp til Skogn og til Grenland, og muligens senere også til Østfold. Jeg regner med at de merker seg at Kristin Halvorsen har greid å stoppe det i Grenland-området.

Men det partiet som forundrer meg, er Høyre, som nå på to helt vesentlige politikkområder, nemlig sikkerhetspolitikken og utenrikspolitikken, er i favnen til Kristin Halvorsen fra Sosialistisk Venstreparti – fra Sosialistisk Venstreparti. Det samme har altså skjedd når det gjelder industribygging og verdiskaping. Det burde være noe som ikke er helt bekvemt.

Statsråd Steensnæs inviterer alle til samarbeid. Ja, det er alltid teknikken til statsråder og statsministre fra Kristelig Folkeparti når de er trengt opp i et partipolitisk hjørne. Da inviterer de til et bredt samarbeid for å fjerne alt som heter partipolitikk mellom ulike standpunkter.

Men hvis man inviterer til samarbeid, må man være villig til å jenke seg. Det var det som skjedde nå også. Regjeringen var ikke villig til å jenke seg. Så sier representanten Onarheim at man bare må utrede mer hvor rørledningen skal ligge, og andre ting. Nei, det er ikke noe som myndigheter skal utrede. Vi må få det selskapet på plass, som selvsagt på forretningsmessig måte og på kunnskapsmåte skal finne ut traseer. Det er ikke noen politisk oppgave å tegne rørledninger på et kart, ei heller for departementet. Men å få på plass det selskapet som nettopp skal iverksette det – samtidig som det kommer et signal om at dette er en offentlig infrastrukturopp-gave, hvor pengene til rørledningen ikke nødvendigvis ses som et lønnsomt kommersielt prosjekt, for da må man se på avskrivningstider på 15 og 20 år – ser vi på som tilsvarende veibygging, for da kan man ha et perspektiv når man skal regne ut tariffen for å sende gass gjennom rørledningen, på 40, 50 og 60 år, og da får man en ganske annen pris. Den politiske beslutningen er ikke *når* vi skal ta i bruk gass innenlands, men *om* vi i dag, sammen med Arbeiderpartiet, skal fatte de reelle beslutninger, og så kan gjennomføringen av et selskap iverksettes. Det egner seg ikke for videre utredninger. Og det er skuffende at Høyre har gitt opp så viktige saker som de har gjort i den senere tid.

Presidenten: Bror Yngve Rahm har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg hadde ikke tenkt å ta ordet mer, men når Carl I. Hagen gjorde det, vil jeg gjerne få lov til å følge opp. Han anklager bl.a. Høyre for ikke å drive industripolitikk og Kristelig Folkeparti for å være trengt opp i et hjørne.

Det som jeg kan fastslå, er at de som i dag i alle fall er utenfor enhver påvirkning av energipolitikken og gasspolitikken, er Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet. Og der har de ikke satt seg ved hjelp av regjeringspartiene, men der har de satt seg selv.

Man har underveis i prosessen fram mot de konklusjoner som er trukket, distansert seg fra mulighetene for noe forlik – i den grad det var ønskelig – med regjeringsparti-

ene ved å øke den tilfeldig valgte summen fra 4 til 5 milliarder kr. Derved skapte man en distanse, man skapte en egenmarkering, men man skapte ikke industribygging. Det har vi sett før. Når Fremskrittspartiet tilfeldigvis har brukt penger på prosjekter som ikke har vært planlagt, har vi sett at dette ikke nødvendigvis gikk så bra. IT Fornebu er et eksempel på det, og vi har vært inne på FATIMA-prosjektet tidligere, hvor man anklaget daværende statsråd for ikke å ha underbygd sine byggeprosjekter godt nok og muligens vil reise riksrettssak mot Kjell Opseth. Den type industribygging vil ikke vi være med på, vi skal fundere den på en solid basis. Og i dette tilfellet har ikke Fremskrittspartiet bidratt til denne byggingen.

Marit Arnstad (Sp): Representanten Hagen sa noe riktig. Han sa at om man vil samarbeide, må man være villig til å jenke seg litt. Det gjelder ikke minst for de to partiene som i dag står i salen og klager over at de andre partiene ikke er opptatt av deres sak, nemlig Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet.

Så vidt jeg kan skjønne, har verken Arbeiderpartiet eller Fremskrittspartiet vært villige til å bevege seg en millimeter for å prøve å få til et forlik her i salen om bruk av gass. Da synes jeg det er litt merkelig at de bruker hele debatten her i dag til å anklage det flertallet som har blitt enig.

Jeg vil påstå at det Arbeiderpartiet gjør i dag, er at de ikke i det hele tatt forholder seg realpolitisk i dette spørsmålet. Det Arbeiderpartiet synes å tenke på i dag, er egenmarkeringen i forhold til eget primærstandpunkt, men uten å se på hva det er mulig å oppnå brede forlik om i Stortinget. Det synes jeg er synd, for det er klart at Senterpartiet også er av den oppfatning at det vi vedtar i dag, er viktig, og vi har flere mulige valg når det gjelder infrastruktur for gass framover. Vi kan velge rørledningssystem, eller vi kan velge kystgass basert på LNG-løsning. Men det både Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet vet, er at det ikke finnes flertall i denne salen med den regjering som nå er på plass, for å legge rørledninger uten at det settes miljøkrav knyttet til kraftproduksjon av gass. Det er bare å lese Sem-erklæringen for å se det – enkel matematikk! Da synes jeg det er merkelig at en stiller seg i en posisjon i Stortinget der en verken i forbindelse med komitebehandlingen eller i løpet av debatten har vært villig til å jenke seg overhodet, som representanten Carl I. Hagen sa, for å kunne prøve å oppnå et forlik.

Senterpartiet har i utgangspunktet ønsket å gå lenger enn det regjeringspartiene og SV gjør, i den forstand at vi har ønsket at en nå kunne ha fått en forpliktelse fra staten om å gå inn i en rørledning til Grenland, men da med den betingelse at miljøkravet når det gjelder gasskraftproduksjon, altså fjerning av CO₂, må ligge i bunnen dersom staten skal gå inn som deleier. Så langt velger ikke flertallet å gå i dag, men vi synes det er viktigere å kunne jenke seg inn mot det flertallet som finnes, og også være opptatt av tidsplanen for den videre utredning som nå skal foregå, enn å stille seg fullstendig på sidelinjen. Og

jeg synes ærlig talt det blir meningsløst når representanten Bjarne Håkon Hanssen tidligere her i dag får det til å framstå som om Nord-Trøndelag fylke var ensidig avhengig av at det ble bygd et gasskraftverk med tradisjonell gasskraftteknologi på Skogn. Så dårlig tro har ikke jeg om mitt eget fylke. Det er mange muligheter i Nord-Trøndelag til videre næringsutvikling. Jeg synes at istedenfor stadig å grave oss ned i en debatt om gasskraftverk lokalt og regionalt i Trøndelag burde vi se på noen av de mulighetene der vi kunne bli enige om å bygge videre.

Sylvia Brustad (A): I motsetning til representanten Arnstad har jeg faktisk sittet i forhandlinger om denne saken, og det som representanten Arnstad her sier, er ikke riktig.

Saken var den at regjeringspartiene ikke var interessert i å være med på noe mer enn utredninger. Det var for dårlig for oss i Arbeiderpartiet, og det samme har Carl I. Hagen bekreftet i forhold til Fremskrittspartiet. Det mener jeg faktisk at vi skal få respekt for at vi mener. Vi kunne ikke være med på et opplegg som var så dårlig og så uforpliktende som det flertallet i salen her nå går inn for. Det er ikke å jenke seg i forhold til å prøve å få fram resultater.

Så må jeg også si at jeg er noe overrasket over Kristin Halvorsen, som i sitt innlegg sier at det er vanskelig å ta Arbeiderpartiet på alvor. Vi har vært klar i denne saken fra dag én: Vi var opptatt av å skape arbeidsplasser. Industrien har gitt oss én soleklar melding, som ikke har vært til å misforstå, og det har vært at hvis vi skal slutte med å sende gassen ut av landet – i dag går 99 pst. ut av landet – må staten medvirke til infrastruktur. Det er ikke noe å utrede. Derfor har vi sagt at vi vil gi et klart signal om at det vil vi medvirke til, fordi vi er interessert i å bygge arbeidsplasser i Norge og ikke sende all denne gassen ut av landet, med det tap av arbeidsplasser som det medfører for vårt land. Det er det denne debatten dreier seg om. Og det som ligger i forliket, er meget uforpliktende, både i forhold til Grenland og i forhold til andre steder rundt om i landet. Og at SV er fornøyd med det, skjønner jeg veldig godt, for de har jo omtrent ikke vært interessert i å bruke denne gassen i vårt land i det hele tatt.

Til spørsmålet om gasskraftverk: Det er ikke noe nytt for noen i denne salen at Arbeiderpartiet også er opptatt av å bygge gasskraftverk. Vi mener det er uakseptabelt når både industrien og mange forbrukere i Norge i dag betaler altfor høye strømregninger fordi energinasjonen Norge har stilt seg i en situasjon hvor vi ikke greier å produsere nok kraft. I stedet importerer vi mye kull- og atomkraft.

Men saken var jo den at det var fint mulig å være enige om infrastruktur og allikevel være uenige om gasskraftverk. Jeg må si jeg reagerer når noen partier her – fordi Arbeiderpartiet nå, som før, har vært opptatt av gasskraftverk – forsøker å skape det inntrykk at det er det som forkludrer et forlik. Vi har sagt helt klart fra at det viktigste for oss i denne saken er å få på plass en

infrastruktur som gjør at vi kan bygge arbeidsplasser. Det er det det haster mest med. Og så har vi også sagt at det heller ikke er noen ulykke om vi får noen gasskraftverk. Men det har ikke vært avgjørende for oss i denne saken.

Og når Bror Yngve Rahm står og harselerer som han gjør, og sier at vi bare har noen tilfeldige summer, vil jeg si at statsminister Bondevik tok til orde for omtrent det samme beløpet da han var på besøk i Telemark. Og hvis det er tilfeldige summer – ja vel. Men poenget er at vi ønsker rør til Grenland, og vi ønsker infrastruktur. Vi ønsker å gi et klart signal om det nå, og vi mener at det ikke er noen grunn til å utrede det i det vide og det brede, hvis man vet hva man vil. Det er ikke uansvarlighet, det er ansvarlighet, og det er å bygge landet.

Presidenten: Det melder seg nå stadig flere på listen. Hvis det blir særlig mange flere, må vi overveie å fortsette debatten i kveldsmøtet kl. 18.

De som er inntegnet, er Carl I. Hagen, Kristin Halvorsen, Jon Lilletun og Marit Arnstad.

Carl I. Hagen (FrP): Først til Bror Yngve Rahm, som fikk seg til å sammenligne dette med en veiutbygging som var grundig utredet og vurdert, og som hadde vært gjennom hele prosessen og blitt fremlagt for Stortinget, som da godkjente den. Det var den prosessen Onarheim snakket om her. Den var ferdig da FATIMA-bevilgningen og de planene gikk igjennom her i huset, og som så ble dobbelt så dyrt. Det er ikke noe rart at vi reagerer. Men det var faktisk et veiprojekt. Det var ikke et selskap som skal sørge for infrastruktur.

For meg er det altså ikke avgjørende om disse rørledningene koster 3, 4 eller 5 milliarder kr. Jeg ser på det som omplassering av realkapital. Vi bytter ut noen aksjer i Coca-Cola og Philip Morris med en rørledning som kan legge grunnlaget for en del arbeidsplasser, som eventuelt også kan legge grunnlaget for kraftproduksjon, og som kan være med på å bygge landet, akkurat slik som vi bygger veier, basert på om det er trafikk. Her vet vi trafikkmengden. Her vet vi at den kan utnyttes.

Men Marit Arnstad var inne på noe interessant om flertallet i salen. Jeg vet at min partikollega, Per Sandberg, også sa noe om det før i dag. Men når vi ser på historikken, ser vi at Høyre var villig til å kaste en regjering for å få til gasskraftverk. Nå sitter Høyre i regjering og hindrer de samme gasskraftverk fordi taburettene er så mye mer interessante. Da vil enkelte begynne å spørre: Er det virkelig slik at vi må gå veien om en annen regjering for å få til en skikkelig industripolitikk, få til verdiskaping, få til en del fornuftige ting? Må Høyre bli fristilt fra den klamme hånd som de føler fra Venstre og Kristelig Folkeparti når det gjelder å føre en fornuftig industri- og verdiskapingspolitikk, energipolitikk, for ikke å snakke om sikkerhetspolitikk?

Det begynner å danne seg et mønster. Og det kan jo hende det blir slik at det til slutt er Høyres kjærlighet til å sitte i regjering som blir Regjeringens bane. Det burde Høyre tenke på når de sitter i regjering.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg skal prøve å holde en så saklig og edruelig tone som overhodet mulig.

Jeg synes kanskje at IT Fornebu-alliansen i denne saken burde jekke seg ned et par hakk, for de har nemlig tatt sjansen før når det gjelder å svi av millioner for å bygge landet. Man må altså vite hva man gjør når man investerer milliarder på milliarder av kroner, både når det gjelder økonomi, og når det gjelder miljøregnskap. Det må være utgangspunktet for oss.

Så til bruk av gass innenlands: Vi i SV er positive til bruk av gass til prosess- og industriformål. Men det er altså en forsvinnende liten del av den gassen som vi eksporterer pr. i dag, som går til prosess. Det aller meste går til energi. Og man kan selvfølgelig ikke, som både Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet vet, være garantert at en såpass stor og omfattende infrastrukturensatsing som diskuteres her nå, i neste omgang ikke vil føre til en miljøpolitikk som vi faktisk ikke kan stå for. Så enkelt er det! Det må vi ha på bordet før man begynner å investere milliarder av kroner.

Så har jeg et veldig sterkt ønske på slutten av debatten: Jeg tror at den svartmalingen som man har kommet med i forhold til situasjonen i Grenland, kan føre til at bordet fanger. Det er muligens slik at man kan skaffe seg en, to eller tre prosent ved neste valgkamp, men det er ikke det industriinvestorene i Grenland tar hensyn til når de skal ta sine beslutninger. Derfor er faktisk det som blir sagt fra denne talerstolen, ganske viktig når det gjelder framtiden for industrien i Grenland. Og det som stortingsflertallet i dag har bestemt, er at man skal utrede hvordan man kan nyttiggjøre seg gass i industrien i Grenland, og de investeringene som eventuelt godtgjøres økonomisk og miljømessig av de utredningene, skal legges fram for Stortinget. Man har egentlig et bredt flertall bak det. Derfor er min sterke oppfordring til Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet: Demp den ordbruken – det kan gå troll i ord! Innse at man faktisk har kommet noen skritt på vei når det gjelder beslutninger, og stem subsidiært for det som er flertallet! Det ville være det signalet som gikk til beslutningstakerne, som vi ikke styrer politisk, og som kunne gi noe optimisme i Grenland, istedenfor den svartmalingen som jeg dessverre har hørt i altfor mange innlegg. Det er mulig man er opptatt av Grenland, men jeg har min tvil – det må jeg si.

Jon Lilletun (KrF): Det som fekk meg til å ta ordet, var påstanden fra representanten Brustad om at statsminister Bondevik skulle ha vore i Grenland og lovt omtrent det same beløpet. Det er ikkje i samsvar med sanninga i det heile. Det statsminister Bondevik sa, var ei utfylling av det som står i gassmeldinga, nemleg at det skal vere statleg medfinansiering til infrastrukturen. Det står òg i innstillinga frå fleirtalet at slik skal det vere. Når eit fleirtal på Stortinget faktisk vedtek det, er det jo feil det saksordføraren og representantar for Framstegspartiet seier i dag, at vi går vekk frå det som er lovt om statleg medfinansiering. Det står i meldinga, statsministeren har sagt det, og eit stort fleirtal her i dag seier at vi skal ha statleg medfinansiering. Då synest eg det vert urimeleg å

framstille det som om det er det motsette som skjer her. Eg ber representanten Brustad om å seie seg lei for feilinformasjonen om kva statsministeren har sagt. Det som er realiteten, er at verken Arbeidarpartiet eller Framstegspartiet i dag har dokumentert kva for utgreiingar dei byggjer på når det gjeld det talet dei er komne opp med.

Så raljerte representanten Hagen ganske kraftig. Sanninga er at om det er nokon som har endra politikk når det gjeld statleg medverknad og bruken av statlege midlar, så er det Framstegspartiet og representanten Hagen. Eg kan finne innstilling på innstilling der ein går imot denne typen statleg sløseri, og så har ein då endra politikk. Det er lov, men den måten det vert raljert over andre på, er ganske overraskande.

Eg må seie at eg er ganske skuffa over at ein, når statsråd Steensnæs inviterer til samarbeid med fleirtalet her i dag, og med Framstegspartiet og Arbeidarpartiet, seier at det gjer ein fordi ein er trengt opp i eit hjørne. Sanninga er jo at det er eit fleirtal her i salen i dag. Ein er ikkje trengt opp i noko hjørne i det heile, og så seier ein likevel at ein ynskjer samarbeid. Dersom ein er oppteken av Grenland, av Trøndelag, av kysten og av industribygging, ja, så seier ein at det er bra å verte invitert til samarbeid: Vi er klare til å samarbeide.

Når utgreiingane er gjorde, håpar eg vi klarer å finne fram til eit breitt fleirtal som sikrar både den berekraftige utviklinga og miljøet, og som likeins sikrar arbeidsplassar og busetjing langs kysten.

Marit Arnstad (Sp): Det representanter for Arbeiderpartiet har stått på denne talerstolen og sagt i hele dag, og som Sylvia Brustad, sakenes ordfører, nå gjentar, er en forestilling om at alle andre i salen, unntatt Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, er imot bruk av gass innenlands, fordi en ikke er enig i akkurat den løsningen som Arbeiderpartiet presenterer.

Et mer feilaktig bilde kunne ikke ha blitt tegnet. Hvis en fra Arbeiderpartiets side har det som utgangspunkt, er det kanskje ikke så rart at de ikke har klart å komme til enighet med andre partier. Det er vitterlig slik at en står overfor et spørsmål og en sak der hele Stortinget er enig om at en skal øke bruken av gass innenlands. En er nær sagt hundre prosent enig om hvordan det bør skje innen transportsektoren. En er enig når det gjelder bruken av gass i forhold til ferjer, og en er også i stor grad enig om anvendelsen av gass til industriell bruk.

Det punktet en er uenig på, er bruken av gass til kraftproduksjon, og der har Arbeiderpartiet et annet synspunkt enn det de andre partiene har. Hvis Arbeiderpartiet hadde satt seg ned og foretatt en enkel matematisk prøve før de begynte å behandle denne saken, ville de sett at de ikke hadde flertall for sitt syn, i og med den regjeringskonstellasjonen og den Sem-erklæringen vi nå har. Arbeiderpartiet burde kanskje, hvis de virkelig hadde vært opptatt av industrien, og hvis de virkelig ville ha økt bruk av gass innenlands, satt seg ned og tenkt: Hvordan skal vi på dette grunnlaget klare å få til et flertall som gir økt bruk av gass innenlands? Men det gjorde ikke Arbeiderpartiet. Nei, Arbeiderpartiet fremmet noen krav, de fikk

ikke gjennomslag for de kravene, og så har de brukt dagen i dag til å fortelle at alle andre som ikke er enige i deres krav, er imot bruk av gass innenlands – en meningsløs måte å håndtere en sak på. Saken er av stor betydning for mange regioner i dette landet, og alle partier hadde vært tjent med at de hadde sett realpolitisk på saken.

En kan diskutere historikken, som representanten Carl I. Hagen gjør, men hvis en virkelig er opptatt av at en industrielt skal få til noe, basert på den innstillingen vi har her i dag, må en også forholde seg til dagens realpolitiske bilde. Det realpolitiske bildet tilsier at hvis Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet skulle ha fått til et flertall her i dag, hadde de måttet bevege seg i forhold til sitt eget standpunkt når det gjelder gass til kraftproduksjon. Det har de ikke vært villig til å gjøre, og dermed har de stilt seg innerst i et hjørne, hvor de har stått hele debatten igjennom. Det er mulig at dette kommer til å fungere godt som retorikk i den lokale valgkampen, men tjenlig i forhold til saken, i forhold til ønsket om en robust gassindustri i Norge og i forhold til ønsket om en bredest mulig politisk samling om en del mål innenfor gasspolitikken – det er det ikke!

Per Sandberg (FrP): Det var representanten Arnstad fra samme fylke som meg som fikk meg til å ta ordet. Jeg hører representanten Arnstad er veldig opptatt av enighet. Da er det jo interessant at Marit Arnstad i hvert fall ikke er enig med sitt eget parti i Nord-Trøndelag. Senterpartiet i Nord-Trøndelag støtter altså Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet i denne saken. Jeg synes det er interessant at senterpartirepresentantene som opererer og bor i fylket, har et helt annet syn enn deres egen stortingsrepresentant på hvordan en skal få til industriutvikling i Nord-Trøndelag. Det kan bli interessant sett opp mot valgkamp, osv.

Så sier representanten Arnstad at det finnes alternativ. Ja, da utfordrer jeg representanten Arnstad til å fortelle Norske Skog og Verdalskalk hvordan de skal berge konkurransen i framtiden hvis de ikke får inn gass. Nordtrønderbenken har hatt møter med alt næringsliv i Nord-Trøndelag, og de sier at det står og faller på å få gass inn Trondheimsfjorden og inn til Norske Skog, slik at de får utnyttet systemet med gassen som kommer der. Også Verdalskalk er avhengig av det, og mange andre arbeidsplasser som eksisterer i dag. Men det gir også muligheter for flere arbeidsplasser.

Alternativene som jeg tror Senterpartiet tenker på, gjelder selvfølgelig primærnæringen. Men nå vet også Senterpartiet og Marit Arnstad at sysselsettingen i primærnæringen vil gå dramatisk ned uavhengig av hva Senterpartiet måtte mene om det. Det er også en utfordring for Nord-Trøndelag. Det er ikke noe alternativ. Det er heller ikke noe alternativ å pumpe de nordtrønderiske kommunene fulle av penger, slik at de skal ansette enda flere byråkrater.

Jeg utfordrer Senterpartiet, og særlig da representanten Arnstad, til å fortelle nordtrønderne og industrien i Nord-Trøndelag hva alternativene er hvis en ikke får inn gass.

I forhold til Høyre, som i dag roser dette forliket, og til Kristelig Folkeparti, som i dag roser dette forliket, er det verdt å merke seg at SV i Nord-Trøndelag også roser dette forliket. I dag står fylkestingsrepresentant Teigen fra SV fram i Trønder-Avisa og uttaler at SV er meget fornøyd med forliket med regjeringspartiene. Og årsaken til at dette forliket er så positivt, er at det setter en endelig stopper for bygging av gasskraftverk på Skogn, hvor Norske Skog holder til. Dette har altså Høyre inngått et forlik om. Dette tror jeg faktisk blir realitetene og enden på denne saken som ligger til behandling i dag. Norske Skog vil sannsynligvis på sikt flagge ut til både Østerrike og andre land.

Presidenten: Presidenten begynner – i dette trønderoppgjøret – å skjønne dybden i uttrykket: Det skal en kule til en trønder,.

Oddvard Nilsen (H): Det kunne nok vært behov for litt edruelighet, spesielt fra representanten Carl I. Hagen.

La meg bare kort få si følgende: Det har vært en diskusjon om infrastruktur. Denne regjeringen har faktisk også bevilget penger til infrastruktur. Det er nemlig slik at det i år er bevilget 35 mill. kr til støtte til infrastruktur. Totalt er det disponert 78,7 mill. kr og gitt en tilsagnsfullmakt på 20 mill. kr. Det er altså ingen uenighet i denne sal om at man skal bruke penger på infrastruktur, men det går en grense. Jeg trodde faktisk at representanten Carl I. Hagen minnes en del prosjekter som har vært tatt på sparket i dette huset, omtrent som det som ligger her nå. Her er det snakk om 3–7 milliarder kr uten at det foreligger et fullstendig utredet prosjekt.

Jeg minnes også at representanten Carl I. Hagen og Fremskrittspartiet i tilknytning til bl.a. FATIMA-prosjektet, som flere har vært inne på, hadde en lang utredning om hvor dårlig dette var utredet. La meg også minne representanten Carl I. Hagen om at Gardermo-prosjektet startet på 4 milliarder kr og endte på 11 milliarder kr. Dette huset burde ha lært at dersom man vedtar prosjekter, er det et minimumskrav at man har utredet prosjektene, slik at man vet hva man skal medvirke til. Det har nemlig også noe med langsiktighet å gjøre. Industrien i Norge har selvsagt krav på å vite hva som ligger i dette, hvorledes de skal medvirke, og hvordan det skal utføres. Så får vi komme tilbake igjen og se på hvorledes vi skal gjøre dette.

Jeg er overbevist om at hvis man gjennomfører dette prosjektet som signalisert her, vil vi gå på et nytt prosjekt hvor man i etterkant skal forklare hva pengene er gått til. Og da er jeg overbevist om at Carl I. Hagen kommer til å være den første representanten som kritiserer Regjeringen for at prosjektet er for dårlig utredet.

Sylvia Brustad (A): Først til representanten Arnstad: Jeg har ikke sagt at alle andre partier i denne salen er imot bruk av gass. Både jeg og andre talere fra Arbeiderpartiet har forsøkt å si det vi mener, nemlig at vi synes det som ligger her fra flertallet, er for lite forpliktende i forhold til den situasjonen vi står oppe i.

Så til det som representanten Lilletun tok opp i forhold til statsministeren. Det jeg sa, var et sitat fra Varden, og jeg må selvfølgelig ta forbehold om at det er riktig. Det som står skrevet der den 15. februar, er:

«Statsminister Kjell Magne Bondevik åpner for et tre milliarder kroners spleiselag for gass til Grenland.»
Det var det jeg viste til.

Så kan jeg også berolige Lilletun med at vi har sagt at vi er for gass, og det kommer vi også til å være framover. Ut fra det som nå er sagt på sluttet av debatten, der jeg føler at enkelte partier har forsterket sitt budskap, må jeg si at jeg ser med forventning fram til den utredningen som kommer, for der skjønner jeg at det kommer til å komme mye som er bra når det gjelder gass rundt omkring i landet. Det ser jeg da med forventning fram til.

Presidenten: Marit Arnstad har hatt ordet to ganger og får 1 minutt taletid til en kort bemerkning.

Marit Arnstad (Sp): Jeg tar bare ordet kort for å gi et lite svar til representanten Sandberg.

La meg først få lov til å si at ja, det er delte meninger i Senterpartiet om gasskraftverk. Det er det i mange andre partier også. Til og med Arbeiderpartiet, som her mener at de framstår ganske unisont, har delte meninger om gasskraft. Det tror jeg vi må leve med, og Senterpartiet lever godt med det. Vi har en fornuftig diskusjon innad i partiet om det.

Når det gjelder de alternativene som finnes i forhold til Nord-Trøndelag og gass, vil jeg si at det er ett alternativ til Fremskrittspartiets alternativ, og det er å bygge en rørledning innover Trondheimsfjorden der staten går inn som deleier og bruker penger på det, men da under den betingelse at gasskraftverket forplikter seg til å fjerne CO₂-utslippene. Det er én mulighet.

Den andre muligheten som foreligger, er rett og slett at man frakter gass innover Trondheimsfjorden som LNG, en virksomhet som allerede har startet, og som både transportselskap og enkelte framsynte industrivirksomheter i Trøndelag har forberedt seg på. Det er to mulige alternativer som kunne fått gassen innover Trondheimsfjorden, til nytte og til beste for nordtrøndersk og sørtrøndersk næringsliv. Dessverre ønsker ingen av partiene, verken Arbeiderpartiet eller Fremskrittspartiet, å vurdere det, og slik blir det.

Carl I. Hagen (FrP): Representanten Oddvard Nilsen prøver å sammenligne dette med FATIMA-prosjektet. Det har jeg svart på tidligere. Det var et veiprojekt som ikke løste noen trafikale problemer. Det var mulig å komme til disse stedene uten denne tunnelen. Når det gjelder Gardermobanen, var den også meget omstridt. Det ville ha vært utmerket å ha transport til Gardermoen med busser, som har en stor del av trafikken i dag, og biler. Det var ikke nødvendig med en jernbane.

Det vi nå har, er et entydig signal fra industrien på Skogn, i Grenland og fra andre deler om at infrastruktur i form av rør må være en offentlig finansieringsoppgave eller delfinansieringsoppgave, og at man kan få det av-

(Hagen)

skrevet over veldig mange år. Det er et grunnlag for arbeidsplasser. Det anser jeg for å være noe helt annet. Vi vil derfor at det skal opprettes et selskap som skal komme i gang med planleggingen. Vi behandler ikke prosjekter i dag. Det vi behandler i dag, er å etablere et selskap som får en aksjekapital, og så må det komme tilbake. Det er dette som blir forsinket i halvannet, kanskje i to år med den måten Høyre nå utreder og utreder og utreder.

Oddvard Nilsen (H): Mitt hovedpoeng knyttet til representanten Carl I. Hagens innlegg var at Fremskrittspartiet har vært en av de fremste kritikerne av de prosjektene som har gått feil i dette huset. Det har også Høyre vært. Carl I. Hagens angrepspunkt er nemlig at prosjektene har vært for dårlig forberedt. Man har anskaffet offentlige penger, og det har vært sløsing med offentlige penger, hvis jeg ikke husker feil uttrykk, knyttet til dette. Da bør vi også ha lært av det, slik at når vi skal sette i gang prosjekter, vil vi forberede dem på en slik måte at vi har den høyeste grad av sikkerhet for at disse prosjektene er vel fundert økonomisk. Det er det dette dreier seg om. Og det skal kunne komme til nytte også når det gjelder infrastruktur. Det er ikke uenighet om at vi skal bruke

penger på infrastruktur til gass. Det er det faktisk enighet om i denne salen.

Poenget er: Hvorledes skal vi gjøre det? Hvordan skal det utføres? Hvem skal være med på dette? Hvilke prosjekter skal vi snakke om, slik at vi har størst grad – størst grad, understreker jeg – av sannsynlighet for at prosjektet går i hop? Det vil være det mest fornuftige, nettopp fordi det er en industri som skal være med på dette. De har også krav på forutsigbarhet på dette området.

Mitt hovedpoeng knyttet til Carl I. Hagens innlegg er rett og slett det poenget at det må være slik i dette huset at man ikke bruker penger og lager prosjekter, snekrer sammen ting, som skattebetalerne i dette landet i neste øyeblikk skal betale for. Det trodde jeg i utgangspunktet at Fremskrittspartiet, som et parti mot skatter og avgifter, hadde vært enig i. Men jeg registrerer at partiet har forlatt sin politikk.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1–3.

(Votering, se side 2442)

Stortinget avbryter nå sine forhandlinger, og nytt møte settes igjen kl. 18.

Møtet hevet kl. 15.40.

Møte torsdag den 27. mars kl. 18

President: K a r i L i s e H o l m b e r g

D a g s o r d e n :

Sakene på dagens kart (nr. 66)

S a k n r . 4

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åslaug Haga om bedre kontroll med matvarer og tydelig merking av hvilket land matvarene kommer fra (Innst. S. nr. 164 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:28 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt adgang til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som tegner seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Michael Momyr (H) (ordfører for saken): Utgangspunktet for den saken vi behandler i dag, er et Dokument nr. 8-forslag fra representantene Åslaug Haga og Marit Arnstad. Næringskomiteen har behandlet denne saken, og vi har enstemmig gått inn for at dokumentet skal vedlegges protokollen. Et flertall i komiteen har også gått inn for et forslag til vedtak II, som jeg føler meg trygg på at de selv vil redegjøre for.

Departementet har i skriv til komiteen, et skriv som er vedlagt saken, redegjort for de spørsmålene som komiteen har stilt. Jeg føler at de er blitt besvart på en meget betryggende måte. Vi har gode internasjonale avtaler som ivaretar matsikkerhet og opprinnelsesmerking.

Jeg har lyst til å nevne at forslagsstillerne i sitt forslag tok utgangspunkt i en meget kjedelig episode der nederlandske egg ble ommerket og omsatt som om de var norske. Det er en helt klart lovstridig aktivitet, og det er naturligvis også i strid med det lovverket vi har i dag. Derfor er det ikke først og fremst snakk om endring av lover og regelverk, men om håndheving av disse.

Jeg ser fram til at vi får en ny matlov som koordinerer de lover vi har, og gjør lovverket enda bedre for å oppnå det som vi er enige om, opprinnelsesmerking og mattrygghet. Det er flere lover i dag som vil bli sett på i den sammenheng, og det vil gi forbrukerne og kontrollapparatet en bedre mulighet for å utøve den kontrollen som vi skal ha med matvarer.

Grethe Fossli (A): Det er flere grunner til at vi i Arbeiderpartiet støtter forslaget fra forslagsstillerne om en nasjonal strategi for opprinnelsesmerking av matvarer. Et

godt argument finner vi også i brev fra statsråd Sponheim til komiteen. Det står:

«Dagens bestemmelser gis oss betydelig beskyttelse mot villedning, selv om de kan bli bedre. Bestemmelser om merking vil bli vurdert endret. Jeg mener det er viktig at vi tar hensyn til forbrukernes ønske om bedre opprinnelsesmerking av matvarer. Det gjøres best ved at Norge, helst i samarbeid med naboland og andre land med felles syn, arbeider i internasjonale fora for at slike regler kommer inn i felles internasjonale standarder.»

Det er vi enig i. Men for at det skal kunne gå, må man fra Norges side ha en egen strategi for hvordan man skal få inn egne syn på en matmerking. Derfor er vi med på det forslaget som SV og Senterpartiet også står bak.

Som representanten Momyr sa, er forslag til en ny matlov ute på høring, og i dette høringsdokumentet omtales også matmerking. Det er helt klart at i den omtalen i dokumentet står forbrukernes ønsker og rettigheter sentralt. Det har også vært forbrukerundersøkelser, bl.a. i de nordiske land, som viser at nettopp tydelig merking av matvarer, opprinnelseslandet for produktet osv., er viktig for forbrukerne. Man kan få inn et konglomerat av merking som igjen gjør det uforståelig for forbrukerne, og derfor er en strategi viktig i denne sammenheng. Derfor har altså vi fra Arbeiderpartiets side støttet det flertallsforslaget i innstillingen som ligger til votering.

Øystein Hedstrøm (FrP): Det er positivt at forslagsstillerne gjennom det forslag som Stortinget behandler, retter oppmerksomheten mot mattrygghet. Mattryggheten i hele verdikjeden er et viktig politisk tema i veldig mange land. Det er et faktum at de fleste bestemmelser som regulerer forholdet til trygg mat, har vi fått som et resultat av prosesser i internasjonale fora, spesielt innenfor rammen av EU-samarbeidet, men også i andre internasjonale organisasjoner.

Fra 1. januar 1999 fikk vi en utvidelse av EØS-avtalen på det veterinære området. Vi fikk en ordning som reduserte mulighetene for kontroller ved grensepasseringer med en hovedregel om kontroller på produksjonssted og mulige stikkprøvekontroller på mottakstedet. Dette har bedret forholdene for fiskerinæringen. Ordningen har fungert tilfredsstillende.

Konsekvensene av veterinæravtalen er behørig evaluert uten at det kan påvises noen forverring når det gjelder helsesituasjonen for dyr eller mennesker som følge av endrede kontrollregler. Fremskrittspartiet kan derfor ikke se hensikten med å innføre særnorske regler for kontroll av importerte matvarer.

Det arbeides kontinuerlig med å gjøre kontrollen mer effektiv innenfor rammen av internasjonale avtaler. Det bør også nevnes at det nye mattilsynet er tiltenkt en sentral rolle her. Tilsynet vil ha et bredt internasjonalt engasjement og bidra til en styrket innsats for bedre mattrygghet. Dette forholder Fremskrittspartiet seg til.

Kravet til opprinnelsesmerking av matvarer øker. En forbrukerundersøkelse viste at folk flest ønsker å vite hvor matvarene kommer fra. Opprinnelse er en viktig

opplysning for konsumentene. Dette har nok noe med trygghet å gjøre, selv om det ikke ligger noe angående trygghet i selve merkingen, fordi all mat i utgangspunktet skal være trygg.

Fra og med 15. februar i år trådte den nye forskriften om krav om opprinnelsesmerking på frukt og grønnsaker i kraft. Det er en utbredt oppfatning blant norske produsenter at det skal bli lettere å ta ut en merpris når forbrukerne vet at produktene er norske. Frivillig matmerking f.eks. gjennom Matmerk har vi hatt lenge. Det viser seg at 50 pst. av bedriftene øker salgsvolumet på produkter merket med «Godt Norsk». Én av fem bedrifter tar høyere priser på merkede produkter og mener merkingen har påvirket bedriftenes strategi.

Fremskrittspartiet mener det er viktig å følge opp konsumentenes ønske om en bedre opprinnelsesmerking på matvarer. Et slikt arbeid vil gi best resultater gjennom samarbeid med andre land. Her er det et behov for å samle kreftene i Norden for å få størst mulig gjennomslag i internasjonale fora der kriterier og standarder for mattrygghet bestemmes. På områder som merking og sporbarhet av matvarer, er det viktig at Norge i samarbeid med andre kan forene krefter slik at vi kan påvirke regelverket i en retning av hva som er mest mulig tjenlig for våre innbyggere.

Forslagsstillerne omtaler temaet om nye virkemidler og strengere straffer ved villedende markedsføring. For Fremskrittspartiet vil det være naturlig å vurdere disse forhold i samband med Stortingets behandling av forslaget til ny matlov. Helsedepartementet har i samarbeid med Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet lagt frem et høringsforslag til ny matlov 14. februar i år. Utkastet inneholder forslag til hvordan straffebestemmelsene kan harmoniseres, også at de bør skjerpes. Det er slik i dag at det er ulike straffebestemmelser i de 13 lover som en ny matlov skal erstatte, enten helt eller delvis.

Når det gjelder forslaget om hyppigere kontroller hos norske leverandører, finner vi det naturlig at det nye mattilsynet får spille en helt sentral rolle. Det vil bety at et ressurseffektivt tilsyn tar vare på helhetsperspektivet og hensynet til et samlet ansvar for tilsyn i hele matkjeden.

Det er knapt noe sted hvor maten er tryggere enn i Norge og Norden. Vi har en felles interesse av å videreføre dette fortrinnet. Det er også viktig at forbrukerne får innflytelse på utformingen av matpolitikken. Det arbeidet Regjeringen legger opp til på dette området, virker fornuftig og hensiktsmessig ut fra Fremskrittspartiets ståsted og har vår støtte pr. i dag.

Heidi Sørensen (SV): SV står også i dag bak flertallsinnstillingen. Flertallet ønsker at vi offensivt skal utarbeide en nasjonal strategi for opprinnelsesmerking av matvarer.

Trygg mat handler for meg om flere ting. Det handler om å skaffe nok mat til alle som ikke har nok mat i dag, det handler om å produsere maten på en slik måte at den er ufarlig å spise, og det handler om at den skal produseres på en slik måte at vi også kan produsere nok mat om 20–30 år og enda lenger fram i tid.

Norske forbrukere har blitt mer og mer kravstore. Vi lever nå i en tid hvor kokker er blitt kjendiser, og det går flere matprogram enn musikkprogram på tv-en. Kokebøker selger mer enn romaner. Og forbrukerne som har fått slik økt bevissthet, vil stille strenge krav til den maten som skal kjøpes inn i framtiden. Jeg vet det selv. Jeg vil bruke min innflytelse som forbruker, bruke min makt til å fremme den formen for matproduksjon jeg synes er mest bærekraftig, mest miljøvennlig, og som gir den kvaliteten jeg synes det er rimelig å forvente av matprodukter. I hele Europa har vi sett at denne trenden de siste fem årene er blitt sterkere og sterkere.

Forbrukermakt har flyttet steiner vi for få år siden ikke trodde det var mulig å flytte – det gjelder ikke minst forbrukerne i Europa, som sa klart nei takk til å ta i bruk genmanipulert mat. Det var en massiv aksjon, hvor det store flertallet av forbrukerne bare sa: Dette har vi ikke etterspurt. Dette ønsker vi ikke å ha på våre matbord.

Kontrollen med norsk mat slik den er i dag, er ikke tilfredsstillende. Men jeg er veldig glad for den utviklingen vi ser ved at vi skal få ett mattilsyn, og at vi skal få en ny matlov. Jeg har tilhørt en bevegelse som lenge har tatt opp spørsmål knyttet til kontrollen av mat. Vi sliter fremdeles med f.eks. kontrollen av rester av sprøytemidler i grønnsaker. I det øyeblikket vi oppdager at et parti som har kommet på det norske markedet, inneholder for store rester av sprøytemidler, ja, så er de grønnsakene og den frukten allerede spist av norske forbrukere fordi vi ikke klarer å teste raskt nok eller ikke har hatt god nok teknologi. Slik var det for noen år siden. Nå har vi teknologien, men vi har ikke vært villig til å sette av store nok ressurser til å bruke metoder som gjør at vi kan avsløre dette tidligere – før det når forbrukerne.

Det er mange spørsmål som vil komme til diskusjon når vi får den nye matloven. Hva er trygt? Hvilket nivå av trygghet skal vi legge oss på? Hva er de nye, store utfordringene knyttet til matbårne sykdommer og introduserte arter? Dette er utfordringer som i andre land når høyere opp på den politiske dagsordenen enn de har gjort i Norge til nå. På mange måter kan vi være glad for det fordi vi har vært skånet for en del av de verste dyresykdommene, og vi har vært skånet for en del av de verste matbårne sykdommene fordi vi har hatt en relativt streng kontroll.

Til slutt vil jeg si at en strategi for opprinnelsesmerking av mat slett ikke bare er forbrukerpolitikk. Forbrukerpolitikk er også viktig, men nesten viktigst, og først og fremst, er den strategien som gjør at vi kan få økt verdiskaping i det norske landbruket. Og økt verdiskaping i det norske landbruket, det trenger vi sårt! Opprinnelsesmerking vil øke betalingsvilligheten. Den kan også bidra til å fremme kvaliteten. Jeg vil vite hvor osten jeg kjøper, kommer fra.

Når jeg reiser på ferie, sørger jeg for å få kjøpt en lokal spesialitet, noe de er flinke til akkurat der jeg er på besøk. Der tror jeg vi har et stort potensial i Norge. Vi har etter hvert mange – jeg har vært så heldig at jeg har fått lov til å reise rundt og besøke en del av dem som driver med gårdsbedrifter og gårdsmat – som vil satse. De

fortjener en nasjonal strategi for opprinnelsesmerking. Jeg håper også at flertallet i denne salen vil komme tilbake med forslag om det.

Statsråd Lars Sponheim: I Dokument nr. 8:28 foreslår stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åslaug Haga bedre kontroll med mat og tydelig merking av opprinnelsesland.

Vi har et omfattende regelverk om mat med krav til helse, kvalitet og redelighet under de tre matdepartementene Fiskeridepartementet, Helsedepartementet og Landbruksdepartementet. Tidligere var utvikling av regelverket om mat i hovedsak et nasjonalt anliggende. Hvert land hadde stor frihet. Dette gjaldt også Norge. Bildet har endret seg.

Norge har inngått internasjonale avtaler – også om mat. Internasjonale standarder knyttet til avtalene blir mer forpliktende. Det begrenser handlefriheten vår, men gjør samtidig at vi kjenner til reglene i de landene som vi handler mat med.

Gjennom WTO-avtalen har standardene til Codex Alimentarius fått økt betydning. Gjennom EØS-avtalen er norsk lovgivning på matområdet i stor grad harmonisert med EUs. Utviklingen har ført til økte krav til norsk matproduksjon og handel. Ny lovgivning i EU er en av drivkreftene bak de reformene vi nå foretar i Norge.

I EU utvikles for tiden nye felles regler om kontroll med fôr og mat. Reglene gir kontrollbestemmelser for samme område som EUs matlov, Food Law, gjelder for. Reglene vil danne det viktigste grunnlaget for framtidige norske bestemmelser om kontroll.

Codex Alimentarius, som nevnt, har også etablert standarder for merking av mat. Innenfor EØS er merking av mat generelt regulert i det såkalte merkedirektivet. Norges og EUs lovgivning om merking var nesten identisk også før EØS-avtalen – nettopp fordi begge bygde på Codex Alimentarius' generelle merkingsstandarder.

I norsk lovgivning finnes generelle bestemmelser i den såkalte merkeforskriften. Merkeforskriften gir generelle krav bl.a. om opprinnelsesmerking og villedning. Vi tilføyde nylig et krav om å angi varebetegnelse og opprinnelsesland for frisk frukt, bær, grønnsaker og poteter som frambyes uemballert til sluttforbruker.

Videre finnes særskilte bestemmelser om merking av mat i en rekke forskrifter. Noen av ordningene er obligatoriske, andre er frivillige for å gi økt verdiskaping. Jeg nevner forskrift 28. mars 2001 om opprinnelsesmerking av ferskt storfekjøtt og forskrift 5. juli 2002 om beskyttelse av opprinnelsesbetegnelser, geografiske betegnelser og betegnelser for tradisjonelt særpreg på landbruksbaserte næringsmidler. Den siste ordningen utvides nå til også å omfatte fisk og fiskeprodukter. Regjeringen tar sikte på at Norge skal være ledende i verden på systemer for sporbarhet for sjømat.

Selv om de gjeldende regler er omfattende, vet vi at mange vil ha enda bedre merking. Vi tar hensyn til forbrukernes ønsker, bl.a. om bedre opprinnelsesmerking. Dette kan vi best oppnå ved at Norge, sammen med andre land med samme syn, arbeider i internasjonale fora for

at slike regler skal tas inn i internasjonale standarder. I Codex Alimentarius drøftes det å utvide kravene til merking av opprinnelsesland. Norske myndigheter har hittil støttet dette. Men fortsatt gjenstår det diskusjoner.

Troverdig opprinnelsesmerking forutsetter gode systemer for sporbarhet. Disse må virke i alle ledd i matkjeden og fungere likeverdig i alle land som fôr, råvarer og ferdig mat kommer fra. Det kreves også et helhetlig tilsynssystem. Norske produsenter kan lage slike ordninger for norskprodusert mat – noe vi har lagt til rette for gjennom nye merkeordninger.

Jeg finner grunn til å peke på at den saken som omtales i bakgrunnen for forslaget – egg fra Nederland som ble merket som norske – strider mot gjeldende lovgivning, slik også saksordføreren gav uttrykk for. Dette viser behov for etterlevelse av reglene, mer enn behov for nye regler.

Etablering av Mattilsynet fra 1. januar 2004 vil gi mer effektiv kontroll med mat og fôr, så vel det som produseres innenlands, som det som eksporteres og importeres.

Utkast til ny matlov er nå ute til høring. Den skal avløse en rekke gjeldende lover. Regjeringen tar sikte på å legge proposisjonen fram for Stortinget i løpet av våren.

Jeg er svært opptatt av at reformene skal føre til et helhetlig og moderne regelverk, og at det nye mattilsynet skal gi grunnlag for en mer målrettet og effektiv kontroll. Borgerne skal være trygge på at aktørene i matkjeden oppfyller sine forpliktelser.

La meg også få tilføye, med tanke på det forslaget som er fremmet her i dag: Aldri har det vært arbeidet mer intenst med oppfølging av både merking og regelverk for trygg mat enn det som gjøres i regeringsapparatet nå om dagen, både i internasjonale fora – og alt det som knytter seg til omstillingen av mattilsyn og matlov – og som en del av den generelle næringspolitikken, for det er også åpenbart en næringsstrategi. Det var denne regjeringen som fremmet forslag om et regelverk for en nasjonal opprinnelsesmerkeordning. Det har aldri vært gjort før – andre land har hatt det i årtier. Så Regjeringen har en betydelig strategi på dette området. Jeg registrerer at det er noen i Stortinget som mener vi trenger det nå. Det er en betydelig nasjonal strategi for Regjeringen å styrke merking, og det har vi holdt på med lenge.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øystein Hedstrøm (FrP): Det er betryggende å høre fra vår landbruksminister at det jobbes bredt på dette feltet, og det er også mitt personlige inntrykk at det er slik det foregår. Et skikkelig opplegg her kan også bidra til å øke konkurransedyktigheten for norske landbruksprodukter.

Men mitt spørsmål går ikke på det. Det gjelder den opprinnelsesmerkingen som ble innført i Norge 15. februar, i form av en forskrift på frukt og grønnsaker. Den krever ikke bare merking i forhold til opprinnelsesland, men for en del produkter, som epler, pærer, plommer, jordbær og kirsebær, skal det også opplyses om hvilken sort det er. Dette er i tråd med hva forbrukerne ønsker,

som også flere har vært inne på her. Opprinnelsesmerking anses som positivt. Men etter at denne forskriften ble innført, har enkelte gjort sonderinger i butikkene, bl.a. journalister, og det viser seg at en del av de ansatte ikke kjenner til dette regelverket, og det følges ikke opp.

Nå er det rimelig at det tar en viss tid å innarbeide en ny ordning, men alle her i salen synes jo det er veldig viktig at dette ikke blir noen papirforskrift. Så mitt spørsmål til statsråden blir: Vil man nå følge opp dette kontinuerlig, slik at man ser at butikkene er seg sitt ansvar bevisst og forbrukerne får fullt kjennskap til opprinnelsen til frukt og grønnsaker i Norge?

Statsråd Lars Sponheim: La meg først få si at jeg er enig i at det er bra at vi nå har fått et regelverk for opprinnelsesmerking innenlands i Norge – regioner og lokale distrikter kan utvikle særegenheter og få beskyttelse for bruk av den opprinnelsen. Det er jo mye av dette som har bygd opp fransk jordbruk, som vi kjenner som noe av det mest spennende verden har. Det er en veldig bra ordning som blir viktig også som en del av en næringsstrategi.

Jeg deler den oppfatning – og, skal vi si den bekymring – at det regelverket vi iverksatte for kort tid siden når det gjelder merking av alt på grøntsektoren, frukt og bær, må bli tatt enda mer på alvor ute i butikkene. Nå tar det litt tid før folk lærer dette – jeg var senest på en konferanse i går hvor produsentene var opptatt av at butikkene skulle bli flinkere til å gjøre dette. Butikkene sier at de nå gjør hva de kan for å lære opp sitt personale og finne måter å gjøre dette på. Noen steder registrerer jeg at det er veldig bra, andre steder er det behov for å bli bedre. Vi skal fra myndighetenes side bli flinkere framover, ikke minst vil det skje når vi får det nye enhetlige mattilsynet til å følge opp disse merkebestemmelsene ute i butikkene.

Jeg tror allikevel det generelt er en veldig vilje i butikkene til å etterleve disse reglene. Jeg tror faktisk det kan sies å være salgsfremmende å gi mer informasjon til kundene om hva produktene representerer, både opprinnelsesland, sorter osv. Vi ser det delvis allerede når det gjelder poteter. Vi er i ferd med å få utviklet et atskillig mer spennende potetmarked i Norge, når vi ser på hva som har skjedd det siste halve året, ved å bringe informasjon om sorter, bakgrunnen for sortene osv. og de ulike kvalitetene på sortene ut til forbrukerne. Så ja, vi skal følge opp fra myndighetenes side. Vi skal ha kontakt med butikkkjedene og sørge for at de etterlever dette. Det går også an å gi en oppfordring til forbrukerne om å være utålmodige i sine egne butikker og gi beskjed til personalet om at man gjerne ønsker å få den lovbestemte informasjonen som de faktisk har krav på, ute i grøntdisken.

Heidi Sørensen (SV): Jeg tror det er mange av oss som har store forventninger til det nye mattilsynet. Mange land i Europa, også i EU, har fått nye mattilsyn de siste årene, og en av diskusjonene både i EU og i mange enkeltland, har gått på hvordan man skal sikre en størst mulig faglig uavhengighet i disse tilsynene. Hvordan skal vi sikre at ikke politiske interesser og næringsinteresser blir

styrende, og at forbrukerne har tillit til de faglige råd som tilsynene skal gi? Den debatten har vi kanskje ikke i like stor grad hatt i Norge.

Jeg vet at det er opp til Regjeringen selv å organisere sine tilsyn, men jeg vil likevel av nysgjerrighet få lov til å spørre statsråden: Er det riktig at Mattilsynet i Norge skal ligge under et næringsdepartement, eller bør det ligge under et uavhengig departement? Og hvilke tiltak har statsråden eventuelt tenkt å foreta for å sikre at det nye mattilsynet vil operere faglig uavhengig av næringsinteresser og andre politiske interesser?

Statsråd Lars Sponheim: La meg få starte med å si at representanten Sørensen tar opp et sentralt spørsmål som det er viktig å være åpen på og diskutere også i Norge. Den diskusjonen har vi hatt. Starten på arbeidet med den modell vi har valgt for å organisere Mattilsynet i Norge, ble gjort av regjeringen Stoltenberg og er basert på at Landbruksdepartementet og Fiskeridepartementet har viktige operative oppgaver. Mattilsynet er administrativt og formelt underlagt Landbruksdepartementet, mens vitenskapskomiteen, som bestemmer grenseverdier, regelverk og viktige spørsmål, paragrafer og regelverk under den nye matloven som man i praksis skal etterleve, ligger under Helsedepartementet. Dette er nettopp for å ivareta de hensyn som representanten her er opptatt av.

Jeg vil gjerne få benytte anledningen til å gi uttrykk for at et ensidig syn på Landbruksdepartementet som et næringsdepartement tror jeg ikke fanger realiteten helt. Det har f.eks. til alle tider – i hvert fall i svært lang tid – vært et departement som har hatt det administrative ansvaret for hele vårt offentlige veterinærvesen, og jammen har det med stor integritet måttet ta viktige beslutninger som ikke har gått i næringens interesse, når man må reise rundt og stenge fjøs fordi sykdom har gjort det nødvendig. Den faglige integriteten har man selvsagt også med seg inn i disse spørsmålene. Det tror jeg ikke bare borger for den formelle uavhengighet – vitenskapskomiteen vil ha binding til landbruksnæringen – men også den praktiske kjennskap til å kunne følge matproduksjonen fra jord og fjord, for Fiskeridepartementet, helt fram til vi kjøper maten, tror jeg er ganske avgjørende for at vi skal kunne få et godt mattilsyn som også har et praktisk syn på den meget kompliserte sammenhengen som er i hele denne matkjeden.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 2445)

S a k n r . 5

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om endringer i straffeprosessloven for å gi utvidet adgang til bruk av DNA-bevis i straffesaker (Innst. S. nr. 148 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:41 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Einar Holstad (KrF) (ordfører for saken): Bruk av DNA-test er et viktig virkemiddel for å oppklare straffesaker. Særlig gjelder dette saker som omhandler ulike former for vold, seksuallovbrudd og drap.

For en tid tilbake fikk vi et konkret bevis på dette. En mann samtykket overfor Oslo-politiet i å ta DNA-test. Testen viste at han ikke hadde begått det lovbrudd som politiet da hadde siktet ham for, men fordi hans DNA-profil ble sjekket opp mot politiets DNA-register, fant man ham skyldig i en voldtekt begått lang tid i forkant. Under etterforskningen av voldtektsforbrytelsen hadde man funnet DNA-bevis, men aldri noen gjerningsmann som matchet denne.

Eksemplet viser hvor viktig det er at politiet har mulighet til å innhente DNA-tester og kontrollere dem opp mot tidligere innhentede prøver.

Straffeprosessloven § 157 gir en vid adgang til å ta DNA-prøver i straffesaker. Prøve kan tas av den som med skjellig grunn mistenkes for en handling som etter loven kan medføre frihetsstraff når dette antas å være av betydning for opplysningen av saken og ikke framstår som et uforholdsmessig inngrep. Ved skriftlig samtykke fra den mistenkte kan DNA-test gjennomføres uavhengig av om det foreligger skjellig grunn til mistanke. Justiskomiteen mener at dagens adgang til å ta DNA-test i straffesaker er forholdsvis vid.

Politiet har adgang til å registrere DNA-profiler. I identitetsregisteret kan man registrere profiler til personer som er straffedømt for ulike seksuallovbrudd, voldsforbrytelser og allmennfarlige forbrytelser. Dette følger av straffeprosessloven § 160a og av påtaleinstruksen.

En arbeidsgruppe nedsatt av Riksadvokaten har imidlertid foreslått å utvide adgangen til å registrere DNA-profiler. En samlet justiskomitee stiller seg i utgangspunktet positiv til dette forslaget og imøteser Justisdepartementets snarlige vurdering av hvorvidt en slik utvidelse bør gjennomføres. Vi vil imidlertid avvente departementets anbefaling før vi tar endelig stilling til utvidelsen.

Det er meget viktig at politiet registrerer DNA-profiler i den grad loven tillater det. Tilbakemeldinger kan tyde på at det ikke alltid er tilfellet i dag. Et bredt utbygd register av DNA-profiler vil kunne bidra til at flere lovbrøyttere straffedømmes. Det er viktig at justisministeren påser at politiet følger opp med DNA-registrering i de saker hvor slike prøver skal eller bør tas.

Det er meget gledelig at Justisdepartementet har signalisert en gjennomgang av relevante regler i påtaleinstruksen med sikte på utvidet adgang til søk i DNA-registre. For at vi skal oppklare flest mulig straffesaker er det viktig at politiet uavhengig av den siktedes samtykke

kan sjekke vedkommendes DNA-prøve opp mot alle DNA-prøver i sporregisteret og ikke bare det eller de DNA-spor i saken vedkommende etterforskes i forhold til. Et tydelig eksempel på det er saken jeg refererte til innledningsvis.

Jeg ser med forventning fram til departementets tilbakemelding til Stortinget om hvilke konkrete endringer som gjøres i påtaleinstruksen for å sikre at politiet får god mulighet til å bruke DNA-registre på en hensiktsmessig måte for å oppklare straffesaker.

André Kvakkestad (FrP): I flere saker blir DNA-spor og -bevis stadig viktigere, både for å sjekke folk ut og eventuelt for å få sjekket folk inn i saker. Det vil være uheldig om en sitter på opplysninger som kan oppklare saker, men ikke får benyttet seg av denne muligheten fordi man ved forskjellige regler gjør dette vanskeligere enn nødvendig.

Det er viktig for meg som forslagsstiller å påpeke at dette er et spørsmål om identifisering og ikke en kartlegging av arvemasser og offentliggjøring av dette. Det kan i det vesentligste likestilles med fingeravtrykk og den måten å identifisere på.

Vi er glad for at både en samlet komite og Regjeringen er opptatt av disse spørsmålene. Derfor imøteser vi det arbeid Regjeringen foretar på området. Det er også på denne bakgrunn en samlet komite ønsker en tilbakemelding til Stortinget om Regjeringens konklusjoner i denne forbindelse.

Statsråd Odd Einar Dørum: Adgangen til å ta DNA-prøve i en straffesak er vid. Jeg har ikke mottatt signaler som tyder på at denne adgangen er for snever. Jeg registrerer at også justiskomiteen mener at adgangen til å ta DNA-test i straffesaker er tilstrekkelig vid.

Det er også en forholdsvis vid adgang til å registrere DNA-profiler. En arbeidsgruppe som Riksadvokaten har satt ned for å vurdere etterforskningen i drapssaker med ukjent gjerningsmann, har likevel foreslått å utvide adgangen til å registrere DNA-profiler. Arbeidsgruppens rapport har vært på høring hos påtalemyndigheten. Jeg ønsker å avvente Riksadvokatens vurdering av spørsmålet før jeg tar stilling til om adgangen til å registrere DNA-profiler bør utvides. Jeg har merket meg at justiskomiteen avventer departementets vurdering før den tar endelig stilling, men at komiteen er positivt innstilt til en slik utvidelse.

Det kan også være grunn til å se nærmere på reglene om søk i DNA-registeret. Særlig kan det synes som om påtaleinstruksen, § 11 a-4, setter for snevre rammer for søk i sporregisteret for å undersøke om en person med kjent identitet som er mistenkt for en straffbar handling, også har begått andre straffbare handlinger. Justisdepartementet vil vurdere disse reglene nærmere og eventuelt sørge for de nødvendige endringer i påtaleinstruksen. Jeg har merket meg at justiskomiteen imøteser at departementet gir en tilbakemelding til Stortinget om dette arbeidet, og det vil selvfølgelig skje.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 2445)

S a k n r . 6

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om å innføre forenklet forelegg som straffereaksjon på ordensforstyrrelser og andre forseelser med enkelt hendelsesforløp (Innst. S. nr. 147 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:42 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Linda Cathrine Hofstad (H) (ordfører for saken):

Det er en enstemmig komite som stiller seg bak forslaget fra Fremskrittspartiet om å innføre forenklet forelegg som straffereaksjon på ordensforstyrrelser og andre forseelser med enkelt hendelsesforløp.

Politiet har de siste årene vært gjennom omfattende omstillingsprosesser i forbindelse med Politireform 2000. Et av målene bak reformen er å gjøre flere politifolk tilgjengelig for å hjelpe publikum. Politiet skal bruke minst mulig tid på unødig papirarbeid, slik at de kan gjøre det som er deres oppgave, nemlig å forebygge og bekjempe kriminalitet.

Forslaget begrunnes i at polititjenestemenn i dag bruker mye tid på å forberede de nødvendige dokumenter for å gjøre påtalemyndigheten i stand til å utferdige forelegg eller oversende saken til pådømmelse i retten. Dette gjelder typiske ordensforstyrrelser – eller slik forslagsstillerne skriver i forslaget sitt, «typiske ordensforstyrrelser med ukomplisert hendelsesforløp». Gjennom en ordning der forenklet forelegg kan utstedes på stedet, blir det mer effektivt patruljetid ute blant publikum og mindre administrasjon. Politiet unngår da å måtte reise inn til stasjonen for å skrive anmeldelse, og får heller mulighet til å reagere mot flere ordensforstyrrelser.

For komiteen er det viktig å kunne vurdere tiltak som kan bidra til å øke den operative polititjenesten. Dette er et godt eksempel på hvordan vi kan få brukt Politiets ressurser mer effektivt.

I løpet av mars vil et utvalg som jobber med å utrede alternativer til straff som reaksjon mot lovbrudd, avgi sin utredning. Utvalget skal finne fram til sakstyper som det kan være aktuelt å avgjøre med forenklet forelegg. Forslagene i saken vil dermed bli oppfylt ved at Regjeringen legger fram for Stortinget forslag om å innføre forenklet forelegg som strafferettslig avgjørelse for de lovovertredselsene som den etter sin utredning finner egnet for en slik avgjørelse.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Hvis noen i denne salen mot formodning skulle tro at dette betyr at Fremskrittspartiet er i ferd med å bli «soft» – for å bruke et sånt begrep – er ikke det hensikten. Hensikten er å bidra til en mer fornuftig bruk av de ressursene som politiet har. Som medlemmer av justiskomiteen får vi tilbakemeldinger om hvordan politiet føler at hverdagen er, og det som dessverre ser ut til å være gjennomgående, er at de føler at de ikke får gjort det de faktisk ønsker å gjøre. Vi håper og tror at dette forslaget kan være med og bidra til at ting gjøres enklere og mer fornuftig.

Så må jeg få lov å gi honnør til sakens ordfører, som på en utmerket måte har samlet en ellers stridende komite til en løsning som jeg med spenning ser fram til resultatet av når Regjeringen skal følge dette opp.

Statsråd Odd Einar Dørum: I sluttrapporten fra «Prosjekt hurtigere straffesaksavvikling – Arbeidsgruppe 1» tilrår arbeidsgruppen at det utredes nærmere om flere former for lovbrudd kan avgjøres med forenklet forelegg, og om andre enn polititjenestemenn bør kunne utstede forelegget.

Sanksjonsutvalget, som ledes av assisterende riksadvokat Hans-Petter Jahre, ble oppnevnt ved kgl. resolusjon 26. januar 2001 for å utrede alternativer til straff som reaksjon mot lovbrudd. Utvalget er særskilt bedt om å vurdere nærmere de spørsmålene om forenklet forelegg som arbeidsgruppen reiste, og i den forbindelse vurdere om det bør gis generelle regler i straffeprosessloven om forenklete forelegg. Sanksjonsutvalget ventes å avgi sin utredning denne våren. Utredningen vil deretter bli sendt på høring.

På denne bakgrunn mener jeg at reglene om forenklet forelegg ikke bør endres før Sanksjonsutvalget har avgitt sin utredning og høringen av utredningen er gjennomført. Jeg har notert meg at justiskomiteen ikke har noe å bemerke til en slik framgangsmåte, og kan også konstatere – i en omskrivning – at bukk fra bunnen og bukk fra toppen møttes i samme stunden: at energi fra komiteen og energi fra Regjeringen og energi fra hele utredningsgruppen møttes i samme øyeblikk og har det omforente ønske å frita politiet fra arbeid som er unødvendig, la dem prioritere viktig arbeid og la livet bli enklere, og la det dermed også bli lettere å fange flere kriminelle!

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 2445)

S a k n r . 7

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Haga og Endre Skjørestad om å gjeninnføre den midlertidige loven om rett til innsyn i overvåkingspolitiets arkiver fram til 31. desember 2003 (Innst. S. nr. 155 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:45 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til fem minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Trond Helleland (H) (komiteens leder og ordfører for saken): Vi behandler i dag et Dokument nr. 8-forslag fra Senterpartiet om å utvide tiden for innsyn i egen mappe etter innsynsloven med ett år. Komiteen viser samstemt til at oppfølgingen av innsynsloven ble behandlet i Budsjett-innst. S. nr. 4 for 2002-2003, herunder også spørsmålet om en eventuell forlengelse av loven. Komiteen viser til de respektive partiers merknader i den forbindelse.

Det er altså en omkamp vi nå har. Vi hadde debatt om dette i forbindelse med budsjettinnstillingen, og som i budsjettinnstillingen er komiteen delt. Et flertall, bestående av Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, går imot den foreslåtte forlengning og avviser forslaget. Det har ikke skjedd noe nytt som skulle tilsi en forlengning av fristen.

I begrunnelsen for forslaget vises det til at da Stortinget behandlet Lund-kommisjonens rapport, ble Regjeringen bedt om å fremme forslag til lov om tidsbegrenset innsyn i overvåkingspolitiets registre og arkiver samt foreslå regler om erstatning. Denne innsynsloven ble vedtatt i 1999, og fristen for å be om innsyn utløp 31. desember 2002.

Forslagsstillerne peker på at vi nå har erfart at det kom inn tusenvis av søknader umiddelbart før fristens utløp. Forslagsstillerens konklusjon er dermed at man må utvide fristen med ett år. Flertallets konklusjon er den stikk motsatte. Det kom inn over 12 000 søknader om å se mappa si, det vil ta minst to år å behandle alle søknadene. Departementet har drevet en bevisst og aktiv informasjonskampanje, hvor det ble kunngjort når fristen for innsyn gikk ut. Det faktum at mange søkte rett før fristens utløp, viser at denne kampanjen har virket. I tillegg ble det presisert at man skulle se romslig på søknader som kom inn noen dager etter fristen. Etter flertallets mening betyr dette at de som har hatt et ønske om å finne ut hva som eventuelt stod i en eventuell mappe, har hatt rikelig med tid til å bestemme seg for om de ville søke innsyn.

På denne bakgrunn foreslår flertallet at forslaget fra Senterpartiet avvises.

Knut Storberget (A): Det er en omkamp på denne saken – der er jeg for så vidt enig med saksordføreren – ut fra at vi behandlet den i forbindelse med budsjettet. Arbeiderpartiet har ikke hatt noen grunn til å endre standpunkt siden da, og i så måte hilser jeg omkampen velkommen, først og fremst for å få anledning til å spørre hva som er årsaken til at man ikke vil innrømme ytterli-

gere tid i forhold til dem som skulle ønske innsyn i sine mapper. Scenarioene kan være i hvert fall to: Vi står overfor en god del mennesker som fortsatt vil ha innsyn. Dette er en modningsprosess, mener vi. Vi har sett flere grupper, samene bl.a., som stadig kommer på banen i forhold til dette spørsmålet, og også andre. Men i den grad det ikke skulle være slik at det var mange, ville jo realiteten i loven ikke ha særlig konsekvens for myndighetene, all den tid man faktisk har et utvalg jobbene med mange søknader i år framover.

Denne nektelsen av å innrømme en slik forlengelse av fristen skaper bare i seg sjøl et grunnlag for å spørre: Hva er det som gjør – og særlig når vi vet at Justisdepartementet er ledet av en Venstre-statsråd – at man i denne saken faktisk velger å gjøre det man i mange andre sammenhenger har beskyldt det parti jeg representerer, Arbeiderpartiet, for, nemlig – feilaktig – nærmest å dyrke en kultur for lukkethet og dyrke en kultur som går på overvåking. Hva er det som gjør at man nå ikke kan gå med på dette, når vi ser at det er et behov ute? Og skulle det ikke være et behov ute, ja så skulle det ikke være av særlig betydning likevel å gi denne rettigheten. Så i denne debatten syns jeg det er på tide at vi får vite hva årsaken til dette er. For det som er essensen i det hele, er at vi i Norge har vært gjennom en veldig god prosess i forhold til det som har vært etterløpet av Lund-kommisjonens arbeid, og det bør ikke strande på formalistiske begrunnelser i forhold til å kunne få en god avrundning av et rimelig kjedelig kapittel i norsk historie.

Inga Marte Thorkildsen (SV): SV støtter fullt og helt forslaget fra representantene Åslaug Haga og Endre Skjørestad om å gjeninnføre den midlertidige loven om rett til innsyn i overvåkingspolitiets arkiver fram til 31. desember 2003. SV foreslo sammen med Arbeiderpartiet i budsjettinnstillinga for inneværende år at denne loven burde forlenges. For SV betyr innsynsloven spesielt mye. Vi har mange medlemmer som har opplevd hvordan overvåkingspolitiet ulovlig har overvåket dem, vi har medlemmer som har fått reduserte muligheter og redusert livskvalitet fordi deres politiske engasjement for en bedre verden ble ansett som en trussel mot rikets sikkerhet. Mennesker i Norge opplevde at ektefeller ble bedt om å angi hverandre, at det ble umulig å få arbeid, at venner de stolte på, i virkeligheten stod på det såkalte hysj-politietts informantlister – og at årsaken til dette var et lovlig og legitimt politisk ståsted og engasjement.

SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet ønsker at innsynsloven skal gjeninnføres fram til 31. desember i år, altså i ett år ekstra. Dette får vi ikke flertall for, noe vi beklager. Rett før fristens utløp 31. desember i fjor kom det inn tusenvis av søknader til Innsynsutvalget. Etter hvert som enkeltpersoner har fått oversikt over hva som ligger i mappene deres og dette er blitt kjent, har det vist seg at stadig flere har følt behov for å sjekke om de har mapper på seg, de også, og i så fall hva som er innholdet i disse mappene. Man kan ikke utelukke at opplysninger som kommer fram gjennom innsyn i mapper i tida framover, kan lede til at flere enkeltpersoner og nye grupper ønsker

å sjekke sine mapper. Som forslagsstillerne peker på, er kvinnebevegelsen og den samiske befolkning eksempler på grupper som seint er blitt klar over at de kan ha blitt utsatt for overvåking. Vi kan heller ikke utelukke at noen ikke har vært klar over at fristen for å be om innsyn utløp 1. januar.

Siden Innsynsutvalget vil være operativt i relativt lang tid framover, og det, som vi nå har påpekt, finnes mange gode grunner til at fristen bør forlenges med ett år, mener vi det er sterkt å beklage at det ikke blir flertall for forslaget fra representantene Haga og Skjørestad, et forslag som også har vært fremmet av SV og Arbeiderpartiet tidligere.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Senterpartiet meiner det er høgst relevant at Stortinget tek ei ny drøfting av om mellombels lov om rett til innsyn i overvåkingspolitiet sine arkiv skal innførast att. Vi støtta det forslaget som Arbeiderpartiet og SV fremma i samband med budsjettinnstillinga, men vi meiner faktisk at behovet for ei forlenging av lova vart forsterka etter at budsjettinnstillinga var ferdigbehandla frå Stortinget si side. Erfaringane både før og i løpet av desember 2002 tilseier at mange av søknadene som Innsynsutvalet no skal gjennomgå, kom rett før fristen gjekk ut, og etter kvart som fleire òg vart gitt moglegheit til innsyn, vart altså behovet forsterka for andre med omsyn til å stilla spørsmål ved om dei òg hadde ei mappe. Det gjaldt f.eks. folk som hadde vore engasjerte i kvinnesaksspørsmål, og det gjaldt den samiske befolkninga som gruppe. Eg synest at vi skulle koma Sametinget sitt ynske på dette punktet i møte.

Dersom det hadde vore slik at alle søknadene no var ferdigbehandla, kunne eg hatt større forståing for fleirtallets kontante avvising. Men når det no er slik at det er all grunn til å tru at Innsynsutvalet kjem til å ha arbeid i nærare to år, skulle det ikkje vera praktiske hindringar for å innføra denne mellombelse lova att. Tvert imot skulle det innebera ei forsikring på alle hald for at dei som her ville be om innsyn, vart gitt ei praktisk moglegheit til det. Vi synest Arbeiderpartiet og SV har sagt dette veldig greitt i innstillinga frå komiteen, der dei har peikt på at enkeltpersonar har moglegheit til å klaga til EOS-utvalet dersom dei føler seg ulovleg overvaka, men det er altså ikkje ei ordning som er like god som den som var i innsynslova. Vi stiller oss faktisk heilt uforståande til at ikkje stortingsfleirtallet skulle kunna ta omsyn til erfaringane frå slutten av 2002 og koma dette forslaget i møte.

Finn Martin Valtersnes hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Knut Storberget får ordet utenom tur for å ta opp et forslag.

Knut Storberget (A): Da tar jeg opp forslaget som Arbeiderpartiet er medforlagsstiller til.

Presidenten: Representanten Knut Storberget har tatt opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Odd Einar Dørum: Midlertidig lov om begrenset innsyn i overvåkingspolitiets arkiver og registre, innsynsloven, trådte i kraft 1. januar 2000. Etter at innsynsloven var trådt i kraft, ble informasjon om innsynsordningen kunngjort i alle landets aviser. Dette skjedde 1. februar 2000. I tillegg ble 45 000 informasjonsfoldere om innsynsordningen distribuert til samtlige politidistrikter og kommunale biblioteker samt til flere norske ambassader og konsulater. Innsynsordningen ble også omtalt en rekke ganger, bl.a. i riksdekkende aviser, tv og radio.

Siste frist for å søke om innsyn var 31. desember 2002. Informasjon om sluttdato for å søke om innsyn ble i tidsrommet 7.–8. november 2002 kunngjort i alle landets dagsaviser. Kunngjøringsteksten ble oversatt til samisk og fordelt i ca. 2 000 eksemplarer til samiske miljøer, lokale lensmannskontorer, politidistrikt og kommunale hovedbiblioteker i de tre nordligste fylkene. Det ble også opprettet en telefonkontakt for samiskspråklige i regi av Kommunal- og regionaldepartementet.

Som kjent vedtok Stortinget i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2003 at innsynsloven ikke skal forlenges. Dette er jeg tilfreds med. Etter min mening har den norske stat gjennom innsynsordningen vist stor vilje og evne til å gjøre opp for gammel urett. Stortingets forutsetning var at innsynsloven skulle gjelde i en tidsbestemt periode på tre år. Innsynsperioden er ute, og man bør nå kunne sette sluttstrek. Vi har hatt en nesten enestående ordning med innsyn i registrerte opplysninger, og vi har et uavhengig utvalg med tilhørende sekretariat som vurderer søknadene om innsyn og erstatning. Jeg viser til og vil gjerne understreke at Stortinget gjennom EOS-utvalget fortsatt har en permanent kontrollordning for EOS-tjenestene uavhengig av Regjeringen og tjenestene selv. Utvalget skal bl.a. føre regelmessig tilsyn med tjenestene og undersøke klager fra enkeltpersoner og organisasjoner. At det nå har kommet inn over 12 000 søknader, viser at departementet nådde godt fram i sin informasjonssatsing.

Jeg vil gjerne tilføye fra Stortingets talerstol at jeg har tidligere gitt uttrykk for at om det gjennom innsynssekretariatets sluttarbeid kommer fram opplysninger, bl.a. om de samiske miljøer, vil jeg etter at dette arbeidet er slutført, initiere at historikere kan se på dette på samme måte som et regjeringsigangsatt historikerarbeid gjennomgikk norske overvåkingsregistre fra 1914–1997, altså historikerverket fra Berg og Eriksen. Det er en virksomhet som jeg tidligere har sagt at det kan være aktuelt å ta opp etter at Innsynsutvalget er ferdig, og se på forskjellige sider av den perioden som er dekket gjennom Lund-kommisjonens arbeid, og som også har resultert i at Stortinget laget ordningen med EOS-utvalget, som jeg oppfatter som en særdeles viktig ordning for rettssikkerhet, men også for kontroll med en viktig tjeneste og garanti for landets borgere.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 2445)

S a k n r . 8

Innstilling fra næringskomiteen om forslag om støtte til skipsbyggingsindustrien (Innst. S. nr. 163 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 47 (2002-2003))

Rigmor Andersen Eide (KrF) (ordfører for saken):

Denne saken har sitt utgangspunkt i de pågående forhandlinger mellom EU og Sør-Korea vedrørende rettfærdige og gjennomsiktede konkurransevilkår for skipsbyggingsindustrien i EU og Sør-Korea. Det er snakk om å innføre en midlertidig kontraktsrelatert støtte på maksimum 6 pst. for containerskip, produkt- og kjemikalieskip fram til 31. mars 2004, eller fram til en måned etter at kommisjonen i Det Europeiske Fellesskaps Tidende har meddelt at WTO-saken har ført til en løsning, eller har blitt suspendert fordi fellesskapet anser den godkjente protokollen som gjennomført fullt ut.

Noen ord om markedssituasjonen for verftene.

Norske verft konkurrerer i et internasjonalt marked og står i den forbindelse overfor store utfordringer og omstillinger for å klare seg i framtiden.

Vi vet at de tradisjonelle markedene har skrumpet inn, og næringen som i tillegg er svært sårbar, må tilpasse seg denne nye markedssituasjonen. Dette gjøres, og jeg er imponert over hvordan verftene har vist seg konkurransedyktige over tid, på tross av høye lønnskostnader. Dette fikk Møre-benken understreket ved sitt besøk til Ulstein Verkstedsforening i forrige uke. Verftene samler seg mer i klynger i områder hvor det befinner seg flere tilsvarende virksomheter, og satser mer på nisjer, samtidig som de driver merkevarebygging av disse.

Høyt norsk kostnadsnivå, høyt rentenivå og høy kronkurs kombinert med et uttørket marked gjør situasjonen vanskelig for mange verft. Jeg har likevel fått forståelsen av at det også er betydelig overkapasitet innenfor skipsbygging i verden, kombinert med at enkelte land til dels har et åpenbart proteksjonistisk regelverk. Dette er en tøff markedssituasjon i seg selv, i tillegg til at verftene må organisere seg slik at de fortsatt kan leve med svingningene i markedet. Man må være fleksibel for å møte framtiden.

Rosenberg verft er et tilfeldig valgt eksempel på et verft som er effektivt. De har hatt en omlegging mot nye typer oppdrag og i denne sammenheng vist at de er både konkurransedyktige og attraktive. Utfordringen for dette verftet er at deres tradisjonelle marked har blitt altfor lite.

Det er tøffe tider generelt for næringslivet, også for verfts-næringen. Ser vi på verftenes utfordringer over tid, har de klart seg i skarp konkurranse med i sin tid japanske verft, kinesiske verft og østeuropeiske verft. Norske verfts undergang har vært spådd opp til flere ganger, men de har vist en stayerevne og har hatt et produkt og en produktutvikling som står seg i den internasjonale konkurransen over tid.

Til slutt noen ord om rammevilkår. Det er viktig for denne næringen som opererer i et internasjonalt marked, at politikere og myndigheter spiller på lag i forhold til rammevilkår og i forhold til kontraktsbetingelser. Regje-

ringen foreslår, for å sikre likeartede konkurransevilkår mellom skipsbyggingsindustrien i Norge og skipsbyggingsindustrien i konkurrentlandene i EU, at det innføres en begrenset verftsstøtteordning for containerskip, produkt- og kjemikalietankskip på opp til 6 pst. fra og med 15. mars 2003 til 31. mars 2004, etter mønster av den ordningen som det nå er åpnet for i EU. Dette vil ha en budsjettmessig konsekvens på statsbudsjettet for 2003 på 300 mill. kr. Det er jeg fornøyd med.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 2446)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går da til votering over sakene nr. 1–8 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram 12 forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Sylvia Brustad på vegne av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Sylvia Brustad på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslag nr. 4, fra Sylvia Brustad på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 5–8, fra Sylvia Brustad på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 9 og 10, fra Øyvind Vaksdal på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 11, fra Ingvild Vaggen Malvik på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 12, fra Sylvia Brustad på vegne av energi- og miljøkomiteen

Forslagene nr. 1–11 er inntatt i innstillingen, mens nr. 12 er omdelt i salen.

Det votes først over forslag nr. 11, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i budsjettet for 2004 opprette en permanent ordning som administreres av Enova, i tråd med behovet for støtte til husholdninger for energiomlegging og oppbygging av et bærekraftig marked for vannbåren varme og nye fornybare energikilder.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 72 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.16.14)

Presidenten: Forslagene nr. 9 og 10, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjøre utbygging av hovedrørledninger for gass til et myndighetsansvar, og gjennom et statlig selskap foreta vurderinger, utred-

ninger og finansiering av bygging av slik infrastruktur for gass.

Selskapet tilføres i første omgang 5 mrd. kroner i egenkapital.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarlig fremme en sak for Stortinget med følgende:

2. Tiltak som sikrer at bygging av gasskraftverk for gitte konsesjoner iverksettes.
3. Legge forholdene til rette for å gi konsesjoner for bygging av gasskraftverk på andre steder i Norge.
4. Sikre at alle eksisterende konsesjoner og nye søknader om bygging av gasskraftverk ikke pålegges særnorske krav om CO₂-avgift eller kostnader for bygging av CO₂-håndteringsanlegg før slike krav også stilles i Europa for øvrig.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 78 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.16.47)

Presidenten: Forslagene nr. 6, 7 og 8, fra Arbeiderpartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre betydelige støtteordninger til gasskraftverk med CO₂-håndtering tilsvarende refusjon av hel el-avgift på 2002-nivå.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen videreføre, utvide og sette i gang nye prosjekter med gassbusser. I en introduksjonsfase må det gis investeringsstøtte til kjøp av busser og fyllestasjoner. Gassbusser gis fritak for CO₂-avgift.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen etablere et større nasjonalt hydrogenprogram og bidra til utbygging av et nett med fyllestasjoner for hydrogen.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 69 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.17.18)

Presidenten: Forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet, kommer presidenten tilbake til.

Forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en handlingsplan for elektrifisering av sokkelen som et viktig bidrag for å nå våre klimaforpliktelser.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 55 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.17.48)

Presidenten: Forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at ferjerederier som skifter ut konvensjonelle ferjer til ferjer drevet med naturgass gis økonomisk støtte til dette, og vesentlig lengre konsesjonsperioder for de aktuelle strekningene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 63 mot 30 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.18.12)

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at gasskraft i Norge får samme rammebetingelser som i andre EØS-land.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet ble med 55 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.18.34)

Presidenten: Forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprette et statlig innovasjonsselskap som får i oppgave å utvikle teknologi for miljøvennlig bruk av naturgass til energiformål, for petrokjemi og for bruk av hydrogen som energibærer. Selskapet legges til Grenland og etableres fra 1. januar 2004 og tilføres betydelig egenkapital.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet ble med 54 mot 39 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.18.53)

Presidenten: Forslag nr. 12, fra energi- og miljøkomiteen, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprette et kompetansesenter for sluttbrukerteknologi på Haugalandet i Rogaland innen 1. januar 2004, og vurdere ansvarsforholdene mellom senteret og Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern, DBE, mht. sikkerhets- og beredskapsopplegg knyttet til innenlands bruk og transport av gass. Senteret skal for øvrig ha et ansvar for informasjon, rådgivning, opplæring og praktisk anvendelse av gass rettet mot sluttbrukere.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra energi- og miljøkomiteen bifaltes enstemmig.

Komiteen hadde innstillet:

I

St.meld. nr. 9 (2002-2003) – om innenlands bruk av naturgass mv. – vedlegges protokollen.

II

Stortinget ber Regjeringen vurdere opprettelsen av en garantiordning for utbygging av vannbåren varme i forbindelse med budsjettet for 2004.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

III

Stortinget ber Regjeringen utrede alternative løsninger for hvordan gass kan føres frem til aktuelle innenlandske brukere, herunder rørtraséer, LNG og CNG-anlegg, og hvordan gassen kan distribueres fra ilandføringsstedene.

Regjeringen bes videre vurdere de økonomiske sidene ved utbygging av slik infrastruktur, inklusive lønnsomhetsbetraktninger, og utrede ulike finansieringsformer med statlig deltakelse, herunder opprettelsen av et statlig eierselskap for investeringer i infrastruktur, og komme tilbake til Stortinget med disse vurderingene så snart det lar seg gjøre, men senest i løpet av våren 2004. Utredningen skal samordnes i tid med hydrogenutvalgets arbeid.

Regjeringen bes om å legge vekt på finansiell risiko og langsiktighet, verdiskapning og industriutvikling i et langsiktig perspektiv, samt miljømessige konsekvenser og perspektiver.

Presidenten: Her foreligger det et alternativt forslag, nr. 5, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprette et statlig investeringsselskap som har i oppgave å delta sammen med andre investorer i langsiktige investeringer i infrastruktur for transport av naturgass. Selskapet tilføres i første omgang 3 mrd. kroner i egenkapital.»

Fremskrittspartiet har varslet subsidiær støtte til forslaget.

Det votes alternativt mellom komiteens innstilling til III og forslaget fra Arbeiderpartiet.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 50 stemmer for komiteens innstilling og 43 stemmer for forslaget fra Arbeiderpartiet.

(Voteringsutskrift kl. 19.19.54)

Synnøve Konglevoll (A) (fra salen): Jeg stemte feil.

Presidenten: Presidenten registrerer at det er flere som har stemt feil, og vi får da votere på nytt.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til III og forslaget fra Arbeiderpartiet bifaltes innstillingen med 54 mot 39 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.20.32)

Videre var innstillet:

IV

Stortinget ber Regjeringen vurdere tiltaksordninger for bygging av gassferjer. Dette må innbefatte en utvidet statlig investeringsgaranti, eventuelle anbudsbetainger og forpliktende konsesjonsvilkår knyttet til fartøyene for å redusere usikkerheten ved investeringene.

V

Stortinget ber Regjeringen stimulere til, og delta i forskningsprogrammer og fornyingstiltak, som kan bidra til betydelig reduksjon av NO_x-gasser fra fartøyer.

VI

Stortinget ber Regjeringen om å opprette et bredt sammensatt nasjonalt hydrogenutvalg som skal formulere nasjonale mål og nødvendige tiltak for å utvikle hydrogen som energibærer og virkemiddel for innenlands verdiskapning. Utvalget skal identifisere behov for offentlig medvirkning og rammebetainger og foreslå ansvarsforhold, organisering og ressursbehov for et nasjonalt hydrogenprogram, og legge fram en innstilling så snart det lar seg gjøre, men senest våren 2004.

VII

Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til – fortrinnsvis – et felles norsk/svensk pliktig grønt sertifikatmarked som eventuelt kan samordnes med et internasjonalt sertifikatmarked, med sikte på å legge fram et konkret forslag for Stortinget så snart som mulig, og senest våren 2004.

VIII

Stortinget ber Regjeringen opprette et statlig innovasjonsselskap for miljøvennlig gassteknologi lagt til Grenland. Innovasjonsselskapet skal forvalte statens satsing på forskning og utvikling av gasskraftverk med CO₂-håndtering, og i tillegg holde tett kontakt med industri og forskningsmiljøer for å sikre en mest mulig hensiktsmessig framdrift og gjennomføring av teknologiutvikling.

Stortinget ber videre Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for – om mulig – en raskere etablering av selskapet enn det som var forutsatt i St.meld. nr. 9 (2002-2003). Planen bør dessuten inneholde forslag til kapitalisering og utvidet funksjonsområde for selskapet, herunder hydrogen og eventuelt petrokjemi.

IX

Stortinget ber Regjeringen bidra til at prosjektet «Grønn Hydrogen» på Notodden blir videreført.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:70 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om tiltak for å sikre snarlig bygging av gasskraftverk i Norge – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:59 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Vaksdal, Øyvind Korsberg og Per Sandberg om statlig myndighetsansvar for å bygge hovedrørledninger for naturgass til bruk i Norge – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

I

Dokument nr. 8:28 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad og Åslaug Haga om bedre kontroll med matvarer og tydelig merking av hvilket land matvarene kommer fra – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for opprinnelsesmerking av matvarer.

Presidenten: Presidenten regner med at Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med 49 mot 44 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.22.26)

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:41 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad om endringer i straffeprosessloven for å gi utvidet adgang til bruk av DNA-bevis i straffesaker – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre forenklet forelegg som strafferettslig avgjørelse for de lovovertrødelsene som den etter sin utredning finner egnet for en slik avgjørelse.
2. Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for bruk av forenklet forelegg i slike saker.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Knut Storberget satt frem et forslag på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å gjeninnføre den midlertidige loven om rett til innsyn i overvåkingspolitiets arkiver fram til 31. desember 2003.»

Det votes alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:45 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Haga og Endre Skjørestad om å gjeninnføre den midlertidige loven om rett til innsyn i overvåkingspolitiets arkiver fram til 31. desember 2003 – avvises.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 49 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.24.06)

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2003 blir det bevilget under følgende kapitler:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
939		Støtte til skipsbygging (jf. kap. 3939)	
	51 (ny)	Overføring til fond for en begrenset ordning for støtte ved skipskontrakter	300 000 000
3939 (nytt)		Støtte til skipsbygging (jf. kap. 939)	
	50	Tilbakeføring fra fond for støtte ved skipskontrakter	300 000 000

II

Stortinget samtykker i at det innføres en begrenset verftsstøtteordning med virkning fra og med 15. mars 2003 inntil 31. mars 2004 i tråd med det opplegget som er skissert i proposisjonen.

III

Stortinget gir Nærings- og handelsdepartementet fullmakt til å gi nærmere retningslinjer og til å foreta den nærmere praktiske tilpasning av ordningen i tråd med det opplegget som er skissert i proposisjonen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 9

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 19.25.